

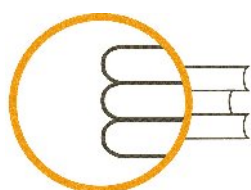

EBALUAZIO DIAGNOSTIKOA
evaluación diagnóstica

2009

**FAKTOREEN ETA
ALDAGAIEN ANALISIA**

**LEHEN HEZKUNTZA
4. MAILA**

ISEI·IVEI

IRAKAS-SISTEMA EBALIJATU
ETA IKERTZEKO ERAKUNDEA
INSTITUTO VASCO DE EVALUACIÓN
E INVESTIGACIÓN EDUCATIVA

EUSKO JAURLARITZA

HEZKUNTZA, UNIBERTSITATE
ETA IKERKETA GAILA

GOBIERNO VASCO

DEPARTAMENTO DE EDUCACIÓN,
UNIBERTSITADES E INVESTIGACIÓN

Argitaratzailea: Irakas-sistema ebaluatu eta ikertzeko erakundea (ISEI-IVEI)

Txostenaren egileak: Amaia Arregi Martínez
Alicia Sainz Martínez

Aholkularitza eta gainbegiratzea: Eduardo Ubieta Muñuzuri

2010eko uztaila

AURKIBIDEA

1.	SARRERA	5
2.	IKASLEAREN ETA FAMILIAREN EZAUGARRIEN INGURUKO FAKTOREAK ETA ALDAGAIAK8	
	2.1. FAMILIAREN INGURUNEARI DAGOZKION ALDAGAIAK	9
	2.1.1. Ikasleen gurasoen ikasketa maila	9
	2.1.2. Lh 4. mailako ikasleen familiaren egitura	12
	2.1.3. Etxeko hizkuntza eta probako hizkuntza	14
	2.1.4. Familiaren jatorria: atzerritar etorkiko ikasleak	16
	2.1.5. Ikasleen sexua	20
	2.1.6. L h 4ko ikasleen eskolatzearen hasierako adina	21
	2.2. IKASLEARI DAGOZKION PROZESU-ALDAGAIAK	23
	2.2.1. Irakasmilarekiko adin-egokitasuna	23
	2.2.2. Jaiotza hilabetearen eragina <i>matematikarako konpetentziako</i> emaitzetan	24
	2.2.3. Ikasleen ikasketa-itxaropena	27
	2.2.4. Curriculum arloekiko zaletasuna eta zailtasunaren balorazioa	29
	2.2.5. Ikaskideen arteko harremanen pertzepzio-indizea	34
	2.2.6. Lan-ohiturak etxean	36
	A. Etxerako lanak egiten egunero emandako denbora	36
	B. Etxerako lanak egiteko autonomia	37
	2.2.7. Hezkuntza premia bereziak dituzten ikasleen analisi deskribatzailea	39
3.	IKASTETXEARI LOTUTAKO FAKTOREAK ETA ALDAGAIAK	43
	3.1. IKASTETXEARI DAGOZKION ABIAPUNTU-ALDAGAIAK	44
	3.1.1. Ikastetxeko maila sozio-ekonomikoa eta kulturala	44
	3.1.2. ISEK indizea eta emaitzak geruzen arabera	46
	3.1.3. Ikastetxeen ingurune soziolinguistikoa	49
	3.2. PROZESU-ALDAGAIAK	55
	3.2.1. Ikasleak ikastetxearekiko duen jarreraren indizea	56
	3.2.2. Ikasgelako kalifikazioak matematika arloan	58
	3.2.3. Ikasgelako kalifikazioen eta ebaluazio diagnostikoko emaitzen arteko korrelazioa	59
4.	IKASTETXEEN EZAUGARRITZEA EMAITZEN ETA ERAGINKOR-TASUNAREN ARABERA... 62	
	4.1. Emaitzarik altuenak eta apalenak izan dituzten ikastetxeak	64
	4.2. Ikastetxeen eraginkortasuna	66
5.	EMAITZEN ARTEKO ALDEAK AZALTZEKO EREDUA	70
	Emitzen aldakortasunaren analisia: ikastetxeen arteko bariantza	70
	Emitzen arteko aldeak azaltzeko eredua	71
6.	ALDAGAIEN ANALISIARI BURUZKO ONDORIOAK	77

1. SARRERA

Ebaluazio diagnostikoak bi xede nagusi ditu besteak beste. Lehen ikasleek oinarrizko konpetentziak noraino garatu dituzten neurtzea da, ikasleek beren eskolatzeko prozesuaren une jakin batean duten konpetentzia maila deskribatzeaz batera. Bigarren xedea oinarrizko konpetentzien garapenean ikasleen emaitzen arteko aldeak zein aldagaien eta faktoreen ondorioak diren identifikatzea da.

Ikasleen konpetentzia maila deskribatzeko bi metodologia osagarri erabiltzen dira. Lehenengo eta behin, errendimendu-eskalak sortzeko aukera ematen duten eredu matematiko egokiak erabiltzen dira. Euskadiko Ebaluazio Diagnostikoa 2009ko errendimendu-eskala Itemari Erantzunaren Teoriatik eratorritako ereduak erabiliz sortu da. Horrez gain, emaitza kuantitatibo horiek konpetentzia-terminoetan adierazi dira, eta horretarako ebakidura-puntuak finkatzea helburu duten prozedurak erabili dira. Ebakidura-puntuei esker, ikasleen konpetentziak probetan izandako errendimenduen arabera deskribatu daitezke (ikus Laburpen exekutiboa¹ eta Emaitzen txosten orokorra²).

Behin ikasleen errendimendua erakutsi ondoren, ebaluazio diagnostikoak arestian aipatutako bigarren xedeari ekin behar dio, hots, emaitzak azaltzen dituzten arrazoiak aztertzei. Bigarren xede hori printzipio batean oinarritzen da: ikasleen emaitzak askotarikoak dira eta, beraz, badira ikastetxeen arteko aldeak eta baita ikasleen artekoak ere.

Ebaluatutako oinarrizko konpetentzietako errendimenduari askotariko faktoreek eragiten diote, eta ez bakarrik ikasgelan geratzen diren didaktika-prozesuek: ikaslearen ezaugarri pertsonalak, familiaren ezaugarriak, ikastetxearen eta hezkuntza-sistemaren antolamenduaren eta kudeaketaren ezaugarriak oso faktore garrantzitsuak dira. Hala eta guztiz ere, ez da batere erraza errendimenduari eragiten dioten faktore eta aldagai guztiak ezagutzea, ezta errealitatean noraino edo nola eragiten dioten ezagutzea ere, hainbat kasutan, geroago ikusiko denez, oso zaila izaten baita aldagai batzuek itxuraz errendimenduari duten lotura zergatia edo ondorioa den egiaztatzea.

Txosten hau egiteko aztertu behar den informazioa ikasleentzako galdera-sorten bidez bildu da: ikasleen ikastetxez kanpoko alderdiak, familiari dagozkionak, ikastearekiko jarrera, ikasleak ikastetxearen inguruan duen pertzepzioa, arlo jakin batzuekiko zaletasuna eta abar. Beste aldagai batzuek (hala nola ikasleen sexua, etxeko hizkuntza, probako hizkuntza eta ISEK indize sozio-ekonomiko eta kulturala) errendimenduan duten eragina aipatutako emaitzen txostenetan aztertu zen. Hala ere, aldagai horietako batzuk laburki aipatzen dira oraingo honetan ere, emaitzak azaltzeko adierazgarria den informazioa dokumentu bakar batean biltzeko.

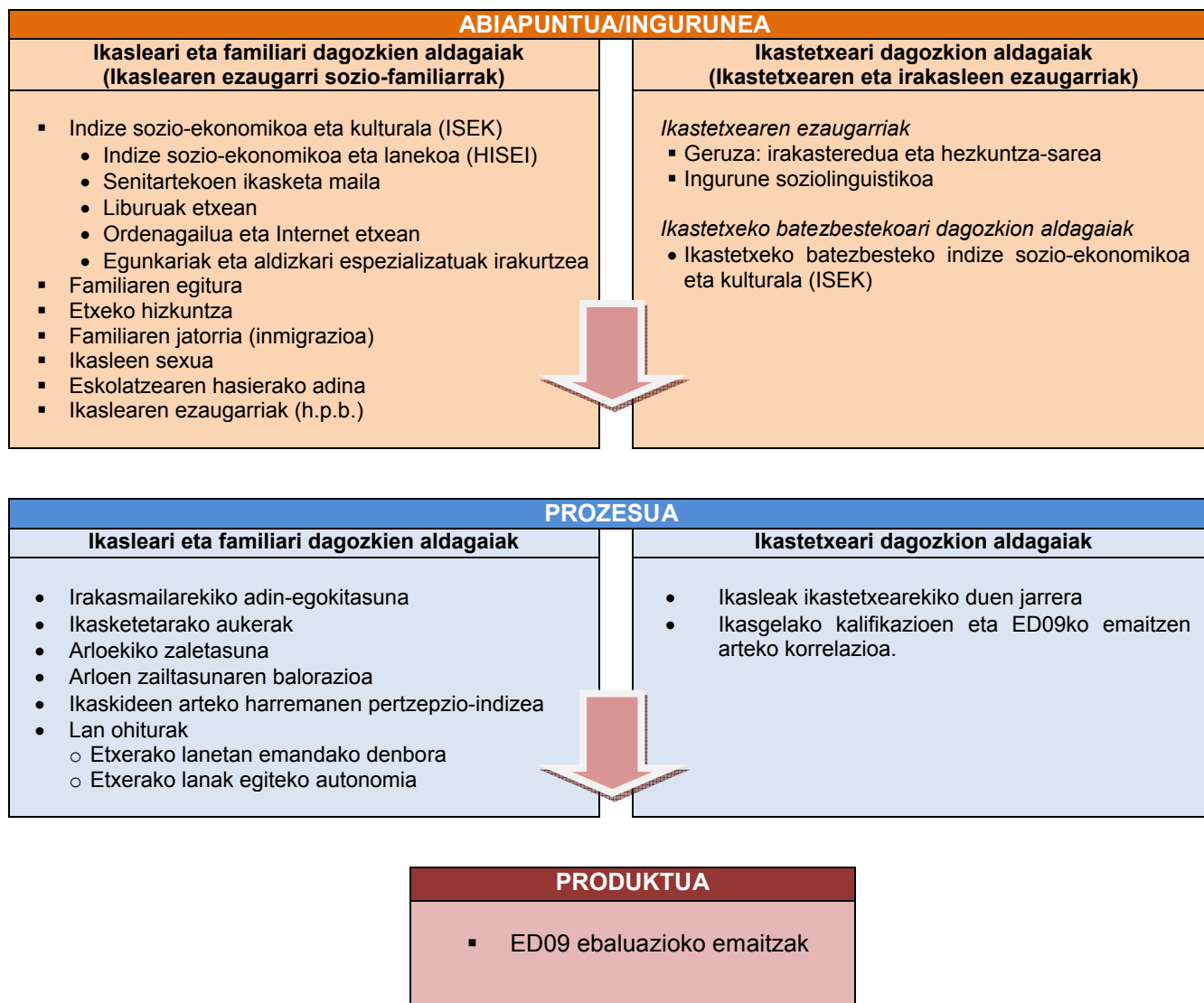
Hasierako analisiak egin ondoren, argi ikusi ahal izan da faktore eta aldagai batzuek badutela emaitzekiko nolabaiteko lotura edo eragina. Faktore eta aldagai horiek hautatu eta aztertu dira, beste batzuk, berriz, alde batera utzi behar izan direlarik, konpetentzia gehienetako emaitzetan joera homogeneorik erakusten ez zutelako edo joera hori guztiz kontraesankorra eta azalgaitza zelako.

Irakaskuntzan eta ikaskuntzan garrantzitsuak izan daitezkeen alderdiak aztertzeko, zenbait aldagai jakinen eragina banan-banan aztertzeaz gain, balio estandarizatuko indizeak finkatu dira ikasleek galdera-sortan emandako erantzun batzuk multzokatu ondoren. Indize horiei esker, banako egoeren deskribapena, testuinguruari dagozkion egoeren deskribapena eta emaitzetan duten eraginaren analisia erraztu egiten dira.

¹ Ebaluazio Diagnostikoa 2009. Laburpen exekutiboa. Lehen Hezkuntzako 4. maila. 2010eko otsaila. www.isei-ivei.net

² Ebaluazio Diagnostikoa 2009. Emaitzen txosten orokorra. Lehen Hezkuntzako 4. maila. 2010eko martxoa. www.isei-ivei.net

Jarraian, ebaluazio honetan lortu diren datuen esparruan ikerlanerako adierazgarritzat jo diren eta emaitzak azal ditzaketen faktoreak eta aldagaiak aurkezten dira eskema batean. Hurbilketa sistemiko batetik abiatuak, faktoreak zehazpen-matrize batean ordenatu dira. Matrizeak hiru motatako aldagaiak bereizten ditu (sarrera/testuinguru, prozesu eta produktu aldagaiak) bi mailatan neurturik: ikastetxea eta ikaslea/familia.

Hautatu diren aldagaien azterketa bi ataletan egingo da: lehenengoan ikasleari eta familiari dagozkien zenbait aldagai aztertuko dira, eta bigarrenean ikasleen ikastetxeei dagozkien aldagaien multzoaren azterketa egingo da.

Eredua osatzen duten faktore eta aldagai horietako bakoitzaren analisirako metodologia bera erabili da:

1. Faktore edo aldagaiaren zergatia eta garrantzia definitzen dira, beste ebaluazio batzuetako analisiarekin duen harremanarekin (horrelako ebaluaziorik baldin badago) eta datuak lortzeko erabili den informazio iturriarekin batera (kasurik gehienetan ikaslearentzako eta ikastetxeko zuzendaritza taldearentzako galdera-sortetatik datoz; baina datu batzuk Ikuskaritzaren DAE agiritik ateratzen dira).
2. Emandako erantzunen maiztasun zuzena aztertzen da, eta ondoren estatistikaren ikuspuntutik zentzua duten kategorietan sailkatzen dira. Kategoría horiek erabiliko dira gainontzeko analisietarako.

3. Ebaluatutako oinarritzko lau konpetentzietako errendimendu mailak aldagaien definitutako kategoriekin elkartzen dira alde adierazgarririk ba ote dagoen ikusteko eta egotekotan alde horiek nolabaiteko erregularatasuna erakusten duten ala ez.
4. Azkenik, ondorio batzuk eskaintzen dira egindako analisisian oinarriturik.

Errolda ebaluazioa izanik, Lehen Hezkuntzako 4. mailan eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako 2. mailan matrikulatutako ikasle guztiek hartu dute parte. Hala ere, *Emitzen txosten orokorrak* eta ebaluazio diagnostikoaren prozesua arautzen duen 2008ko abenduaren 2ko Aginduak finkatzen duten bezala, ikasleen parte bat ez da puntuazio orokorrean sartu honako arrazoi hauengatik: ikasleak Curriculum Egokitzapen Indibiduala (CEI), orokorra zein arlokoa, izatea; ohiko absentista izatea; eskolaturik urte bat baino gutxiago eramatea eta, gainera, probako hizkuntza ez ezagutzea. Horrez gain, ebaluazioa egin zen egunean ikastetxera azaldu ez ziren ikasleak logikoki puntuaziotik at geratu dira.

Konpetentzia bakoitzeko emaitzen analisia egiteko, kasuan kasuko konpetentziako proba egiteaz gain puntuazioa emaitza orokorretarako kontuan hartu zaien ikasleen kopurua erabili da.

Demografiaren, familiaren eta ikaslearen inguruko datuak kalkulatzeko, ikasleek bete behar zuten galdera-sortan kasuan kasuko galderari erantzun dioten ikasleen kopurua hartu da erreferentzia bezala.

Proba egin eta puntuazioan sartu diren ikasleen kopurua ebaluatutako konpetentzia bakoitzean. ED09-LH 4

Konpetentziak	K	Guztien %
<i>Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentzia</i>	16.823	% 96,5
<i>Gaztelaniazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentzia</i>	16.804	% 95,9
<i>Matematikarako konpetentzia</i>	15.877	% 96,1
<i>Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako konpetentzia</i>	17.006	% 96,6

Bukatzeko, kontuan izan behar da kasu batzuetan aldagai baten eta emaitzen arteko lotura, estatistikaren ikuspuntutik zuzena izan arren, errealitatearen ikuspuntutik halabehar hutsa izan daitekeela. Beraz, ongi bereizi behar dira lotura eta azalpen osoa: lotura ezin da inolaz ere kausalitatetzat hartu. Aitzitik, lotura beharrezkoa da emaitzak azaltzeko, baina ez nahikoa.

2. IKASLEAREN ETA FAMILIAREN EZAUGARRIEN INGURUKO FAKTOREAK ETA ALDAGAIK

Familiaren inguruneari eta ikaslearen ezaugarri pertsonalei lotutako faktoreak, ereduari ikasleari eta familiari dagozkien aldagaiak deitu diegunak, ikastetxetik kanpokoak dira, eta, beraz, hezkuntza-sistemarako input bezala hartu behar dira eta ikastetxean garatzen diren hezkuntza-prozesuen baldintzatzaile bezala.

Ikasle bakoitzaren familiak bere maila sozio-ekonomikoa eta kulturala du, bere jatorria eta egitura eta hezkuntza-ezaugarri propioak; ondare kultural eta baliabide material jakinak ditu, hezkuntzarekiko kezka gutxi edo aski handia eta etorkizunerako ikasketa-itxaropen jakinak. Hori guztia kontuan izanik, ikastetxeek beren baliabideak eta metodologia moldatzeko gai izan behar dute ikaslearen beharrei eta ezaugarri pertsonalei erantzun egokia eman ahal izateko.

Familiaren egitura, gurasoen ikasketa maila eta egiten duten lana, besteak beste, ezaugarri garrantzitsuak dira ikaslearen eta familiaren ingurune sozio-ekonomikoa eta kulturala definitzeko, eta ikaslearen errendimendua hein batean aurreikusteko aukera eskaintzen dute.

Jakina da ikaslearen eta familiaren maila sozio-ekonomikoak oso eragin handia izaten duela ikaslearen errendimenduan; hala ere, jakina da, baita ere, hezkuntza-sistema eta ikastetxe jakin batzuek berdindu edo orekatu ditzaketela desabantaila sozial eta kultural batzuk, ikasleei ingurune sozio-ekonomikoa gorabehera ikasteko aukera eskaintzen baitizkiete. Ikasleek galdera-sortetan emandako erantzunetan oinarriturik, alderdi horiek errendimenduan duten eraginaren azterketa errazteko zenbait indize finkatu dira.

Indize batzuk galdera-sortetan elkarren arteko lotura duten galderen erantzunak multzokatuz finkatu dira. Indize guztiek, gure kasuan ISEK indize sozio-ekonomiko eta kulturalak, aldagai jarraituen forma hartzen dute: haietan balio guztiak dira posible eta estandarizaturik daude (batez bestekoa 0 da eta desbideratze tipikoa, 1). Gainontzeko faktoreek aldagai kategoriko edo nominalen forma hartzen dute, haietan balio edo kategoria kopuru mugatua bakarrik egon daitekeelarik.

2.1. FAMILIAREN INGURUNEARI DAGOZKION ALDAGAIK

2.1.1. IKASLEEN GURASOEN IKASKETA MAILA

Gurasoen ikasketa maila zenbat eta altuagoa izan, seme-alaben emaitzak hobetoak izan dira ebaluatutako konpetentzia guztietan. LH 4ko ikasleen gurasoen % 70ek baino gehiagok Batxilergo mailako edo goragoko ikasketak ditu.

Orain arte egindako ikerlanetan³ ebaluazioetako emaitzei eta ikasgelako kalifikazioei nabarmen eragin izan dien aldagaietako bat gurasoen ikasketa maila izan da.

Egindako ikasketen arabera lau multzotan sailkatu dira gurasoak: derrigorrezko hezkuntza bukatu ez dutenak (oinarrizko ikasketak); DBH edo ikasketa baliokideak egin dituztenak; Batxilergo edo Lanbide Heziketa bukatu dutenak; eta unibertsitate mailako ikasketak egin dituztenak.

Ondoko taulan multzo bakoitzari dagokion gurasoen ehunekoa adierazten da.

LHko 4. mailako ikasleen amaren eta aitaren ikasketa mailarik altuena.

	Oinarrizkoak		DBH		Batxilergo/ Lanbide Heziketa		Unibertsitatea	
	K	%	K	%	K	%	K	%
Aita	1.021	6,8	3.346	22,4	6.112	40,8	4.491	30
Ama	829	5,4	3.256	21,3	5.494	35,9	5.714	37,4

2009ko Ebaluazio Diagnostikoan, LHko 4. mailako ikasleen amen % 73,3k eta aiten % 70,8k esan du Batxilergoko, Lanbide Heziketako edo unibertsitateko ikasketak bukatuak dituela. Amen % 5ek eta aiten % 7k ez du gutxienezko titulaziorik lortu, hots, oinarrizko ikasketak bakarrik bukatuak ditu.

Aitaren ikasketa maila eta ebaluatutako konpetentzietako puntuazioa

LHko 4. mailako ikasleen gurasoen ikasketa mailak seme-alaben emaitzetan zer nolako eragina izan dezakeen aztertu da. Ondoko taulan eta grafikoan ikus daiteke nolako harremana dagoen LHko 4. mailako ikasleen aiten ikasketa mailaren eta 2009ko Ebaluazio Diagnostikoan ebaluatutako konpetentzia bakoitzeko puntuazioaren artean.

Aitaren ikasketa maila eta ikasleen emaitzak

	Oinarrizkoak	DBH	Batxilergo/ L. H..	Unibertsitatea
Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentzia	224	244	256	260
Gaztelaniazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentzia	227	241	252	265
Matematikarako konpetentzia	228	242	252	265
Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako konpetentzia	228	242	253	264

³PISA 2003 ebaluazioaren bigarren txostena. Euskadiko emaitzak. www.isei-ivei.net

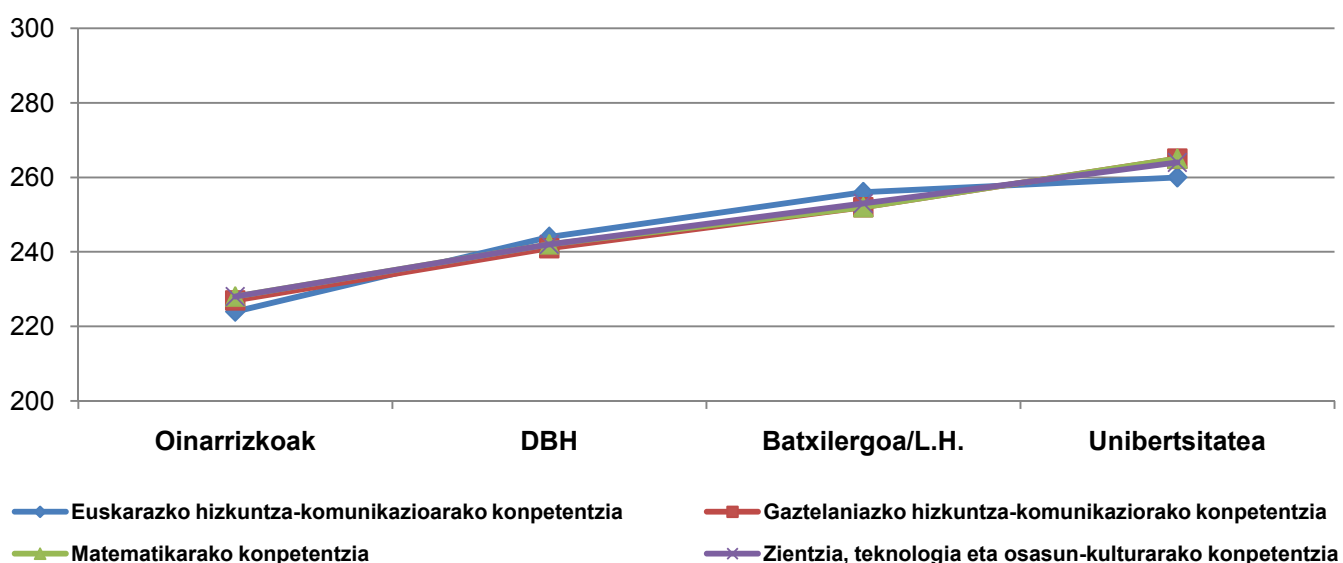
Lehen Hezkuntzaren ebaluazioa 2004. Laburpen exekutiboa. Ondorioak eta hobekuntzarako proposamenak. 2006ko apirila. www.isei-ivei.net

Aiten ikasketa maila zenbat eta altuagoa izan, ikasleek lortutako puntuazioak handiagoak direla egiaztatu da ebaluazio honetan ere.

Oinarrizko ikasketak bakarrik dituzten aiten multzoaren eta unibertsitateko ikasketak dituzten aiten multzoaren artean ikasleen puntuazioen arteko aldeak 36-38 puntu bitartekoa izan da kompetentziaren arabera.

Batxilergoko edo goragoko ikasketak dituzten aiten multzoko ikasleek 250 puntutan finkatu den batez bestekoa gainditu dute ebaluatutako kompetentzia guztietan.

ED09-LH 4: Aitaren ikasketa maila eta ikaslearen emaitzak kompetentzien arabera

Amaren ikasketa maila eta ebaluatutako kompetentzietako puntuazioa

Ondoko taulan eta grafikoan ikus daitekeenez, amen kasuan ere ikasleen puntuazioak hobeagoak dira kompetentzia guztietan amen ikasketa maila gora joan ahala.

Amaren ikasketa maila eta ikasleen emaitzak

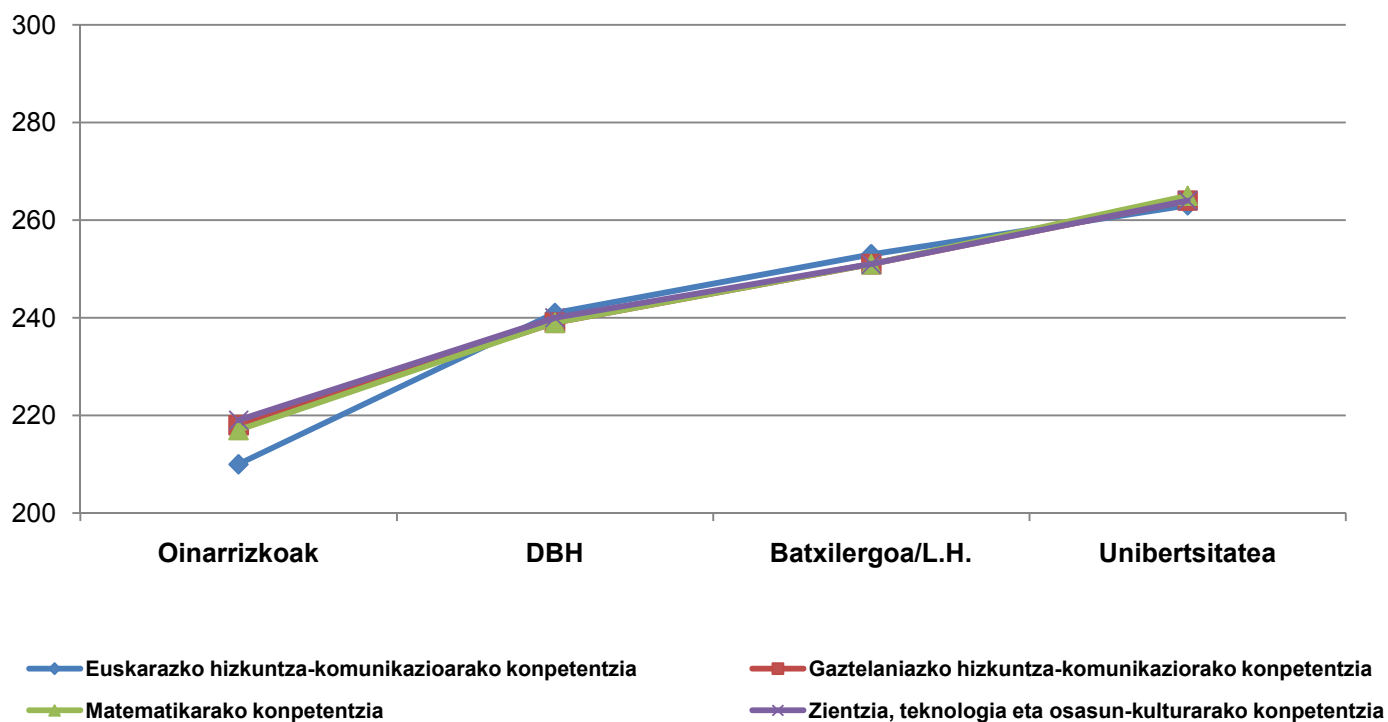
	Oinarrizkoak	DBH	Batxilergoa/ L.H.	Unibertsitatea
Euskarazko hizkuntza-komunikazioa	210	241	253	263
Gaztelaniazko hizkuntza-komunikazioa	218	239	251	264
Matematikarako kompetentzia	217	239	251	265
Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako kompetentzia	219	240	251	264

Ikasleen puntuazioen arteko alderik handienak oinarrizko ikasketak bakarrik eginak dituzten amen multzoaren eta DBH edo baliokidea eginak dutenen multzoaren artean gertatu dira. Bi multzo horien arteko puntuazio-aldea 21 puntu ingurukoa da kompetentzia guztietan, *Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentzian* izan ezik, kompetentzia horretan aldea 31 puntukoa izan baita. Puntuazioen arteko aldeak handiagoak dira oinarrizko ikasketak edo DBH bukatu dutenak aitak direnean baino.

Oinarrizko ikasketak bakarrik dituzten amen multzoaren eta unibertsitateko ikasketak dituzten amen multzoaren artean ikasleen puntuazioen arteko aldeak 45 eta 53 puntu bitartekoak dira. Aldeak aiten ikasketa mailak konparatzen direnean (36 eta 38 puntu bitartekoak) baino handiagoak dira kompetentzia guztietan.

Batxilergoko edo goragoko ikasketak egin dituzten amen multzoko ikasleek 250 puntutan finkatu den batez bestekoa gainditu dute 2009an ebaluatutako lau kompetentzietan.

ED09-LH 4: Amaren ikasketa maila eta ikaslearen emaitzak kompetentzien arabera

Ikasleen puntuazioak bi gurasoen ikasketa maila kontuan harturik konparatzen badira, honako hau ikusten da:

- Amek oinarrizko ikasketak bakarrik dituztenean, ikasleek ebaluazioko puntuaziorik apalenak lortu dituzte kompetentzia guztietan.
- Guraso biek unibertsitateko ikasketak eginak dituztenean, ez dago alderik seme-alabek ebaluazioan lortutako puntuazioetan.

2.1.2. LH 4. MAILAKO IKASLEEN FAMILIAREN EGITURA

Familia nuklear batean anai-arrebekin edo anai-arrebarik gabe bizi diren ikasleek (% 87) lortu dituzte emaitzarik onenak konpetentzia guztietan.

Ikasleentzako galdera-sortako galdera batean ikasleei informazioa eskatzen zitzaien etxean normalean haiekin bizi diren pertsoneri buruz. Ikasleen erantzunak lau multzotan banatu dira ondoko taulan ikusten den bezala.

Aita, ama eta anai-arrebak		Aita eta ama		Aita edo ama		Beste egoera bat	
K	%	K	%	K	%	K	%
11.769	68,7	3.048	17,8	2.060	12	263	1,5

Bildutako datuen argitan, egoera honela azal liteke:

- LH 4. mailako ikasle gehienak, % 87, nukleartzat hartzen den familia batean bizi dira;
- ikasleen % 69 gurasoek eta anai-arrebek osatutako familia nuklear batean bizi da;
- % 12 familia gurasobakar batean bizi da, amarekin edo aitarekin;
- ikasleen % 1,5 beste senitarte batzuekin ere bizi da, pisu babestu batean edo erakunde batean; horiek guztiak “beste egoera bat” multzoan sartu dira.

Familiaren egitura eta lortutako emaitzak

Jarraian LH 4ko ikasleen familiaren egiturak ikasleek ebaluatutako konpetentzietan lortutako emaitzetan eraginik edo loturarik izan ote duen aztertzen da. Beste ebaluazio batzuek (PISA eta Lehen Hezkuntza 2004⁴) egiaztatu dute aldagai horrek ikasleek lortutako emaitzei eragiten diela.

Lortutako emaitzak eta ikasleen familiaren egitura. LH 4

	Aita, ama eta anai-arrebak	Aita eta ama	Aita edo ama	Beste egoera bat
Euskarazko hizkuntza-komunikazioa	253	250	237	225
Gaztelaniazko hizkuntza-komunikazioa	251	253	243	227
Matematikarako konpetentzia	254	248	239	229
Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako konpetentzia	253	250	240	226

Datuek erakusten dute familia nuklearretan, anai-arrebekin edo anai-arrebarik gabe, bizi diren ikasleek (% 87) emaitzarik altuenak lortu dituztela konpetentzia guztietan, 250 puntutan finkatutako batez bestekoa baino altuagoak –*Matematikarako konpetentzian* gurasoekin bakarrik, anai-arrebarik gabe, bizi direnek 248 puntu lortu dituzte.

Puntuaziorik baxuenak “beste egoera batean” bizi diren ikasleek lortu dituzte; ikasle horietako batzuk familia desegituratuetatik datoz eta baliteke harrera etxe batean bizi izatea.

Guraso bakar batekin, amarekin edo aitarekin, bizi diren ikasleek tarteko puntuazioak lortu dituzte, baina ez dira heldu 250 puntuetako batez besteko orokorrera.

⁴ PISA 2003 bigarren txostena. Euskadiko emaitzak. www.isei-ivei.net

Lehen Hezkuntzaren ebaluazioa 2004. Laburpen exekutiboa. Ondorioak eta hobekuntzarako proposamenak. www.isei-ivei.net

Puntuazioen arteko aldeak adierazgarriak dira kasu guztietan, *Gaztelaniazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentzian* izan ezik, kasu horretan ez baita alderik izan gurasoekin eta anai-arrebekin bizi diren ikasleek eta gurasoekin bakarrik bizi direnek lortutako emaitzen artean.

2.1.3. ETXEKO HIZKUNTZA ETA PROBAKO HIZKUNTZA⁵

Proba etxeke hizkuntzan egin ez duten ikasleek proba etxeke hizkuntzan egin dutenek baino emaitza nabarmenki apalagoak lortu dituzte hizkuntza-komunikaziotik aparteko kompetentzietan.

Errendimendu probak egiteko erabiltzen den hizkuntza ez da elementu neutroa, emaitzetan eragina izan baitezake⁶.

Orain arte egin diren hainbat ebaluaziok eta ikerlanek adierazi dute bigarren hizkuntzaren ikaste-prozesuan dauden ikasleek ez dutela jaiotzetiko hiztunen maila bera hizkuntza horretan, eta horrek eragin handia izaten duela bigarren hizkuntzan egiten dituzten probetako emaitzetan. Bigarren hizkuntzaren muga edo garapen urriago horren ondorioz, ikasleak bere trebetasunak eta ikasitakoa oso-oso erakusteko gaitasuna txikiagoa izaten da.

Hizkuntzaren aldetiko alderdiak aztertzerakoan bi elementu hartu dira kontutan:

- Alde batetik, probako hizkuntza: ikastetxeek aukeratu ahal izan zuten ikasleek proban zein hizkuntza erabiliko zuten hizkuntza-komunikaziotik aparteko kompetentzietan. Aukera hari buruzko datuek honako hau adierazten dute:
 - A ereduko ikasle gehienek hizkuntza-komunikaziotik aparteko kompetentzietako probak gaztelaniaz egin zituzten.
 - D ereduko ikasle gehienek –% 99k baino gehiagok– euskaraz egin zituzten.
 - B ereduko ikasleen kasuan, hala ere, ezberdintasun handia dago hizkuntza-komunikaziotik aparteko bi kompetentzietan: *Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako kompetentziako* proba B eredu publikoko ikasleen % 72,2k eta itunpeko B ereduko ikasleen % 59k euskaraz egin zuen. *Matematikarako kompetentziako* proba, berriz, B eredu publikoko ikasleen % 17,2k eta itunpeko B ereduko ikasleen % 9,6k bakarrik egin zuen euskaraz.
 - Hizkuntza-komunikaziorako kompetentziako probak logikoki bakoitzari zegokion hizkuntzan egin ziren, gaztelaniaz edo euskaraz.
- Ikasle bakoitzaren etxeke hizkuntza nagusia: beste ebaluazio batzuetako ondorioetatik (PISA, TIMSS, Euskara B2...) badakigu etxeke hizkuntzak zer nolako eragina izaten duen emaitzetan etxeke hizkuntza eta probako hizkuntza bat ez datozenean.

Emaitzak egoki azaldu ahal izateko, bi aldagaiak –probako hizkuntza eta etxeke hizkuntza– erlazionatu dira B eta D ereduetan, hots, proba euskaraz egin zuten ikasleak eta gaztelaniaz egin zuten ikasleak dauden irakastereduetan.

Ondorengo tauletan *Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako kompetentziako* eta *Matematikarako kompetentziako* emaitza orokorrak aurkezten dira ebaluazioan parte hartu duten B eta D ereduetako ikasleen etxeke hizkuntzaren arabera eta probako hizkuntzaren arabera.

⁵ Ebaluazio Diagnostikoa 2009. Laburpen exekutiboa. LH 4. 2010eko otsaila. 33-34. or. www.isei-ivei.net

⁶ The Standards for Educational and Psychological Testing. American Educational Research Association (E.R.A.), American Psychological Association: "Hizkuntza erabiltzen duten ebaluazio guztiek neurtzen dituzte, hein batean, ebaluazioa egiten dutenen hizkuntza trebetasunak. Eta hori bereziki kezkarria ebaluazioa beren lehenengo hizkuntzan egiten ez dutenentzat"

B EREDUA		<i>Matematikarako kompetentzia</i>		<i>Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako konp.</i>	
Probako hizkuntza	Etxeko hizkuntza	K	Batez bestekoa	K	Batez bestekoa
Gaztelania	Gaztelania	4.321	255	1.549	265
Euskara	Gaztelania	444	238	3.331	236

D EREDUA		<i>Matematikarako kompetentzia</i>		<i>Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako konp.</i>	
Probako hizkuntza	Etxeko hizkuntza	K	Batez bestekoa	K	Batez bestekoa
Euskara	Euskara	2.793	263	2.834	265
Euskara	Gaztelania	6.941	244	7.022	246

Aurreko emaitzetatik ondorio hau atera daiteke bi irakastereduetarako: ikasleak proba egiteko erabiltzen duen hizkuntzak argi eragiten die emaitzei. Hizkuntza hori eta ikasleak gaitasunik handiena duen hizkuntza, hots, etxeko hizkuntza, ezberdinak direnean, emaitzak apalagoak izaten dira beti.

2.1.4. FAMILIAREN JATORRIA: ATZERRITAR ETORKIKO IKASLEAK

Ikasle etorkinen % 71 adin egokikoa da, baina ez da batez bestekora heltzen inongo kompetentzian.

Ikasle etorkinak Lehen Hezkuntzako 4. maila ikasten duten ikasleen % 7 dira.

2009ko Ebaluazio Diagnostikoan Euskadiko ikastetxe guztietako Lehen Hezkuntzako 4. mailako ikasle guztiek hartu dute parte. Hala eta guztiz ere, zenbait egoera berezitan, besteak beste hezkuntza sistemara baldintza jakin batzuk bete gabe sartu berri diren ikasle etorkinen kasuan, salbuespen bat egin da ebaluazioan parte hartzeko baldintzetan. Kasu horietan, ikasleek parte hartu ahal izan dute proban ikastetxeak hala erabaki duenean, baina ikasle horien puntuazioak ez dira kontuan izan ikastaldeko eta ikastetxeko batez bestekoan.

Ebaluazioan parte hartu duten ikasle etorkinei buruzko datuak aztertzeko, ikasle etorkintzat honako baldintza hauetako bat betetzen duena hartu da:

- Hezkuntza sistemara sartu berri diren ikasleak, urte bat baino gutxiago ikasten eramateagatik, probako hizkuntza ezagutzen ez dutenak. Kasu horietan ikasleek proba egin ahal izan dute zuzendaritza taldeak hala erabaki duenean, baina puntuazioak ez dira kontuan izan ikastaldeko eta ikastetxeko batez besteko orokorrean.
- Ikaslea eta bere gurasoak (ama eta aita) Euskaditik kanpo jaiok direnean, Euskadin bizitzen daramaten denbora edozein delarik ere.
- Gurasoetako bat (ama edo aita) eta ikaslea bera Euskaditik kanpo jaiok direnean, Euskadin bizitzen daramaten denbora edozein delarik ere.

Ikasle etorkinen sailkapena ikasleek galdera-sorta betetzean eman zuten informazioan oinarriturik egin da. Hala ere, ikastetxeak alde zuzenetik zenbait ikasle etorkintzat hartuak zituen. Informazio hori ez da beti bat etorri ikaslearentzako galdera-sortan jasotakoarekin. Horrelako desadostasuna izan den kasuetan, ikastetxeak emandako informazioa hartu da erreferentziazat.

Beraz, atal honetan deskribatzen diren datuak proba egin zen momentuan Lehen Hezkuntzako 4. maila ikasten ari ziren eta, emaitzak puntuazio orokorrean sartu ez diren arren, gutxienez proba batean parte hartu zuten eta ikaslearentzako galdera-sorta bete zuten ikasle etorkinei buruzkoak dira.

2009ko Ebaluazio Diagnostikoan, LHko 4. mailan, 1.198 ikasle etorkin daude. Haien arteko 820 (% 68) ikastetxe publikoetan eskolaturik daude, eta 378 (% 32) itunpeko ikastetxeetan. Ikasle etorkinak honela banaturik daude geruzen arabera:

Ikasle etorkinak geruzen arabera. LH 4.

A publikoa		B publikoa		D publikoa		Itunpeko A		Itunpeko B		Itunpeko D	
K	%	K	%	K	%	K	%	K	%	K	%
261	21,8	218	18,2	341	28,5	60	5,0	226	18,9	92	7,7
Ikastetxe publikoetako ikasle kopurua: 820						Itunpeko ikastetxeetako ikasle kopurua: 378					
Ikasle etorkinak guztira: 1.198											

Ikasleen banaketa irakastereduen arabera ondoko taulan adierazten da: ikasle etorkinen % 37 B ereduaren eskolaturik dago; % 36 D ereduaren, eta % 27 A ereduaren.

Ikasle etorkinak eta irakastereduak. LH 4.

A eredia		B eredia		D eredia	
K	%	K	%	K	%
321	26,8	444	37,1	433	36,1

Nesken eta mutilen ehuneko oso antzekoa da ikasle etorkinen artean, % 50 gutxi gora behera.

Ikasle etorkinak sexuaren arabera. LH 4.

Mutilak		Neskak	
K	%	K	%
604	50,4	594	49,6

Ikaslearen jaioturretik jakin daiteke ikasleak egoera egokian dagoen ala ez, hots, adinari dagokion irakasmilan dagoen ala irakasmila bat edo gehiago errepikatu duen. Ikasle etorkinen kasuan ikaslearen atzerapena eskolatze berantiarren ondorioa izan daiteke edo hezkuntza sistema ezberdinetara egokitzearen ondorioa.

Ikasle etorkinen jaioturtea. LH 4.

	K	%
Jaioturtea 1999 (adin egokia)	851	71
Jaioturtea 1998	342	28,5
Jaioturtea 1997	5	0,4

Ikasle etorkinen % 71 adin egokikoak da, hots, adinagatik dagokion irakasmilan dago.

Probetan parte hartu zuten ikasle etorkin guztien puntuazioak ez dira aintzat hartu ikasle guztien batez bestekoa kalkulatzeko. Ikasle etorkinak 1.198 ziren, eta 828k egin zituzten lau kompetentzietako probak.

Kompetentzia bakoitzeko proba egin duten eta puntuazioa batez besteko orokorrean kontuan hartu zitzairen ikasle etorkinen kopurua adierazten da ondoko taulan. Horrekin batera ikasle etorkinek kompetentzia bakoitzean lortutako puntuazioaren batez bestekoa adierazten da.

Proba egin duten eta puntuazioa batez besteko orokorrerako kontuan hartu zaien ikasle etorkinen emaitzak kompetentzien arabera.

	K	Batez bestekoa
Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentzia	866	205
Gaztelaniazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentzia	890	227
Matematikarako kompetentzia	900	223
Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako kompetentzia	928	227

Ikasle etorkinen puntuazioak ez dira heldu inongo kompetentzian 250 puntutan finkatutako batez bestekora.

Ikasle etorkin guztien analisi orokorraren osagarri gisa, jarraian ikasle etorkinen multzoa 2009ko Ebaluazio Diagnostikoko Lehen Hezkuntzako 4. mailako ikasle guztien multzoaren barruan aztertzen da.

Ikasle etorkinak 1.198 ziren irakasmila horretan, ikasle guztien % 6,8. Ikasle etorkinak honela banaturik daude geruzen arabera

Bertako ikasleen eta ikasle etorkinen ehunekoa geruzen arabera. LH 4.

	Bertako ikasleak		Ikasle etorkinak	
	K	%	K	%
A publikoa	312	54,5	261	45,5
B publikoa	1.123	83,7	218	16,3
D publikoa	6.578	95,1	341	4,9
Itunpeko A	1.014	94,4	60	5,6
Itunpeko B	3.859	94,5	226	5,5
Itunpeko D	3.534	97,5	92	2,5
Guztira	16.420	93,2	1.198	6,8

Geruzak aztertu ondoren, azpimarratu beharrekoa da A eredu publikoaren geruzako ikasleen % 45,5 etorkina dela. B eredu publikoaren geruzan eskolatutako ikasleen % 16 etorkina da. Etorkinen ehunekoa gainontzeko geruzetan % 5 ingurukoa da. Itunpeko D ereduaren geruza da irakasmilla horretan ikasle etorkin gutxien duena, % 2,5.

Lehen Hezkuntzako 4. mailako ikasle etorkinak hezkuntza sistemako ikastetxeetan nola eskolaturik dauden sakonkiago aztertzeko, jarraian ikasle horiek irakasmilla hori irakasten duten 518 ikastetxeetan nola banaturik dauden deskribatzen da. Ikasle etorkinak irakasmilla hori duten 518 ikastetxeetako 249tan daude eskolaturik. Hala ere, ikastetxeetan dauden ikasle etorkinen ehunekoa, hainbat kasutan, familia etorkinen etxea ikastetxeetatik hurbilago edo urrunago egotearen ondorioa izan liteke.

Hala eta guztiz ere, datu orokor horiek ez dute eskaintzen Autonomia Erkidegoko ikasle etorkinen eskolatzearen errealitatearen irudi osoa. Eskolatzeko horren egoera hobeto ulertu ahal izateko bi alderdi aztertu behar dira: alde batetik, ikasle horiek modu orekatuan banaturik ote dauden, eta bestetik ikasle horien kasuan kontzentrazio-egoerarik gertatzen ote den.

Ikasle etorkin guztien banaketa ikastetxeetan.

Ikasle etorkinak eskolatzeko dituzten ikastetxeen kopurua	Ikasle etorkinak (ikasle guztien %)
25	29,5
45	42,3
55	47,3
85	59,6

Aurreko taulako datuak metagarriak dira. Taularen bi muturrak erreferentzia puntutzat hartzen baditugu, ikasle etorkinak dituzten 249 ikastetxeetako 25 ikastetxetan ikasle horien % 30 eskolatuta dagoela ikus daiteke. Ikasle etorkinen ia erdia (% 47) 55 ikastetxetan kontzentratzen da, eta ikasle etorkinen % 60 85 ikastetxetan (haien artean aurrekoak ere sartzen dira) banatzen da.

Era berean, ikasle etorkinak dituzten ikastetxeetan ikasle horien ehunekoa ez da homogenea, nabarmen aldatzen baita, ondoko taulako datuek erakusten duten bezala:

Ikastetxe kopurua eskolatzen dituzten ikasle etorkinen ehunekoaren arabera.

Ikastetxe kopurua ikasle etorkinen ehunekoaren arabera	Ikasle etorkinak (ikasle guztien %)
6	% 75 edo gehiago
15	% 50 - % 75
35	% 30 - % 50
65	% 20 - % 30
90	% 10 - % 15

Ikasle etorkinen ehunekorik handienetakoa duten Lehen Hezkuntzako ikastetxeen artean, 6 ikastetxetan ikasleen % 75 baino gehiago etorkinak dira. Ikasle etorkinen ehunekoa % 10 eta % 15 bitartekoa da 90 ikastetxetan.

2.1.5. IKASLEEN SEXUA⁷

Nesken errendimendua mutilena baino hobea izan da Hizkuntza-komunikaziorako kompetentzian, bai euskaraz bai gaztelaniaz, eta baita Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako kompetentzian ere. Matematikarako kompetentzian mutilek lortutako puntuazioa nabarmenki altuagoa izan da.

Hurrengo taula honetan Lehen Hezkuntzako 4. mailako neskek eta mutilek ebaluatutako kompetentzietan lortu duten puntuazioa azaltzen da, emaitzen adierazgarritasunarekin batera.

Ikasleek lortutako puntuazioak sexuaren arabera eta aldean adierazgarritasuna

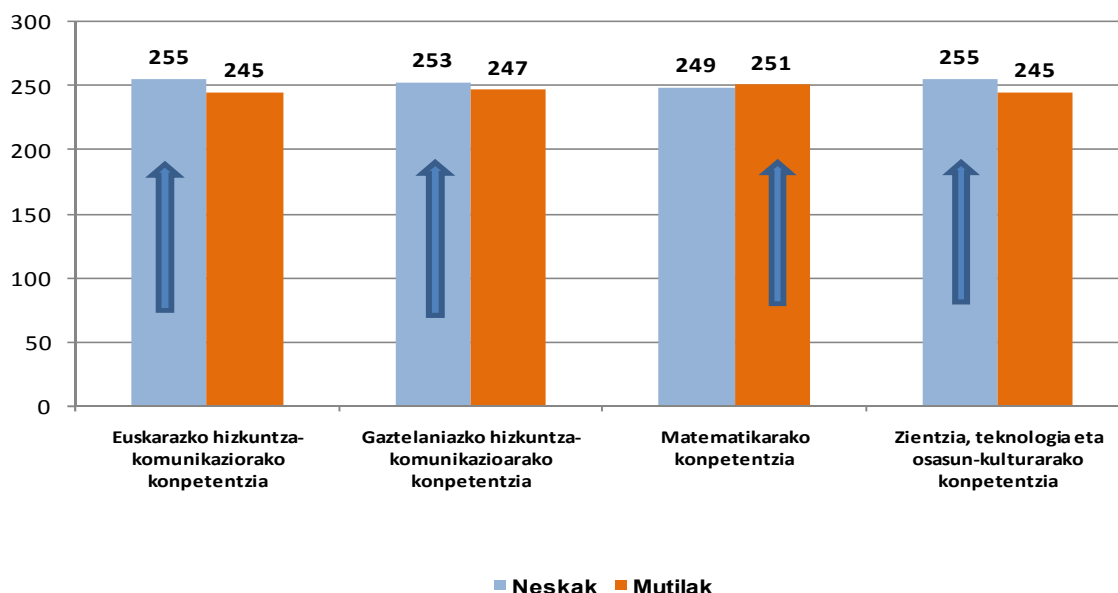
Kompetentziak	Neskak	Mutilak	Aldea	Adierazgarria
Euskarazko hizkuntza-komunikazioa	255	245	10	BAI
Gaztelaniazko hizkuntza-komunikazioa	253	247	6	BAI
Matematikarako kompetentzia	249	251	-2	BAI
Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako kompetentzia	255	245	10	BAI

Bai: Alde adierazgarria %95ean.

Aurreko datuetan ikus daitekeenez, alderik handiena *Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentziako* eta *Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako kompetentziako* puntuazioetan gertatu da, neskek mutilek baino 10 puntu gehiago lortu baitituzte. *Matematikarako kompetentzian* mutilen taldeak neskenak baino 2 puntu gehiago lortu ditu, eta aldea adierazgarria da.

Ondorengo grafikoan bi taldeek ebaluatutako kompetentzietan lortu duten batezbesteko puntuazioa azaltzen da, talde batek puntuazio nabarmenki hobea lortu duenean, gezi batez adierazi delarik.

ED09- LH 4. Kompetentzietako errendimendua ikasleen sexuaren arabera

⁷ Ebaluazio Diagnostikoa 2009. Laburpen exekutiboa. LH 4. maila. Otsaila 2010. www.isei-ivei.net

2.1.6. LH 4ko IKASLEEN ESKOLATZEAREN HASIERAKO ADINA

Eskolatzearen hasierako adina handitu ahala, emaitzak jaitsi egiten dira kompetentzia guztietan. Eskolatzeara hiru urte bete aurretik hasi zuten ikasleek batez bestekoa baino puntuazio altuagoak lortu dituzte kompetentzia guztietan. LH 4ko ikasleen % 93k eskolatzeara hiru urterekin edo hiru urte bete aurretik hasi zuten.

Derrigorrezko hezkuntza gure gizartean ofizialki 6 urterekin hasten da; baina, haur gehienak adin ofizialera heldu baino lehen eskolatzeara direla kontuan izanik, eskolatzearen hasierako adina kompetentzietako emaitzei eragin diezaiokeen aldagaia ote den aztertu nahi da. Galdera-sortan ikasleari galdetzen zaio zenbat urterekin hasi zen bere eskolatzeara, ikastetxe edo hartzaindegi batean, eta erantzunetan oinarriturik egin da analisia.

Ikasleen eskolatzearen hasierako adina ehunekoetan

3 urte bete aurretik		3 urterekin		4 urterekin		5 urterekin		6 urterekin edo beranduago	
K	%	K	%	K	%	K	%	K	%
11.669	70,4	3.691	22,3	498	3	272	1,6	440	2,7

2009-2010 ikasturtean LH 4 ikasten ari ziren ikasle gehienak (% 93) 3 urterekin edo lehenago hasi ziren ikastetxera edo hartzaindegira joaten.

Eskolatzearen hasierako adina eta lortutako emaitzak

Ondorengo taulan ikus daitekeenez, eskolatzeara 3 urte bete aurretik hasi zuten ikasleek hiru urterekin edo gehiagorekin eskolatu zirenek baino emaitza hobekak lortu dituzte kompetentzia guztietan. Ikasleen eskolatzearen hasierako adina igo ahala, emaitzak jaitsi egiten dira kompetentzia guztietan.

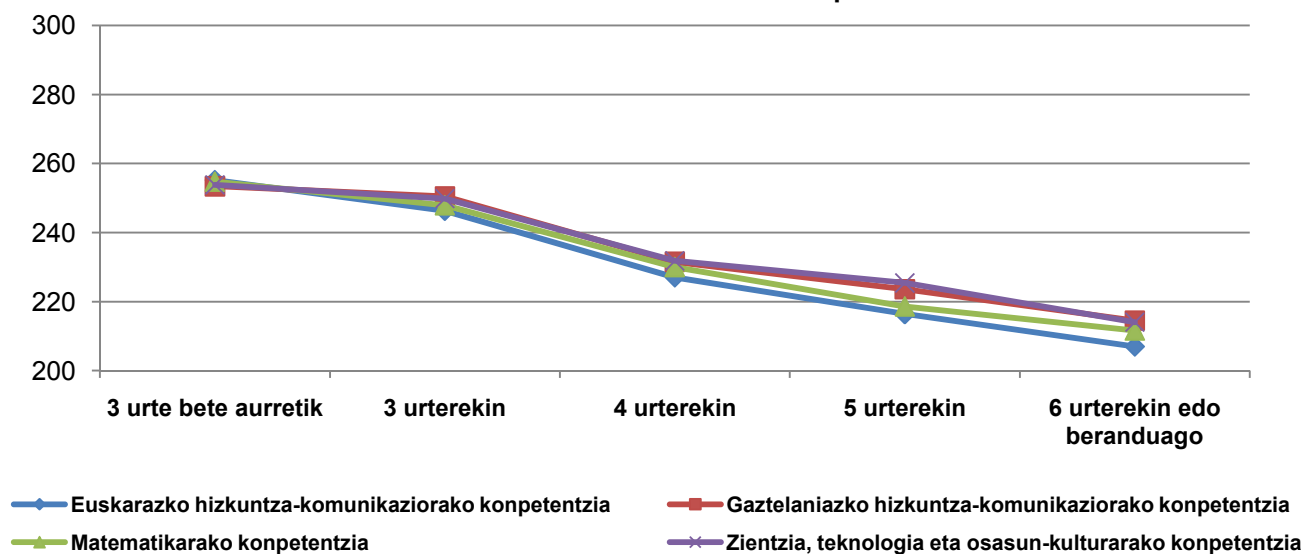
Ikasleen emaitzak eskolatzearen hasierako adinaren arabera.

	3 urte bete aurretik	3 urterekin	4 urterekin	5 urterekin	6 urterekin edo beranduago
Euskarazko hizkuntza-komunikazioa	255	246	227	216	207
Gaztelaniazko hizkuntza-komunikazioa	253	251	232	224	215
Matematikarako kompetentzia	255	248	230	219	212
Zientzia, teknologia eta osasun kulturarako kompetentzia	254	250	232	225	214

Hasiera batean pentsa liteke aldagaia ebaluazioa egiteko aukeratu den irakasmilari (LH 4) lotua dagoela, eta agian Lehen Hezkuntzan zehar mantendu ondoren, irakasmilak aurrera joan ahala indarra galtzen joango litzatekeela. Kontuan izan behar da eskolatzeara 6 urterekin hasi zuten ikasleek 4 urte baino ez daramatela hezkuntza sisteman, eta hiru urterekin edo lehenago hasi zutenek urte kopuru ia bikoitza daramatela. Hala ere, DBH 2ko emaitzekiko analisi konparatibo batean⁸ egoera bera antzeman daiteke: eskolatzeara 3 urterekin edo lehenago hasi zuten ikasleek gainontzekoek baino emaitza hobekoak lortu dituzte.

⁸ ISEI-IVEI. Ebaluazio Diagnostikoa 2009. Faktoreen eta aldagaien analisia. DBH 2.. www.isei-ivei.net

ED09-LH 4. Eskolatzearen hasierako adina eta kompetentzietako emaitzak

Eskolatzte goiztiarrak (3 urterekin edo lehenago) ikasleen ondorengo eskola errendimenduan duen eragin onuragarria egiaztatuta zegoen beste ebaluazio batzuetan⁹. Gainera, beste zenbait ebaluaziok (PISA, TIMSS, PIRLS) baieztatu dute behin eta berriro aldagai horren eragina.

⁹ Lehen Hezkuntzaren ebaluazioa 2004. Laburpen exekutiboa. Ondorioak eta hobekuntzarako proposamenak. 2006ko apirila.
www.isei-ivei.net

2.2. IKASLEARI DAGOZKION PROZESU-ALDAGAIK

2.2.1. IRAKASMAILAREKIKO ADIN-EGOKITASUNA

Irakasmilarekiko adin egokia duten ikasleek –1999an jaiotakoen– kompetentzia guztietan izan dute errendimendu nabarmenki hobea urteren bateko atzerapena dutenek baino. Lehen Hezkuntzako 4. mailako ikasleen % 93 adin egokikoa da.

Ikasleak ikasten duen irakasmilarekiko adin-egokitasuna orain arte egindako ikerlanetan ikasleen emaitzetan eraginik handiena duten aldagaietako bat da.

2009ko Ebaluazio Diagnostikoan, Lehen Hezkuntzako 4. mailan, adin egokiko ikasleak 1999an jaiotakoak hartu dira, hots, ebaluazioaren ikasturtean 10 urte bete dituztenak. Ikasle bat 1999an baino lehen jaiotakoa bada eta irakasmila horretan baldin badago, oro har, irakasmilaren bat errepikatua duela jo izan da, atzerapenaren arrazoiak bestelakoa ere izan daitezkeen arren: eskolatzea beranduago hasi izana, gaixotasuna eta abar.

Lehen Hezkuntzako 4. mailako ikasleen % 93 adin egokikoa da, eta, beraz, % 7 ez dago adinagatik dagokion irakasmilan.

Ikasleen ikasketa-egoera eta lortutako emaitzak

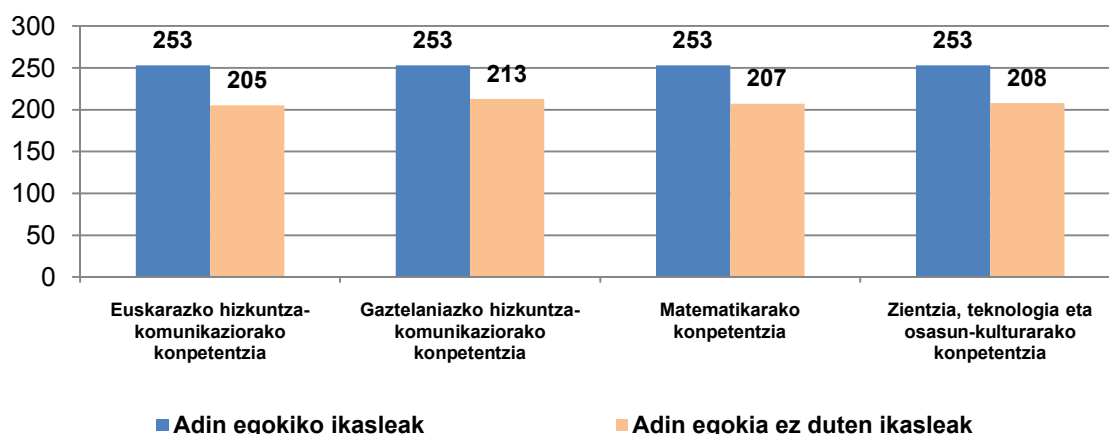
Ikasleen adin-egokitasuna irakasmilarekiko eta kompetentzia bakoitzean lortutako puntuazioa honako taula eta grafiko hauetan erakusten da.

Emaitzak eta ikasleen ikasketa-egoera

	Adin egokiko ikasleak	Adin egokia ez duten ikasleak
Euskarazko hizkuntza-komunikazioa	253	205
Gaztelaniazko hizkuntza-komunikazioa	253	213
Matematikarako kompetentzia	253	207
Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako kompetentzia	253	208

Adin egokiko ikasleek, hots, 1999an jaiotakoek, eta gainerako ikasleek lortutako emaitzen arteko aldea adierazgarria da kompetentzia guztietan. Aldeak 40 eta 48 puntu bitartekoak izan dira. Adin egokiko ikasleek bakarrik gainditu dute finkatutako batez bestekoa.

ED09-LH 4. Konpetentziatako errendimendua ikasleen jaioturtearen arabera

2.2.2. JAIOTZA HILABETEAREN ERAGINA MATEMATIKARAKO KONPETENTZIAKO EMAITZETAN

Ikasleen adin erlatiboa (jaiotza-hiruhilabetea) zenbat eta txikiagoa izan, Matematikarako konpetentziako puntuazioak nabarmenki apalagoak dira.

TIMSS 2006 ebaluazioan parte hartu zuten DBH 2ko ikasleen laginarekin Ikasmilla errepikatzeak duen eraginari buruzko ikerlana¹⁰, gauzatu zen. Bertan ikasleen urte bereko jaiotza-hilabeteak proba ezberdinetan lortzen dituzten emaitzetan zer nolako eragina izan dezakeen aztertzeke nazioarte mailan eta bertan egindako zenbait ikerlanen emaitzak jaso ziren.

Ingalaterran 2007an egindako ikerlan batean¹¹ egiaztatu zen irailan jaiotako ikasleek ikastetxeko azterketetan, batez beste, abuztuan jaiotakoek baino emaitza nabarmenki hobeagoak lortzen dituztela, eta arrazoia sinplea da: eskolatzea urtebete lehenago hasten direlako (eta baita azterketak egin ere)... abuztuan jaiotakoak ia urtebete gazteagoak dira irailan jaiotakoak baino (ikasturtea abuztuan bukatzen da). Ikerlanean, horrekin batera, aldea, handiena hasieran, ondorengo etapetan murriztu egiten dela egiaztatu zen.

Ildo beretik, ISEI-IVEIren ikerketan Albertan (Kanada) egindako ikerlan bat aipatzen zen¹² eta ikerlan hartan ondorioztatzen zen Lehen Hezkuntzako 1. mailatik 5. mailara Ingeles Hizkuntzan ikasle gazteen errendimendua, adinaren eraginez, ia urtebete lehenago jaiotako ikasleena baino apalagoa zela, eragina 5. mailatik aurrera ahuldu egiten zen arren.

Julio Carabañak PISA ebaluazioko datuetan oinarriturik (15 urteko ikasleak) adinaren eraginari buruz egindako ikerlanean¹³ honela dio: *“lehen hiruhilabetean jaiotakoen eta laugarren hiruhilabetean jaiotakoen arteko alderik handienak 20 puntu ingurukoak dira... Espainiako Autonomia Erkidegoak*

¹⁰ ISEI-IVEI. 2009ko apirila. *Ikaslearen irakaskuntza-ikasketa prozesuan ikasmilla errepikatzeak duen eragina*. www.isei-ivei.net

¹¹ “When you are born matters: the impact of date of birth on child cognitive outcomes in England” en la investigación realizada por el ISEI-IVEI. Efecto de las repeticiones de curso en el proceso de enseñanza-aprendizaje del alumnado. www.isei-ivei.net

¹² Alberta Education. Accountability and Reporting Division (January 2008). Grade level of achievement 2006-07 pilot data. The Crown in Right of Alberta as represented by the Minister of Education *Ikaslearen irakaskuntza-ikasketa prozesuan ikasmilla errepikatzeak duen eragina* ikerlanean. www.isei-ivei.net

¹³ Carabaña, J. “Las diferencias entre países y regiones en las pruebas PISA” *Ikaslearen irakaskuntza-ikasketa prozesuan ikasmilla errepikatzeak duen eragina* ikerlanean. www.isei-ivei.net

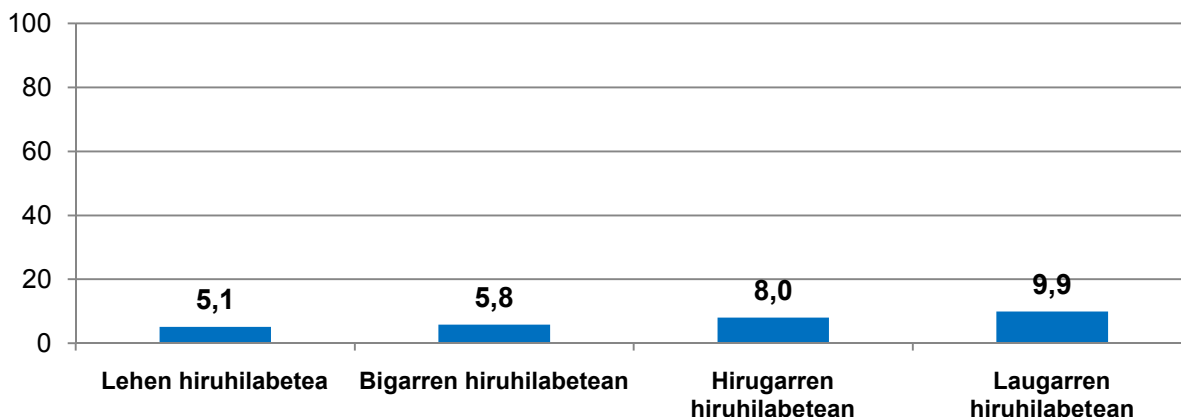
kontuan hartzen baditugu... gehienetan aldeak 15 eta 25 puntu bitartekoak dira... aldeak ez dira adierazgarriak”.

ISEI-IVEIk DBH 2ko ikasleen lagin adierazgarri batekin egindako ikerketan egiaztatu zen lehen hiruhilabeteen jaiotako ikasleen artean % 15ek bakarrik zuela irakasmilaren bateko atzerapena, baina laugarren hiruhilabeteen jaiotako artean atzerapena % 25ek zuela. Zientzietan eta Matematikan lortutako emaitzei dagokienez, lehen hiruhilabeteen jaiotako adin egokiko ikasleek laugarren hiruhilabeteen jaiotakoek baino 6 eta 10 puntu gehiago lortu zituzten hurrenez hurren. Hala ere, aldeak ez ziren esanguratsuak.

Alderdi horien inguruan analisi sakonagoak egin ahal izateko, 2009ko Ebaluazio Diagnostikoan bildutako datuak aurkezten dira.

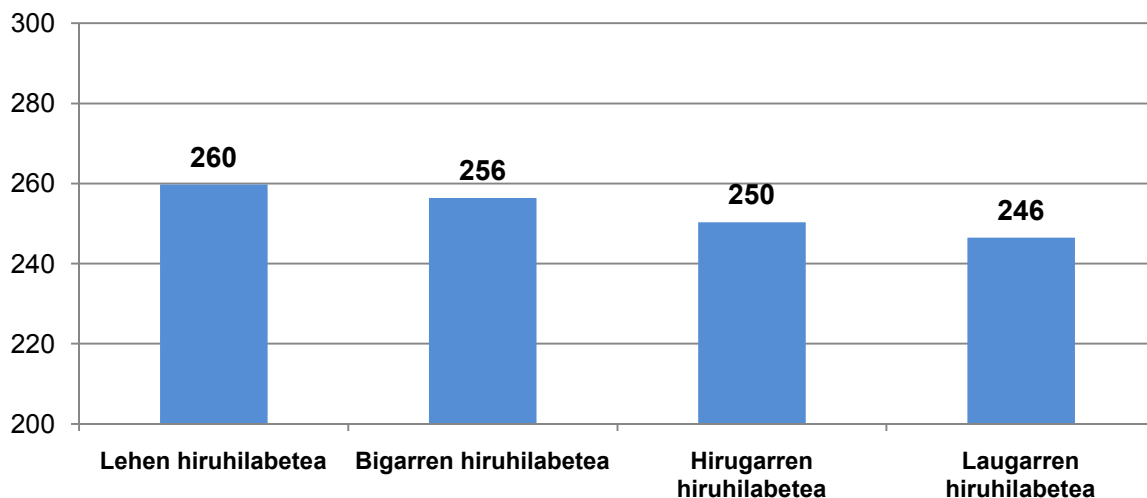
Lehen Hezkuntzako 4. mailako ikasleen jaiotza-data hiruhilabetea kontuan hartzen badugu, laugarren hiruhilabeteen jaiotako ikasleen artean adin egokia ez dutenak, hots, adinagatik dagokien irakasmilain baino beheragoko batean daudenak, % 10 direla ikus daiteke. Ikasle horiek, beraz, beste taldekide batzuk baino 11 hilabete gazteagoak izan daitezke. Lehen hiruhilabeteen jaiotako ikasleen artean % 5 bakarrik dira adin egokia ez dutenak. Adin egokia ez duten ikasleen ehunekoak handitu egiten da jaiotza-hiruhilabetearen arabera. Bikoiztu egiten da lehen hiruhilabeteetik laugarrenera.

ED09-LH 4. Adin egokia ez duten ikasleak ehunekoetan jaiotza-hiruhilabetearen arabera

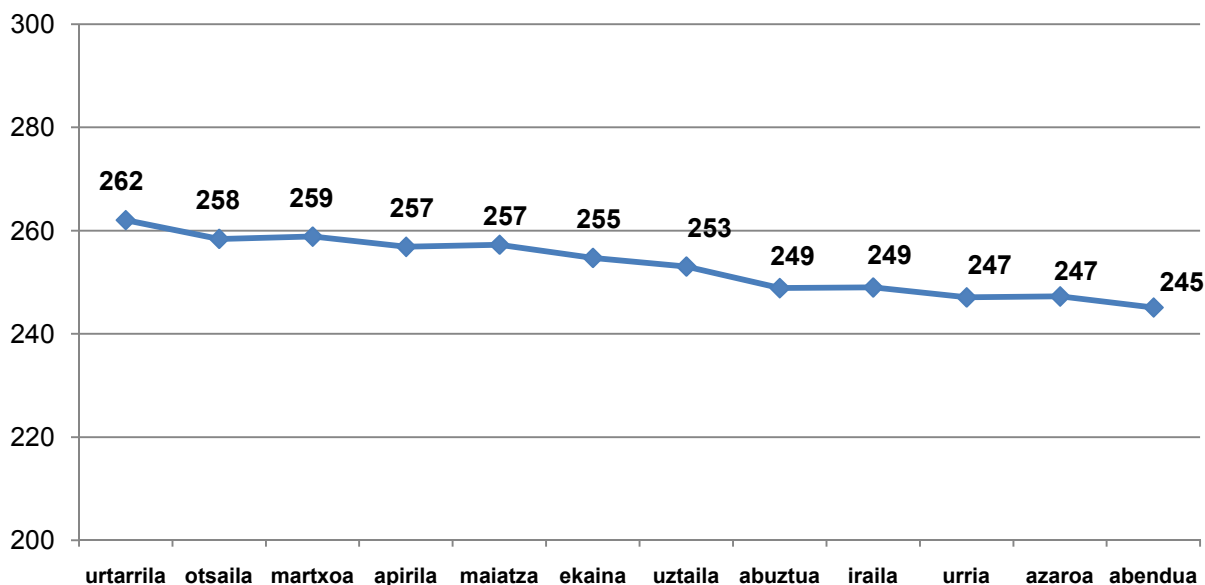
Matematikarako kompetentziako emaitzei dagokienez, grafikoan ikus daiteke adin egokiko ikasleen artean lehen hiruhilabeteen jaiotakoek laugarren hiruhilabeteen jaiotakoek baino 16 puntu gehiago lortu dituztela. Adin erlatiboa (jaiotza-hiruhilabetea) zenbat eta txikiagoa izan, puntuazioak apalagoak dira. Aldeak adierazgarriak dira hiruhilabete guztietan.

ED09-LH 4. Adin egokiko ikasleen jaiotza-hiruhilabetea eta Matematikarako konpetentziako emaitzak

Ondorengo grafikoan, gehigarri gisa, adin egokiko ikasleen emaitzak jaiotza-hilabetearen arabera aurkezten dira.

ED09-LH 4. Adin egokiko ikasleen jaiotza-hilabetea eta Matematikarako konpetentziako emaitzak

Ikasleen jaiotza-datak emaitzetan duen eraginaren argitan, irakaskuntzako profesionalak gogoeta egin beharko lukete ikasleen heldutasun eta garapen-mailaren garrantziaz. Badirudi faktore horiek pisu handiagoa dutela hezkuntza sistemari lotuago dauden beste faktore batzuek baino, besteak beste irakaste-prozesua pertsonalizatzea eta ikasle bakoitzaren ikasteko ahalmenari eboluzio-prozesuaren une bakoitzean egokitzea, batez ere Lehen Hezkuntzan.

2.2.3. IKASLEEN IKASKETA-ITXAROPENA

Ikasketa-itxaropenaren eta ebaluazioko emaitzen arteko erlazioa positiboa da: ikasleek adierazitako ikasketa-itxaropena zenbat eta handiagoa izan, hobeagoak dira konpetentzia guztietan lortutako emaitzak.

Ikasleen % 88k baino gehiagok Batxilergoko edo goragoko mailako ikasketak egitea espero du.

Ikerlan askok egiaztatu dute harreman positiboa dagoela ikasleen emaitzen eta familiek eta ikasleek berek duten ikasketa-itxaropenaren artean.

Aldagai hori LH 4ko ikasleek galdera-sortan, etorkizunean egiteko asmoa duten ikasketa mota dela eta, emandako erantzunetatik aztertu da.

Ikasleen ikasketa-itxaropena ehunekoetan

DBH bukatzea		Batxilergoa bukatzea		Heziketa Zikloa bukatzea		Unibertsitatea bukatzea	
K	%	K	%	K	%	K	%
1.845	11,7	1.989	12,6	1.326	8,4	10.609	67,3

LH 4ko ikasleen % 75ek baino gehiagok unibertsitate mailako titulua (% 67,3) edo Lanbide Heziketako Prestakuntza Ziklo bat (% 8,4) lortzea espero du. Ikasleen % 12k esan du bere ikasketa-itxaropena derrigorrezko ikasketak bukatzera mugatzen dela eta % 13k Batxilergoa bukatzea espero du.

Ikasketa-itxaropena eta lortutako emaitzak

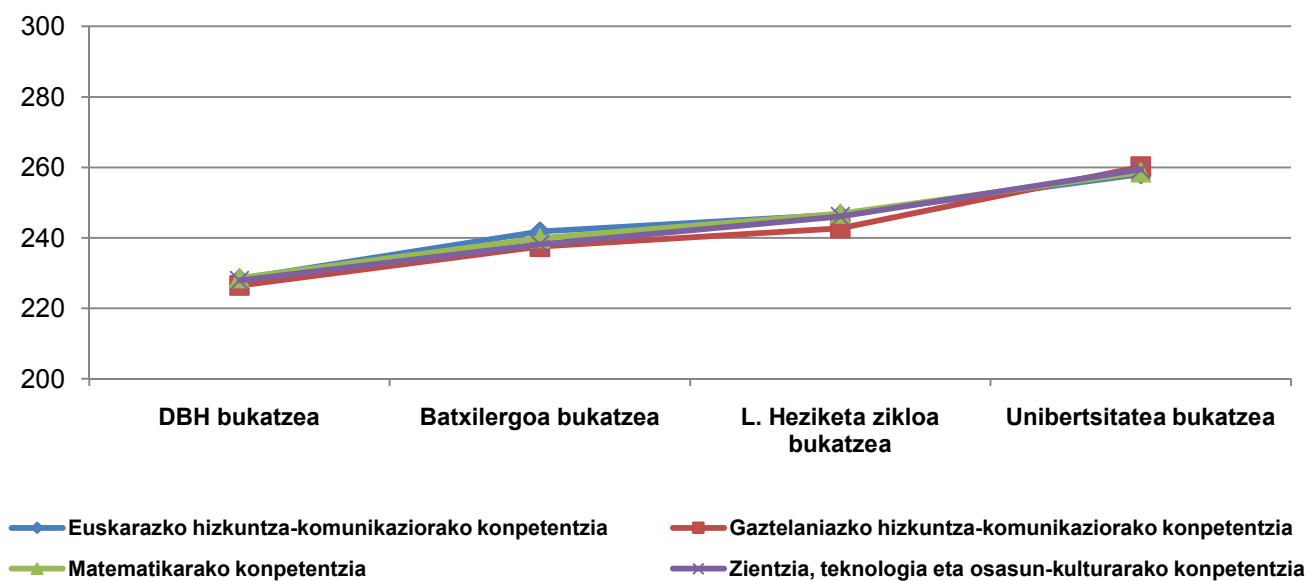
Ikaslearen ikasketa-itxaropenaren eta konpetentzietan lortutako emaitzen arteko lotura ondorengo taulan eta grafikoan azaltzen da.

Emaitzak eta ikasketa-itxaropena

	DBH bukatzea	Batxilergoa bukatzea	Heziketa Zikloa bukatzea	Unibertsitatea bukatzea
Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentzia	228	242	247	258
Gaztelaniazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentzia	226	237	243	260
Matematikarako konpetentzia	229	240	247	259
Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako konpetentzia	228	238	246	259

Galdera horri erantzutean ikasleak hain gazteak izan arren, ikasleek berek adierazitako ikasketa-itxaropena zenbat eta handiagoa izan, 2009ko Ebaluazio Diagnostikoan ebaluatutako konpetentzia guztietan puntuazioak handiagoak izan direla baieztatu da.

ED09-LH 4. Ikasleen ikasketa-itxaropena eta kompetentzietako emaitzak

Unibertsitateko ikasketak bukatu arte ikasi nahi duten ikasleek 250 puntutan finkatutako batez bestekoa baino 8-10 puntu gehiago lortu ditu kompetentzia guztietan. Lanbide Heziketako prestakuntza ziklo bat bukatu nahi duten ikasleek baino 11-17 puntu gehiago lortu dituzte kompetentzia guztietan.

2.2.4. CURRICULUM ARLOEKIKO ZALETASUNA ETA ZAILTASUNAREN BALORAZIOA

Ikasle gehienek (% 63- % 81) adierazi dute arlo guztiak nahiko edo oso gogoko dituztela.

Ikasleen ustetan (%51- % 77) konpetentziak errazak edo oso errazak dira.

Errendimenduaren inguruko hainbat ikerlanek azpimarratu dute ikaslearen ezaugarri pertsonal jakin batzuek eskola-arrakastarekin duten lotura¹⁴. Besteak beste, ikastearen aldeko motibazioak edo arloarekiko zaletasunak ikasketei nola eragiten dien aztertu da. Elementu horiek (motibazioa eta zaletasuna) ikasleak ikasketetan inplikatzeko duen moduari eragiten diotela demostratu dute, emaitza onen adierazleak eta iragarleak izatera ere heltzen direlarik.

Aldagai hau aztertzeko ikasleek zenbait arloekiko duten zaletasunari buruz emandako datuak erabili dira (Euskara, Gaztelania, Matematika eta Inguruaren Ezaguera, printzipioz ebaluatutako konpetentziekin loturarik zuzenena duten arloak). Horretarako bost multzo finkatu dira zaletasunaren arabera: *ez dut batere gogoko, ez dut gogoko, hala-hola, nahiko gogoko dut* eta *oso gogoko dut*.

Ikasleen ehunekoa arloekiko duten zaletasunaren arabera.

	Bat ere ez		Gutxi		Normal		Nahiko		Oso	
	K	%	K	%	K	%	K	%	K	%
Euskara	1.180	7,2	1.440	8,8	3.051	18,7	3.751	23	6.895	42,3
Gaztelania	568	3,5	725	4,5	1.734	10,8	3.815	23,8	9.214	57,4
Matematika	1.370	8,5	1.244	7,7	2.453	15,3	3.951	24,6	7.047	43,4
Inguruaren ezaguera	1.585	9,7	1.531	9,4	2.993	18,3	4.191	25,6	6.060	37,0

Ikasleek arloak *nahiko* eta *oso gogoko* dituzte, baina hein ezberdinean (Inguruaren ezaguerako % 63tik Gaztelaniako % 81era).

Arloak *batere gogoko* edo *gogoko* ez dituzten ikasleak oso gutxi dira: % 19 Inguruaren ezagueran, % 16 Matematikan eta Euskarari, eta % 8 Gaztelanian.

Ikasleen ehunekoa eta arloekiko zaletasuna

	Ez dut batere gogoko eta gutxi		Nahiko eta oso gogoko dut	
	K	%	K	%
Euskara	2.620	16,0	10.646	65,3
Gaztelania	1.293	8,0	13.029	81,2
Matematika	2.614	16,2	10.998	68,0
Inguruaren ezaguera	3.116	19,1	10.251	62,6

Arloekiko zaletasuna eta lortutako emaitzak sexuaren arabera

Emaitzak sexuaren arabera aztertzean (ikus emaitzen txostena) ikus dezakegu nesken batez besteko puntuazioak mutilenak baino nabarmenki altuagoak direla konpetentzia guztietan, *Matematikarako konpetentzian* izan ezik, konpetentzia horretan mutilek puntuazio nabarmenki altuagoa lortu baitute.

¹⁴ ACOSTA, E.S. (2001): The relationship between school climate academia self-concept and academia achievement. Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences, 62.
VILLAROEL, V.A. (2001): Relación entre autoconcepto y rendimiento académico. Psykhe: Revista de la escuela de Psicología 10(1): 3-18.

Emaitza horietan oinarriturik, arloekiko zaletasunak sexuen arteko puntuazio-alde horiekin loturarik ba ote duen aztertu da.

Arloekiko zaletasuna sexuaren arabera

	Ez dut batere gogoko eta gogoko gutxi dut		Nahiko eta oso gogoko dut	
	Neskak %	Mutilak %	Neskak %	Mutilak %
Euskara	12,4	19,7	69,0	61,6
Gaztelania	7,0	9,0	82,4	79,9
Matematika	18,0	14,5	64,1	72,7
Inguruaren ezaguera	18,9	19,3	61,6	63,6

Emaitzak kontuan izanik, arlo bakoitza *nahiko* edo *oso gogoko* duten nesken eta mutilen ehunekoak begiratzen baditugu, honako hau egiaztatzen da:

- hizkuntza-arloak gogoko dituzten nesken ehunekoa mutilena baino handiagoa da;
- zientzia arloak gogoko dituzten mutilen ehunekoa neskena baino handiagoa da, batez ere Matematikaren kasuan.

Hizkuntza-komunikaziorako konpetentzietan nesken batez besteko puntuazio orokorra nabarmenki handiagoa da. Euskara eta Gaztelania arloak *nahiko* eta *oso gogoko* dituzten nesken ehunekoa mutilena baino handiagoa da.

Gauza bera gertatzen da *Matematikarako konpetentzian*, baina mutilen aldea. Mutilek neskek baino batez besteko puntuazio nabarmenki altuagoa lortu dute, eta arloa *nahiko* eta *oso gogoko* dituzten mutilen ehunekoa neskena baino handiagoa da (mutilen % 72,7; nesken % 64,1).

Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako konpetentzian joera ezberdina da; neskek batezbesteko puntuazio nabarmenki altuagoa lortu dute, baina Inguruaren ezaguera arloa *nahiko* eta *oso gogoko* duten nesken ehunekoa mutilena baino apur bat txikiagoa da (mutilen % 63,6; nesken % 61,5; alderik txikiena).

Arloekiko zaletasuna eta dagokion konpetentzian lortutako emaitzak

PISA 2003 ebaluazioan¹⁵ demostratu zen ikasleek Matematikarekiko –ebaluazioaren gai nagusia– zuten interesa eta zaletasuna emaitzei nabarmenki eragiten zien aldagaia zela. Oraingo honetan, ikasleek arloekiko duten zaletasunak 2009ko Ebaluazio Diagnostikoan ebaluatutako konpetentzietako emaitzei noraino eragin ahal izan dien aztertu da.

Konpetentzietako emaitzak arloekiko zaletasunaren arabera

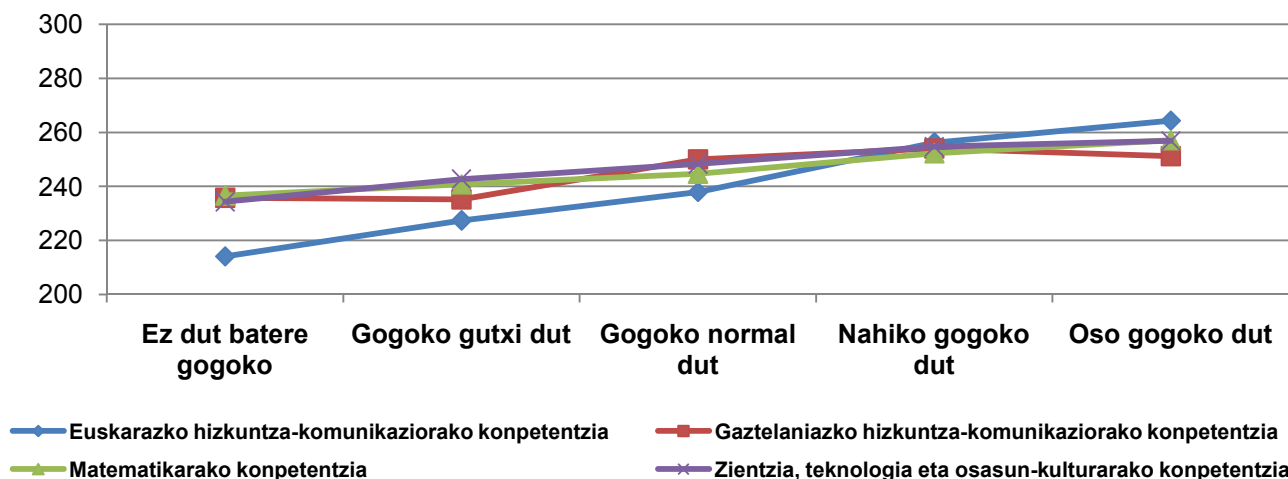
	Bat ere ez	Gutxi	Normal	Nahiko	Oso
Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentzia	215	228	238	256	265
Gaztelaniazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentzia	236	236	250	254	252
Matematikarako konpetentzia	237	241	245	252	257
Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako konpetentzia	234	243	248	255	257

Oro har, dagokion arloekiko zaletasuna zenbat eta handiagoa izan, puntuazio handiagoa lortu dute ebaluazioan, *Gaztelaniazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentziaren* kasuan izan ezik, arloa *nahiko gogoko* dutela dioten ikasleek *oso gogoko* dutela diotene baino puntuazio apur bat altuagoa lortu

¹⁵ PISA 2003 ebaluazioaren bigarren txostena. Euskadiko emaitzak. www.isei-ivei-net

baitute (254, 252 hurrenez hurren). Beste salbuespen bat izan da *bat ere ez eta ez dutela* gogoko erantzun duten ikasleen kasuan, bi taldeek puntuazio bera lortu baitute (236 puntu).

ED09-LH 4. Arloarekiko zaletasuna eta dagokion kompetentziako emaitzak

Arloak *nahiko* eta *oso gogoko* dituztela dioten ikasleek 250 puntutan finkatutako batez besteko orokorra baino puntuazio altuagoak lortu dituzte.

Ebaluatutako kompetentzia gehienetan erlazio zuzena antzematen da arloarekiko zaletasunaren eta dagokion kompetentziako emaitzen artean.

Curriculum arloen zailtasun mailaren balorazioa

Ikasleek arloen zailtasunari buruz duten iritzia, arloekiko zaletasunarekin batera, auto-kontzeptuarekin, ikasteko motibazioarekin eta, beraz, errendimenduarekin erlazionatu ohi da, eta horregatik aztertu da zer nolako eragina izan duen aldagai horrek ebaluazioko emaitzetan. Horretarako, arloarekiko zaletasunaren informazio osagarri gisa, arloaren zailtasunari buruz duten iritzia eskatu zitzaizkien ikasleei. Iritziak bost kategoriatan sailkatu dira, *oso zaila*-tik *oso erraza*-ra, ondorengo taulan ikus daitekeen bezala.

Ikasleek arloaren zailtasunaren inguruan duten iritzia ehunekoetan.

	Oso zaila		Zaila		Normala		Erraza		Oso erraza	
	K	%	K	%	K	%	K	%	K	%
Euskara	647	3,9	1.083	6,6	5.273	32,1	4.017	24,5	5.403	32,9
Gaztelania	252	1,6	590	3,6	2.921	18	4.222	26,1	8.220	50,7
Matematika	506	3,1	1.270	7,8	4.686	28,9	4.775	29,5	4.960	30,6
Inguruaren ezaguera	924	5,6	1.621	9,8	5.489	32,2	4.590	27,8	3.903	23,6

Ikasleen % 77k uste du Gaztelania erraza edo oso erraza dela. Iritzi bera du % 60k Matematika arloari buruz eta % 57k Euskara arloari buruz. Inguruaren ezaguera arloa erraza edo oso erraza dela uste dutenak % 51 dira

Ondorengo taulan ikasleen iritziak ehunekoetan azaltzen dira, *oso zaila* eta *zaila* kategoriak alde batetik, eta *oso erraza* eta *erraza* kategoriak bestetik elkarturik:

Ikasleen ehunekoa eta arloaren zailtasunari buruzko iritzia

	Oso zaila eta zaila		Erraza eta oso erraza	
	K	%	K	%
Euskara	1.730	10,5	9.420	57,4
Gaztelania	842	5,2	12.442	76,8
Matematika	1.776	10,9	9.735	60,1
Inguruaren ezaguera	2.545	15,4	8.493	51,4

Jarraian arlo bakoitzarekiko zaletasuna eta ikasleen iritziz arloaren erraztasuna elkatzen dira haien arteko loturarik ote dagoen aztertzeko.

Arloa erraza edo oso erraza dela uste duten eta nahiko edo oso gogoko duten ikasleak ehunekoetan.

	Nahiko edo oso gogoko	Erraza edo oso erraza	Aldea
Euskara	65,3	57,4	7,9
Gaztelania	81,2	76,8	4,4
Matematika	68	60,1	7,9
Inguruaren ezaguera	62,6	51,4	11,2

Ikasleen % 65ek Euskara arloa *nahiko* edo *oso gogoko* du, eta % 57k uste du erraza edo oso erraza dela. Ikasleen % 68k Matematika arloa *nahiko* edo *oso gogoko* du, eta % 60k uste du erraza edo oso erraza dela.

Arloa *nahiko* edo *oso gogoko* dutela dioten ikasleen ehunekorik txikiena (% 63) Inguruaren ezagueran gertatu da, eta % 51k uste du erraza edo oso erraza dela.

Arloa *nahiko* edo *oso gogoko* dutela dioten ikasleen ehunekorik handiena (% 81) Gaztelanian izan da, eta % 76k uste du erraza edo oso erraza dela.

Arloa zaila edo oso zaila dela uste duten eta gogoko edo batere gogoko ez duten ikasleak ehunekoetan

	Zaila edo oso zaila	Ez dute gogoko edo ez dute batere gogoko	Aldea
Euskara	16,0	10,5	5,5
Gaztelania	8,0	5,2	2,8
Matematika	16,2	10,9	5,3
Inguruaren ezaguera	19,1	15,4	3,7

Ehunekoen arteko aldeak txikiagoak dira ikasleek arloa *batere gogoko* edo *gogoko* ez dutela diotenean eta, aldi berean, zaila dela uste dutenean. Badirudi erlazio zuzenagoa dagoela kasu horretan *nahiko* edo *oso gogoko* dutenean eta, aldi berean, erraza edo oso erraza dela uste dutenean baino. Hala eta guztiz ere, korrelazioak handiak dira arlo guztietan hurrengo atal honetan ikus daitekeen bezala.

Arloarekiko zaletasunaren eta egotzitako zailtasun-mailaren arteko korrelazioa

Ikasleek arlo bakoitzarekiko duten zaletasunaren eta egozten dioten zailtasun-mailaren arteko korrelazioa oso altua da konpetentzia guztietan. Hala ere, konpetentzia guztietan ez da baieztatu arloa gogoko izatea ikasleek errazagoa uste izatearekin erlazionatuta dagoenik.

	Korrelazio koefizientea ¹⁶
Euskara	0,558
Gaztelania	0,505
Matematika	0,600
Inguruaren ezaguera	0,578

Taulan ikus daitekeenez, korrelazioa handia dago Matematika arloarekiko zaletasunaren eta egozten zaion zailtasunaren artean. Ondoren, Inguruaren ezaguera dago 0,578ko korrelazio handiarekin, eta Euskara arloa 0,588koarekin. Korrelaziorik txikiena (0,505), handia bada ere, Gaztelania arloari dagokio.

Arloaren zailtasunaren balorazioa eta dagokion kompetentzian lortutako emaitzak

Aldagai horren analisiaren bidez argitu nahi da ikasleak arlo bakoitzaren zailtasunari buruz egindako balorazioa erlazionaturik ote dagoen arloari 2009ko Ebaluazio Diagnostikoa dagokion kompetentzian lortutako puntuazioarekin.

Emaitzak arloaren zailtasunaren balorazioaren arabera

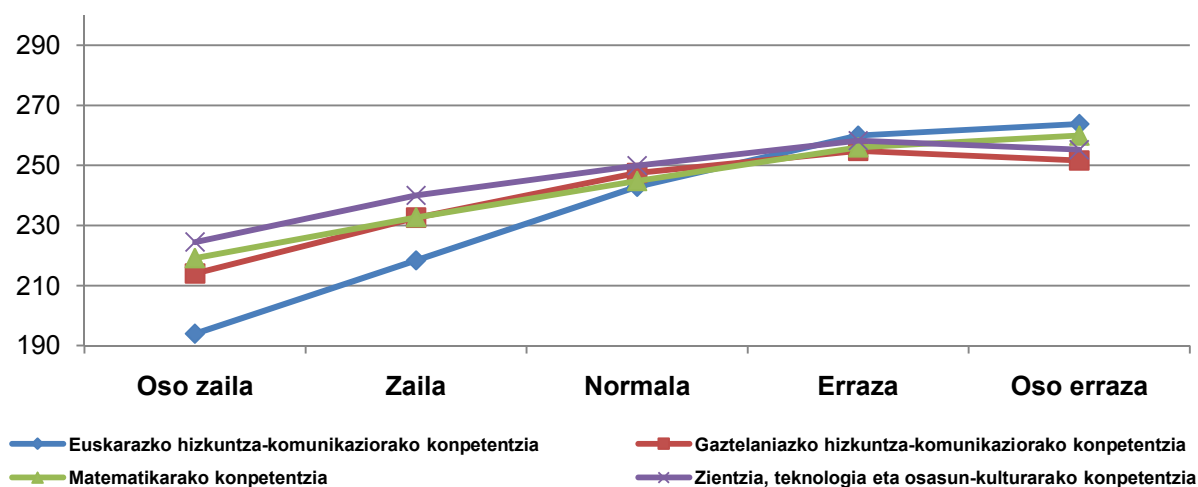
	Oso zaila	Zaila	Normala	Erraza	Oso erraza
Euskarazko komunikaziorako kompetentzia	195	219	243	260	264
Gaztelaniazko komunikaziorako kompetentzia	215	233	248	255	252
Matematikarako kompetentzia	219	233	245	256	260
Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako kompetentzia	225	243	250	258	255

Gaztelaniazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentzian eta Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako kompetentzian aldagaiak ez ditu ongi bereizten errazak eta oso errazak direla uste dutenen multzoak, errazak direla uste dutenek 3 puntu gehiago lortu baitituzte. Dirudenez, adin horretako ikasleek ez dituzte argi bereizten erraza eta oso erraza kategoriak. Aldea 4 puntukoa baino txikiagoa da kompetentzia guztietan.

Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentzian eta Matematikarako kompetentzian zailtasun maila zenbat eta handiagoa izan, emaitza apalagoak lortu dituzte.

Puntuazioen arteko alderik handienak oso zaila eta zaila balorazioen artean gertatu dira Matematikarako kompetentzian (14 puntu) eta Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentzian (24 puntu).

ED09-LH 4. Arloen zailtasunaren balorazioa eta kompetentzietako emaitzak

¹⁶ Pearson korrelazio koefizientea. -1 eta +1 artekoa. Balio absolutua zenbat eta handiagoa izan, aldagaien arteko korrelazio handiagoa.

2.2.5. IKASKIDEEN ARTEKO HARREMANEN PERTZEPZIO-INDIZEA

***Ikasleen % 75ek ez du antzematen jokaera desegokirik gelakideengandik, inoiz ez dituztela zirikatzen edo beraiekin borrokatzen erantzun baitu.
Harreman onak dituztela dioten ikasleek lortu dituzte puntuaziorik altuenak.***

Aldagai batzuk indizeetan bildu dira beren portaera eta emaitzetan duten eragina batera aztertu ahal izateko. Indizeak finkatzeko, informazio garrantzitsua ematen duten aldagaiak multzokatu dira.

Indize horietarako bakoitzean 0ko batez besteko puntuazioa eta 1eko desbideratze tipikoa finkatu dira. Balio positibo batek adierazten du ikasleak indize horretan batez bestekoa baino balio handiagoa erakusten duela; balio negatibo batek, berriz, ikasleak indize horretako batez bestekoa baino balio txikiagoa erakusten duela adierazten du.

Indize bakoitzaren eta ebaluatutako kompetentzietako emaitzen artean dagoen erlazioa erakusteari begira, ikasleak lau multzotan banatu dira indize bakoitzean lortu duten puntuazioaren arabera. Lau multzo (kuartil) finkatu dira, bakoitzean gutxi gora behera ikasleen % 25 dagoelarik. Beheko kuartilak puntuaziorik apalena dutenak biltzen ditu, 2. eta 3. kuartilek erdi mailako puntuazioak dituztenak biltzen ditu, eta goiko kuartilak, indize bakoitzean puntuaziorik altuenak dituztenak biltzen ditu. Horrekin batera, multzo bakoitzak kompetentzietan lortu duen batez besteko puntuazioa ere adierazten da, horrela indizearen balioaren arabera konparazioak egin daitezkeelarik.

Indize horren xedea hainbat alderdi argitzea da, hala nola ikasleek nola ikusten dituzten ikaskideekiko harremanak eta harreman horiek eraginik ote duten ebaluazioko emaitzetan.

Ikasleentzako galdera-sortako bi galderari emandako erantzunetan oinarritu da indizea.

- Nolakoak dira zure gelakideak? Zirikatzen zaituzte?
- Nolakoak dira zure gelakideak? Zurekin borrokan ibiltzen dira?

Bi galderari erantzuteko 5 kategoria zeuden: *inoiz ere ez*, *batzuetan*, *sarritan*, *oso sarritan* eta *beti*. Ikaskideen arteko jokaera problematiko horiek sailkatzeari begira, prozedura hau jarraitu da:

1. *Inoiz ere ez* erantzunari 1 puntuko balioa eman zaio, eta *beti* erantzunari 5 puntukoa, taulan ikus daitekeen bezala.

<i>Jokaeraren maiztasuna</i>	Zirikatzen naute	Nirekin borrokan ibiltzen dira
Inoiz ere ez	1	1
Batzuetan	2	2
Sarritan	3	3
Oso sarritan	4	4
Beti	5	5

2. Gero, batuketa egin da ikasleek bi jokaerei egotzitako maiztasunaren arabera emandako puntuak kontuan harturik. Ikasleek gelakideekin dituzten harremanen pertzepzioa sailkatu da jokaeren maiztasunaren arabera.

Erantzunen balorazioa	Jokaeren balorazioa	Jokaeren pertzepzioa
2 puntu	<i>Inoiz ere ez bi galderetan</i>	Ikaskideen arteko harreman onak
4-7 puntu	<i>Batzuetan bi galderetan edo oso sarritan bi galderetako batean</i>	Batzuetan jokaera problematikoak edo mehatxuzkoak antzematen dituzte
8-10 puntu	<i>Sarritan edo beti galdera batean edo oso sarritan bi galderetan</i>	Ikaskideen arteko jokaera problematikoak maiz antzematen dituzte

Taulan ikus daiteke Lehen Hezkuntzako 4. mailako ikasleen % 75ek ez duela ikaskideekiko jokaera problematikorik antzematen, inoiz ez dituztela zirikatzen eta inoiz ez direla beraiekin borrokan ibiltzen adierazi baitute. Ikasleen % 18k ikaskideekiko jokaera problematiko bat edo beste nolabaiteko maiztasunez antzematen du. Ikasleen % 6k esan du jokaera problematikoak maiztasun handiz, oso maiz edo beti, gertatzen direla.

Ikaskideen arteko harremanen pertzepzioa jokaeren maiztasunaren arabera

Ikaskideekin hau antzematen du:	K	%
Harreman onak	12.657	75,2
Zenbait jokaera problematiko	3.115	18,5
Harreman problematikoak maiz	1.068	6,3

Jarraian, ikaskideen arteko harremanak ikasleen batez besteko puntuazioetan duen eragina aztertuko da, harreman horiek, ikasleen pertzepzioan, onak edo problematikoak direnean.

Ikaskideen arteko harremanen pertzepzioa eta ebaluatutako kompetentzietako batez besteko emaitzak

	Euskarazko hizkuntza-komunikazioa		Gaztelaniazko hizkuntza-komunikazioa		Matematikarako kompetentzia		Zientzia, teknologia eta osasun-kultura	
	Batez best.	D.T.	Batez best.	D.T.	Batez best.	D.T.	Batez best.	D.T.
Harreman onak	255	0,44	255	0,44	255	0,44	255	0,44
Zenbait jokaera problematiko	241	0,91	243	0,93	243	0,92	242	0,92
Harreman problematikoak	225	1,54	229	1,62	227	1,58	226	1,67

Nolabaiteko harremana ikusten da ikaskideekiko harreman problematikoak antzematearen eta ebaluazioan lortutako emaitzen artean, kausa-ondoriozko harreman zuzena ez bada ere. Harreman onak dituzten ikasleek nolabaiteko maiztasunez zirikatzen dituztela edo beraiekin borrokan ibiltzen direla diotenen baina emaitza nabarmenki hobetoak lortu dituzte. Era berean, ikasle horiek jokaera problematikoak maiztasun handiz jasaten dituzten ikasleek baina emaitza nabarmenki hobetoak lortu dituzte.

Indizea baloratzera, Lehen Hezkuntzako 4. mailako ikasleen garapen maila hartu behar da kontuan. Adin horretako haurrek batzuetan, beren garapen mailari dagozkion harremanen artean, hurbilketa zakarrak egiten dituzte. Edozein modutan ere, eskolan ikasleekin harremanetan dauden pertsona helduek zaindu beharko lukete jokaera horiek "normaltzat" har daitekeen neurritik haratago joan ez daitezen.

Ikaskideen arteko tratu txarrei buruz egindako ikerlanaren ondorioak¹⁷ bat datoz ebaluazio honetako datuekin, baina aintzat hartu behar da aztertutako jokaerak ezberdinak direla eta ikerlan hura Lehen Hezkuntzako hirugarren zikloan (5. eta 6. mailan) egin zela. 2008ko ikerlan hartan ikasleen % 10,4k esan zuen ahozko tratu txarrak jasaten zituztela, 2005eko ikerlanean % 13,8k esan zuen zuelarik (3,4 puntu gutxiago).

¹⁷ Ikaskideen arteko tratu txarrak Euskadin. Lehen txostena. 2008ko urria. www.isei-ivei-net

2.2.6. LAN-OHITURAK ETXEAN

Etixerako lanak egunero –ordu bat edo gehiago– egiten dituzten ikasleek (% 87) lortu dituzte puntuaziorik altuenak konpetentzia guztietan.

Etixerako lanetarako laguntzarik ez dutela behar dioten ikasleek eta guraso baten laguntza jasotzen dutenek batez bestekoa baino puntuazio altuagoak lortu dituzte konpetentzia guztietan.

A. Etixerako lanak egiten egunero emandako denbora

Aldagaia ikasleek galdera-sortan emandako informazioan oinarriturik aztertu da, egunero etxerako lanak egiten edo eskolen ostean ikasten ematen duen denborari buruzko informazioan alegia.

Ikasleen ehunekoa eta etxerako lanak egiten emandako denbora

Ez dauka etxerako lanik		Ez ditu egiten		Ordubete edo gutxiago		1-2 ordu		2 ordu baino gehiago	
K	%	K	%	K	%	K	%	K	%
580	3,6	236	1,4	8.949	55,7	5.077	31,6	1.253	7,7

Ikus daitekeenez, Lehen Hezkuntzako 4. mailako ikasleen % 87k ordubete edo apur bat gehiago ematen du etxerako lanak egiten etxean. Ikasleen % 1,4k bakarrik dio ez dituela agindutako etxerako lanak egiten.

Ikastetxetik kanpo etxerako lanak egiten emandako denbora eta lortutako emaitzak

PISA 2003 txostenak¹⁸ diotenaren arabera, etxerako lanak egiten etxean ematen den denborak emaitzei eragiten die, baina denbora jakin batetik aurrera bere koefizientea negatiboa da. Etxerako lanetan denbora gehiegi ematen duten ikasleek egunero zentzuzko denbora bat ematen dutenek baino puntuazio apalagoa lortzen dute. Ondorengo taulan adierazten den bezala, 2009ko Ebaluazio Diagnostikoan ebaluazio hartatik ateratako ondorioak egiaztatu dira.

2009ko Ebaluazio Diagnostikoan, 1-2 ordutik aurrera, etxerako lanetarako ordu kopurua zenbat eta handiagoa izan, apalagoak dira emaitzak. Hortik atera daiteke etxerako lanak egiteko ordu asko behar dituen ikasleak gutxienezko mailara heltzeko behar dituelako ematen dituela, eta ez duela arlo edo konpetentziari buruzko ezagupen sakonagoa lortzen.

Emaitzak eta etxerako lanetan egunero emandako denbora

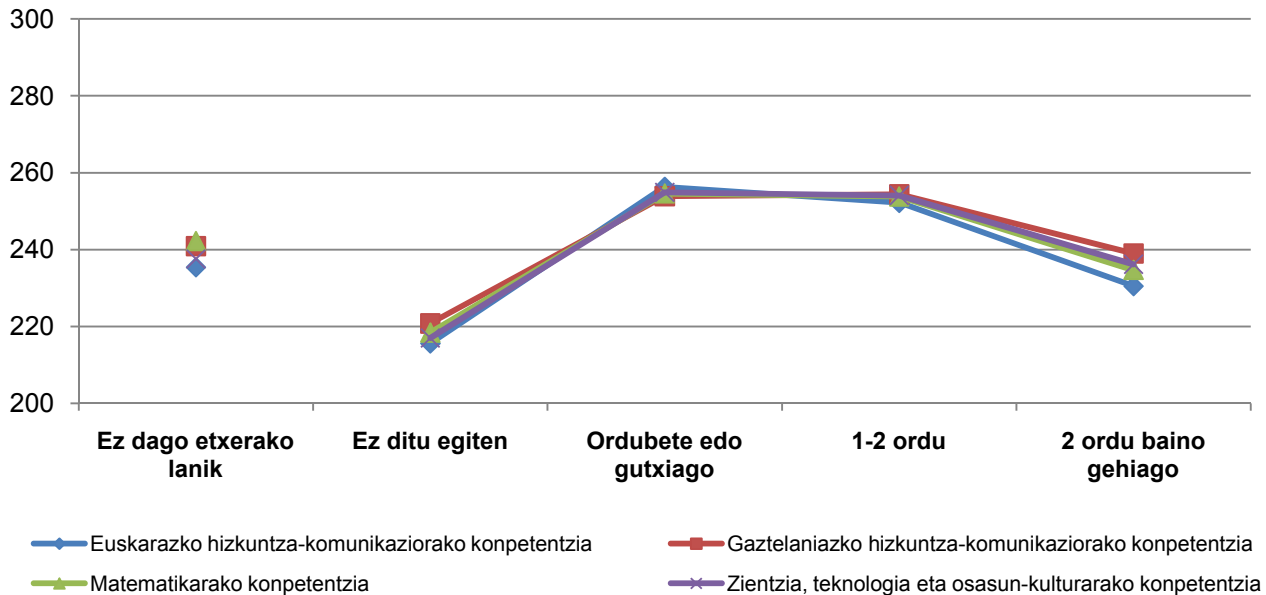
	Ez dago etxerako lanik	Ez ditu egiten	Ordubete edo gutxiago	1-2 ordu	2 ordu baino gehiago
Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentzia	235	216	256	252	231
Gaztelaniazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentzia	241	221	254	254	239
Matematikarako konpetentzia	242	218	255	254	235
Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako konpetentzia	238	217	255	254	236

Emaitzarik onenak etxerako lanak egiten egunero “ordubete baino gutxiago” eta “1-2 ordu” ematen duten ikasleek lortu dituzte. Bi kasu horietan emaitzak 250 puntuko batez bestekotik gorakoak dira eta berdintsuak konpetentzia guztietan.

¹⁸ PISA 2003 ebaluazioaren bigarren txostena. Euskadiko emaitzak. www.isei-ivei.net

Ikasleek etxerako lanik ez daukatela diotenean ondorioztatzen da ikastetxeak ez duela etxerako lanik egunero agintzen. Ikastetxe horietako ikasleek batez bestekoa baino puntuazio apalagoak lortu dituzte kompetentzia guztietan. Etxerako lanak ez dituztela egiten eta ez dutela ikasten dioten ikasleek lortu dituzte puntuaziorik baxuenak.

ED09-LH 4. Etxerako lanak eta ikastea ikastetxetik kanpo

B. Etxerako lanak egiteko autonomia

Ikasleei galdera-sortan etxerako lanak egiteko laguntzarik jasotzen duten galdetu zaie, eta hala denean, laguntza norengandik jasotzen duten.

Ikasleen ehunekoa eta etxerako lanak egiteko izaten duten laguntza¹⁹

Laguntzarik ez		Irakasle partikularra		Akademiara joaten da		Guraso baten laguntza		Anai/arreba baten laguntza		Beste batzuk	
K	%	K	%	K	%	K	%	K	%	K	%
6.500	38,3	1.558	9,2	962	5,7	9.561	56,3	2.548	15,0	868	5,1

Ikasleen ehunekorik handienak (% 56) guraso baten laguntzaz egiten ditu etxerako lanak. Ikasleen % 38k etxerako lanak inolako laguntzarik gabe egiten dituela dio. Ikasleen % 15ek dio familia barruan anai-arreba baten laguntza jasotzen duela.

Lortutako emaitzak eta etxerako lanetarako laguntza

Ikasleek galdera horri emandako erantzunak aztertu dira eta ebaluatutako kompetentzia bakoitzean lortutako emaitzekin konparatu dira, taulan azaltzen den bezala.

¹⁹ Ehunekoen batura 100 baino gehiago da, erantzunak ez baitira elkarren baztergarriak; ikasleak erantzun bat baino gehiago aukera zezakeen. Adibidez, gurasoen laguntzaz gain, beste pertsona baten laguntza izan dezake.

Emaitzak eta etxerako lanetarako laguntza

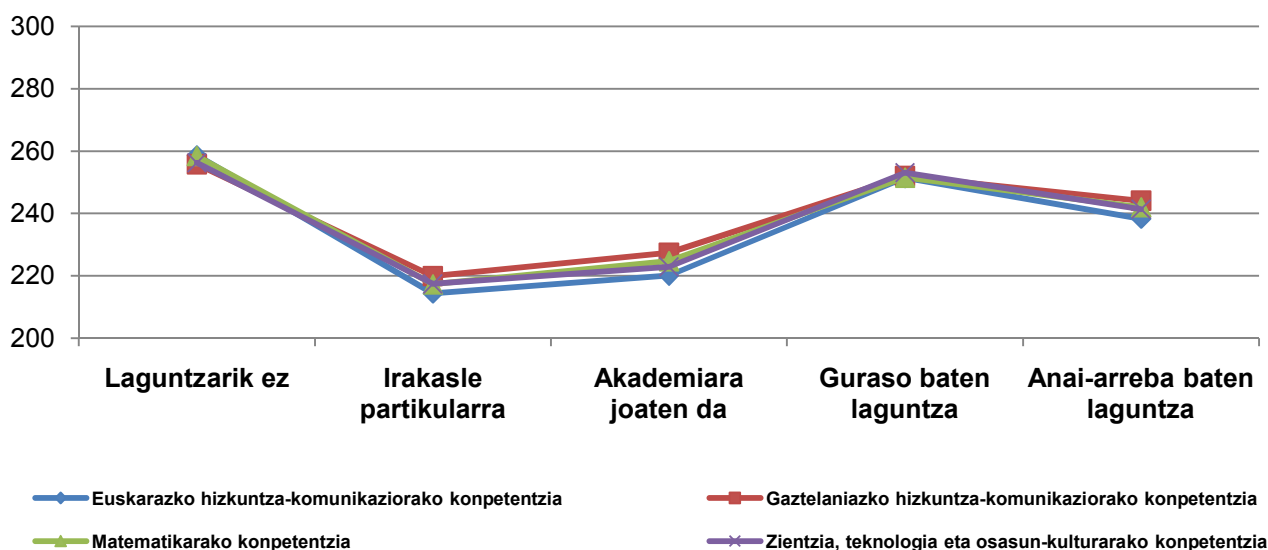
	Laguntzarik ez	Irakasle partikularra	Akademiara joaten da	Guraso bat	Anai/arreba bat
Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentzia	259	214	220	251	238
Gaztelaniazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentzia	256	220	227	252	244
Matematikarako kompetentzia	258	217	225	252	242
Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako kompetentzia	256	217	223	253	241

Kompetentzia guztietako emaitzetan oinarriturik, argi ikusten da etxerako lanak egiteko inolako laguntzarik ez dutela behar dioten ikasleek (% 38) puntuaziorik altuenak lortu dituztela. Beraz, ikasle horiek ez dutela laguntzarik behar ondoriozta daiteke.

Puntuazio altuenetan hurrengo multzoa etxerako lanak egiteko senitarteko baten laguntza, amarena edo aitarena, jasotzen duten ikasleena da (% 56). Bi multzo horietako emaitzak 250 puntutan finkatutako batez bestekotik gora daude kompetentzia guztietan.

Kanpoko laguntza profesionala (irakasle partikularra) duten ikasleak (% 9) dira, dirudienez, eskolatzear aurrera jarraitu ahal izateko laguntza gehien behar dutenak. Ikasle horiek ziur asko ikasteko zailtasun handiak dituzte. Berdin gerta liteke akademia batera joaten diren ikasleekin (% 6), emaitza apur bat altuagoak lortu dituzten arren.

ED09-LH 4. Etxerako lanetarako laguntza eta emaitzak kompetentzien arabera

2.2.7. HEZKUNTZA PREMIA BEREZIAK DITUZTEN IKASLEEN ANALISI DESKRIBATZAILEA

Lehen Hezkuntzako 4. mailan, ikasle guztien % 0,5ek du curriculumera sartzeko egokitzapena edo arloko CEIa (91 ikasle). % 59 mutilak dira, eta % 41, neskak. Haien artean % 69 sare publikoko ikastetxeetan dago eskolaturik, eta % 31 itunpeko sarean. % 47 D ereduan dago.

Ebaluazio Diagnostikoa errolda-ebaluazio bezala sortu da eta, beraz, Lehen Hezkuntzako 4. mailan eta DBHko 2. mailan eskolaturik dauden ikasle guztiek hartu behar dute parte. Hezkuntza premia bereziak dituzten ikasleak hezkuntza-sisteman sartzeko azken hamarkadetan gauzatu diren planen ondorioz, askotariko egoeretako ikasleak eskolatu dira ohiko ikasgeletan. Hortaz, 2009ko Ebaluazio Diagnostikoari begira, askotariko hezkuntza premia bereziak dituzten ikasleek nola parte har lezaketen planifikatu behar izan da.

Ebaluazio Diagnostikoa ebaluazio estandarizatua da, eta ez du aukerarik ematen Curriculumaren Egokitzapen Indibidual (CEI) esanguratsuen bidez ikasten duten ikasleek proba ezberdinak egin ditzaten. Hala ere, irakaslanean gertatzen diren egokitzapenen aniztasuna kontuan izanik, eta hezkuntza premia bereziak dituzten ikasleek ebaluazioetan parte hartzea ahal den neurrian normalizatzeari begira, ikasle horiek egoera jakin batzuetan parte har dezaketela erabaki da.

Hezkuntza-sisteman gertatzen diren hezkuntza premia bereziak definitu eta 4 multzotan sailkatu dira; ikasleek Ebaluazio Diagnostikoan curriculumean sartzeko dituzten baldintza berdinetan parte ahal izateko behar diren baldintzak eta baliabideak proposatzen dira.

Honako egoera hauek definitu dira:

1. Curriculumera sartzeko egokitzapena behar duten ikasleak

Ikasle horiek ikusmen, entzumen edo mugimenduzko urritasuna izan dezakete, baina ebaluazioetara heltzeko behar dituzten egokitzapenak eginez gero, LH 4ko eta DBH 2ko proba estandarizatuak egin litzakete.

- *Ikusmen-urritasuna duten ikasleak.* Urritasunaren mailaren arabera (ikusmen urria edo itsumena) beharrezkoa izan daiteke:
 - Ebaluazioko liburuxkak braillera itzultzea
 - Letraren tamaina handitzea
- *Entzumen-urritasuna duten ikasleak.* Proban erabiltzen den komunikazio-sistemaren arabera, beharrezkoa izan daiteke:
 - Zeinuen hizkuntzaren itzultzailea
 - Maiztasun Modulatua
- *Mugitzeko gaitasun eza duten ikasleak.* Ezgaitasun motaren arabera beharrezkoa izan daiteke:
 - Ordenagailua edo beste tresna tekniko bat probetako erantzunak eman ahal izateko.

Mota horretako beharrak dituzten eta proban parte hartu duten ikasleak ez dira sartu ikastaldeko batez besteko puntuazioan. Egindako egokitzapenek parte hartzea erraztu duten arren, ezin da bermatu ikasle horien baldintzak eta gainontzeko ikasleentzako parekagarriak izatea, eta, beraz, ezinezkoa da emaitzak erkatzea

2. Arloko Curriculum Egokitzapen Indibidual (CEI) esanguratsua duten ikasleak.

Ikasle horiek gainontzeko ikasleen baldintza berdinetan egin ahal izan dute irakasmilako proba. Proban parte hartzeko erabakia ikastetxearena izan da; hala ere, CEIaren arloari dagozkion konpetentzietan lortu duten puntuazioa ez da kontuan izan ikastaldeko batez bestekorako.

3. CEI esanguratsu orokorra duten eta gela arruntetan eskolatuta dauden ikasleak.

CEI orokorrarekin ikasten duten ikasleek, hots, arlo guztiak hezkuntza premia bereziak dituen ikaslearen mailara egokituta daudenean, ez dute ebaluazioa egin ikastetxeak kontrakoa erabakitzen ez bazuen. Eta arrazoia ximplea da: Proba estandarizatu bat ezin da egoki moldatu ikasle horien ikasketak ebaluatzeko. Jokabide bera jarraitu da CEI esanguratsu orokorra duten eta gela egonkorretan dauden ikasleekin.

Laburbilduz, aipatutako multzo horietako ikasle guztiek probak egin ahal izan dituzte ikastetxeko ikasleek hartutako erabakiaren arabera, irakasleek ondo ezagutzen baitituzte bakoitzaren arazoak. CEIren arloetako puntuazioak ez dira kontuan hartu ikastaldeko eta ikastetxeko batez bestekoetarako, curriculumera sartzeko egokitzapenen kasuetan bezala.

Erabilitako baliabideak

Curriculumera sartzeko egokitzapena edo arloko CEIa duten ikasleek proban parte ahal izateko erabili diren giza eta antolamendu baliabideak honako hauek izan dira:

- Itsuentzako Baliabidetegia (IBE).
- Ikasle gorrentzako lurraldeko aholkularitza.
- Aipatutako ikasleak eskolatuta dauden ikastetxeetako giza baliabideak eta baliabide materialak: laguntzaileak, aholkulariak, Pedagogia Terapeutikoko irakasleak, zeinuen hizkuntzako irakasleak, Maiztasun Modulatu...

Beraz, jarraian deskribatzen diren ikasleek hezkuntza premia bereziak dituzte eta curriculumera sartzeko egokitzapena edo Curriculum Egokitzapen Indibiduala (CEI) (arlo batekoa edo batzuetakoa) dute beren curriculumean. Gainera, ikastetxeak erabaki zuen ikasle horiek kasu bakoitzean behar zituzten sarbide-baliabideekin (letra handitzea ikusmen urriko ikasleentzat edo Brailera transkripzioak) ebaluazioan parte har zezaten. CEI orokorra duten ikasleak, hots, arlo guztiak beren hezkuntza premia berezietara egokituta dituzten ikasleak, ez dira ondorengo datuetan sartu.

Ondoren aurkeztzen diren datuak arestian aipatu diren CEI motetako batekin Lehen Hezkuntzako 4. maila ikasten duten eta Ebaluazio Diagnostikoan parte hartu duten ikasleei buruzkoak dira.

➤ Curriculumera sartzeko egokitzapena edo arloko CEIa duten LH 4ko ikasleak.

Ebaluazio Diagnostikora aurkeztu ziren eta curriculumera sartzeko egokitzapen edo arloko CEIa duten LH 4ko ikasleak 91 izan dira, irakasmilako horretako ikasle guztien % 0,49. Ikasle horien artean % 69 (63 ikasle) sare publikoko ikastetxeetan eskolaturik daude, eta % 31 (28 ikasle) itunpeko sareko ikastetxeetan.

➤ CEIa duten ikasleen banaketa geruzen eta irakastereduen arabera

Curriculumera sartzeko egokitzapen edo arloko CEIa duten eta ebaluazioan parte hartu duten ikasleen banaketa geruzen arabera ondorengo tauletan azaltzen da:

Curriculumera sartzeko egokitzapena edo arloko CEla duten ikasleak geruzen arabera. LH 4

A publikoa		B publikoa		D publikoa		Itunpeko A		Itunpeko B		Itunpeko D	
K	%	K	%	K	%	K	%	K	%	K	%
12	13,2	17	18,7	34	37,1	6	6,6	13	14,3	9	9,9
Ikastetxe publikoetan guztira: 63						Itunpeko ikastetxeetan guztira: 28					
CEla duten ikasleak guztira: 91											

Curriculumera sartzeko egokitzapen edo arloko CEla duten eta ebaluazioan parte hartu duten LH 4ko ikasleen banaketa geruzen arabera aztertzean honako datu hauek lortu dira:

Curriculumera sartzeko egokitzapena edo arloko CEla duten ikasleak irakastereduen arabera. LH 4

A eredia		B eredia		D eredia	
K	%	K	%	K	%
18	19,8	30	33,0	43	47,3

Datuetatik atera daitekeenez, Lehen Hezkuntzako 4. mailan curriculumera sartzeko egokitzapena edo arloko CEla duten eta ebaluazioan parte hartu duten ikasleen ehunekorik handiena (% 47) D eredian dago. B eredian ikasle horien % 33 dago eskolatuta, eta A eredian, % 20.

➤ **Curriculumera sartzeko egokitzapena edo arloko CEla duten ikasleak sexuaren eta jaioturtearen arabera**

Curriculumera sartzeko egokitzapena edo arloko CEla duten eta 2009ko Ebaluazio Diagnostikoan parte hartu duten ikasleen artean mutilen ehunekoa 18 puntu handiagoa da nesken ehunekoa baino.

CEla duten ikasleak sexuaren arabera. LH 4.

Mutilak		Neskak	
K	%	K	%
54	59,3	37	40,7

Ikaslearen jaioturtearen analisiaren bidez jakin dezakegu ikasleak irakasmalarekiko adin egokia duen, irakasmalaren bat errepikatu duen edo, zenbait kasutan, berandu eskolatu den. CEla duten ikasleen jaioturteei buruzko datuak honako taula honetan aurkezten dira:

CEla duten ikasleen jaioturtea. LH 4.

	K	%
Jaioturtea 1999 (adin egokia)	27	29,7
Jaioturtea 1998	62	68,1
Jaioturtea 1997	2	2,2

Lehen Hezkuntzako 4. mailan ikusten da, arlo bateko edo batzuetako curriculum egokitzapenez gain, ikasleen % 70 ikasturte bat baino gehiago eman duela irakasmalarekiko batean. Kasuren batean horren arrazoia eskolatzeko berantiarra izan litekeen arren, kasu gehienetan arrazoia irakasmalarekiko bat errepikatu izana izaten da. Curriculumera sartzeko egokitzapena edo arloko CEla duten ikasleen % 30 adinagatik dagokion irakasmalarekiko dago eskolatuta, eta hortik atera daiteke ikasle horientzat curriculum egokitzapena baliabide egokia izan dela.

➤ **CEla duten eta kompetentzietako batez besteko puntuazioan sartuta dauden ikasleak**

Hurrengo tauletan curriculumera sartzeko egokitzapena edo CEla duten eta ebaluatutako kompetentzia bakoitzean parte hartu zuten ikasleen kopurua eta ehunekoa adierazten dira.

CEla duten eta kompetentzietako batez besteko puntuazioan sartuta dauden ikasleak. LH 4.

	Sartutakoak		Sartu gabeak	
	K	%	K	%
Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentzia	18	19,8	73	80,2
Gaztelaniazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentzia	21	23,1	70	76,9
Matematikarako kompetentzia	45	49,5	46	50,5
Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako kompetentzia	70	76,9	21	23,1

Lehen Hezkuntzako 4. mailako ikasleei buruzko datuek honako hau adierazten dute:

- Irakasmaila horretan CEla duten ikasleen % 75 baino gehiago ez da sartu hizkuntza-komunikazioko bi kompetentzietako puntuazioetan, ziur asko ikasle horiek CEla hizkuntza-arloetan (euskaran, gaztelanian edo bietan) dutelako.
- CEla duten ikasleen % 50 sartu da Matematikarako kompetentziako puntuazioan.
- CEla duten ikasleen % 75 baino gehiago sartu dira Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako kompetentziako puntuazioan. Beraz, pentsa daiteke curriculum egokitzapenen kopurua arlo horretan askoz txikiagoa dela.

Ondorengo taulan 2009ko Ebaluazio Diagnostikoa CEla duten ikasleak zenbat kompetentziatako puntuazioan sartuta dauden azaltzen da.

CEla duten ikasleak eta zenbat kompetentziatako puntuazioan sartuta dauden. LH 4.

Sartu gabeak		1ean sartutakoak		2tan sartutakoak		3tan sartutakoak		4etan sartutakoak	
K	%	K	%	K	%	K	%	K	%
16	17,7	16	17,6	41	45,1	16	17,6	2	2,2

LHko 4. mailan CEla duten eta probak egin zituzten ikasleen % 18 ez da puntuazioetan sartu ebaluatutako inongo kompetentzian. Ehuneko berdina sartu da kompetentzia bateko puntuazioan. % 64 kompetentzia bitako edo gehiagotako puntuazioetan sartuta dago.

3. IKASTETXEARI LOTUTAKO FAKTOREAK ETA ALDAGAIAK

Atal honetan konpetentzietako errendimenduari eta, aldi berean, ikastetxearen ezaugarriei lotutako faktoreak eta aldagaiak aztertzen dira.

Ikastetxeari dagozkion bi motatako faktore esplikagarriak bereizi dira:

- Hasieran, ikaslearen ikuspuntutik jadanik aztertu den indize bat –indize sozio-ekonomikoa eta kulturala- aztertu da, baina orain ikastetxearen ikuspuntutik. Ikastetxe bakoitzeko datuen batez bestekoa eta emaitzetan izan dezakeen eragina aztertu da.
- Bigarrenez, ikastetxearen ezaugarriei edo bere ingurune sozial eta soziolinguistikoari dagozkion zenbait aldagai aztertu dira: geruza, irakasteredua, hezkuntza sarea eta ingurune soziolinguistikoa.

Aldagai eta indize horietako batzuk, oinarritzko aldagaiak direnez, dagoeneko aztertu dira **Laburpen exekutiboan** eta **Emaitzen txosten orokorrean**; hala ere, beste zenbait berriak dira, eta, beraz, berriazko analisi bat aurkezten da txosten honetan.

Ikasleari eta familiari dagozkien faktoreen eta aldagaien kasuan bezala, indize batzuk elkarrekin lotutako galderen erantzunak bilduz finkatu dira –ikastetxeko ISEK indizea edo ikastetxearekiko jarrera kasu-, eta aldagai jarraituaren tankera hartzen dute. Gainontzeko faktoreak aldagai kategorikoak edo nominalak dira, balio kopuru mugatua har dezaketenak.

3.1. IKASTETXEARI DAGOZKION ABIAPUNTU-ALDAGAIK

3.1.1. IKASTETXEKO MAILA SOZIO-EKONOMIKOA ETA KULTURALA

Orain arte egindako ebaluazio guztietan bezala, oraingo honetan ere ISEK indizea ikasleen emaitzei gehien eragiten dien aldagaietako bat da. Indizearen eragina indargabetzen denean, puntuazioen arteko aldeak askotan ez dira adierazgarriak izaten.

Ikasleek oinarrizko konpetentzien ikaskuntzan eta garapenean izaten dituzten lorpenei askotariko faktoreek, ikastetxe barrukoek zein kanpokoek, eragiten diete. Emaitzei eragiten dieten ikastetxetik kanpoko aldagaietako bat ikasleen egoera sozio-ekonomikoa eta kulturala da, orain arte egindako ebaluazio eta ikerlan guztiek baieztatu duten bezala.

Faktore horrek emaitzetan duen eragina mugatu ahal izateko, ebaluazioan parte hartu duten ikastetxe guztiak talde sozio-ekonomiko ezberdinetan sailkatu dira, hezkuntza-etapa bakoitzean ebaluatutako ikasleen ISEK indizea kontuan izanik.

ISEK indizea kalkulatzeko informazioa ikasleek galdera-sortan emandako erantzunetatik atera da. Indizean honako alderdi hauek hartu dira aintzat:

- gurasoen maila profesionala
- gurasoen ikasketa mailarik altuena
- alde zuzenetik garrantzi handikotzat jo diren ondasun materialen eta kulturalen multzo bat edukitzea (etxean dauden liburuen kopurua, egunkaria eta aldizkari espezializatuak irakurtzea, ordenagailua eta Internetera sarbidea edukitzea).

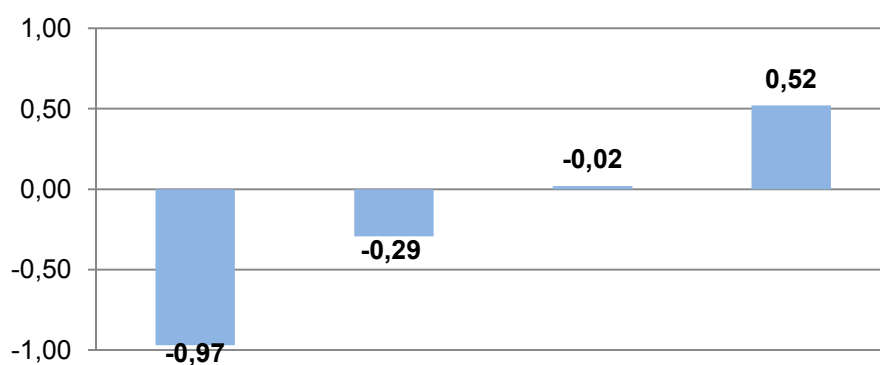
Ikasle bakoitzaren datuetan oinarriturik, ikastetxe bakoitzeko ikasleen batez bestekoa kalkulatu da. Balio hori 0an zentratuta dago –Autonomia Erkidegoko batez bestekoa–, eta 1eko desbideratze tipikoa du. Populazio osoa 4 mailatan banatu da (baxua, ertain baxua, ertain altua eta altua) eta haietako bakoitzean populazioaren % 25 kokatu da. Kontutan izan behar da maila horiek ez direla absolutuak, konparagarriak baizik Lehen Hezkuntzako 4. mailan ebaluatutako ikasleen populazioaren barruan. Beraz, ikastetxeko ISEK indizea aipatzen denean, ebaluatutako ikastaldeen ikasleen batez besteko ISEK indizea dela ulertu behar da.

2009ko Ebaluazio Diagnostikoan LHko 4. mailako ikasleen lau ISEK mailen balioak honako hauek dira.

LH 4ko ikasleen ISEK indizearen balio-tarteak

ISEK maila	Gutxieneko balioa	Gehieneko balioa	Batez besteko balioa
Baxua	-3,50	-0,50	-0,97
Ertain baxua	-0,50	-0,16	-0,29
Ertain altua	-0,16	0,19	-0,02
Altua	0,19	1,27	0,52

ED09-LH 4. Indize sozio-ekonomikoa eta kulturala

Ondorengo taulak ikastetxeetako ISEK indizearen batez besteko balioa erakusten du ebaluazioan kontuan izandako geruza bakoitzean.

Ikastetxeetako ISEK maila geruzen arabera

Geruza	ISEK indizearen batez besteko balioa	
A publikoa	-1,03	Baxua
B publikoa	-0,46	Ertain baxua
D publikoa	-0,13	Ertain altua
Itunpeko A	0,53	Altua
Itunpeko B	0,16	Ertain altua
Itunpeko D	0,21	Altua

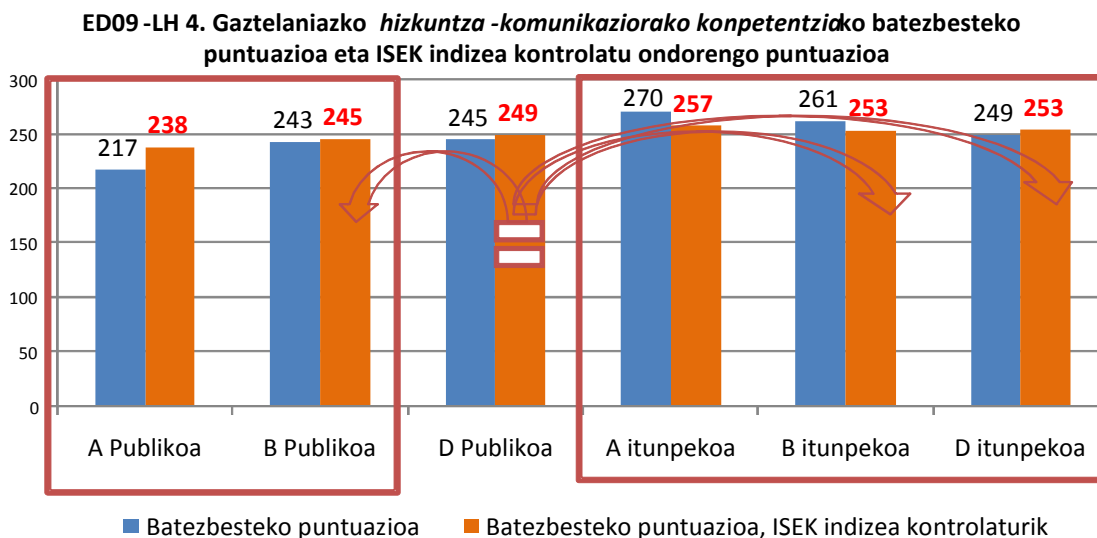
3.1.2. ISEK INDIZEA ETA EMAITZAK GERUZEN ARABERA

Laburpen exekutiboan²⁰ aipatzen zen bezala, lotura nabarmena dago ikastetxe edo ikasle batek ebaluazioan lortutako emaitzaren eta bere maila sozio-ekonomiko eta kulturalaren artean. Hala ere, ezaugarri horrek ez du geruzen arteko ezberdintasun guztiak ezeztatzen, azaltzeko duen ahalmena, handia bada ere, mugatua baita.

Jarraian sei geruzetan konpetentzia bakoitzean lortu diren emaitzak aztertu ondoren, maila sozio-ekonomiko eta kulturalaren eragina indargabetuz gero geruza bakoitzak lortuko lituzkeen emaitzekin konparatu dira. Hau da, lortutako emaitzak ikasleen maila sozio-ekonomikoa eta kulturala kontuan izanik geruza bakoitzean eta konpetentzia bakoitzean espero zitezkeen emaitzekin konparatu dira. Ikasle guztiak abiapuntu-egoera berdina –ISEK indize berdina– izango balute, ebaluatutako konpetentzietan geruza bakoitzean emaitzak nolakoak izango liratekeen kalkulatu da.

Gaztelaniazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentzian lortutako emaitzen eta ISEK indizearen arabera espero zitezkeen emaitzen arteko konparazioa

Ondorengo grafikoak geruza bakoitzean *Gaztelaniazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentzian* lortutako batez besteko puntuazioa (zutabe urdin iluna) erakusten du, eta, horrez gain, indize sozio-ekonomiko eta kulturalaren eragina (ISEK) kontrolatuko balitz, hots, ikasle guztiak antzeko ISEK indizea izango balute, geruza bakoitzean lortuko litzatekeen batez besteko puntuazioa (zutabe laranja-kolorea).

ISEK indize sozio-ekonomiko eta kulturalaren eragina kontrolatzen denean, *Gaztelaniazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentzian* geruza batzuen arteko puntuazio-aldeak desagertu egiten dira.

Grafikoan ikus daitekeenez, geruza guztiak, itunpeko A eta B ereduak izan ezik, puntuazioa handitzen dute ISEK indizearen eragina kontrolatzen denean. Itunpeko A ereduaren geruzan ISEK indizearen arabera espero zitekeena baino 13 puntu gehiago lortu dira.

ISEK indizearen eragina *Gaztelaniazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentziako* puntuazio-aldeetatik kentzen denean, emaitzen adierazgarritasuna aldatu egiten da, geruza bakoitza gainontzekoekiko honela geratzen delarik:

²⁰ Ebaluazio Diagnostikoa 2009. Laburpen exekutiboa. Lehen Hezkuntzako 4. maila. Otsaila 2010. www.isei-ivei.net

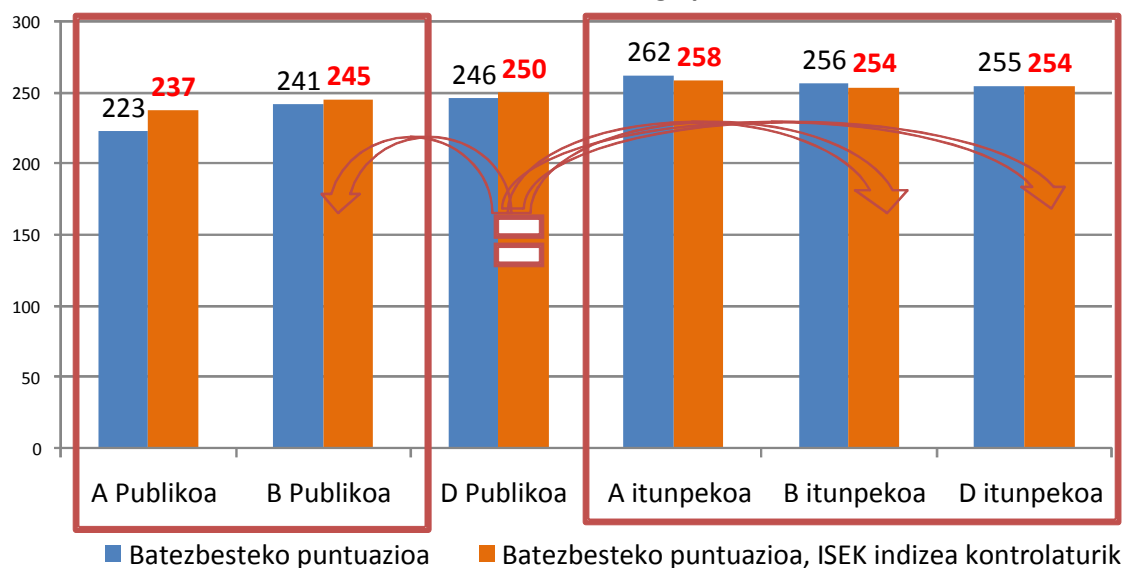
- A eta B eredu publikoen geruzetako puntuazioak berdindu egiten dira.
- B eta D eredu publikoen geruzetako puntuazioak ere berdindu egiten dira.
- A eredu publikoaren geruza D eredu publikoaren geruzaren azpitik mantentzen da.
- D eredu publikoaren geruza itunpeko B eta D ereduaren geruzekin berdintzen da, eta itunpeko A ereduaren geruzaren azpitik mantentzen da.
- Itunpeko hiru geruzak berdindu egiten dira elkarren artean.

Matematikarako kompetentzian lortutako emaitzen eta ISEK indizearen arabera espero zitezkeen emaitzen arteko konparazioa

Matematikarako kompetentzian ere, ISEK indize sozio-ekonomiko eta kulturalaren eragina kontrolatzen denean, geruza batzuen arteko puntuazio-aldeak desagertu egiten dira.

Ondorengo grafikoak geruza bakoitzean *Matematikarako kompetentzian* lortutako batez besteko puntuazioa (zutabe urdin iluna) erakusten du, eta, horrez gain, indize sozio-ekonomiko eta kulturalaren eragina (ISEK) kontrolatuko balitz, hots, ikasle guztiek abiapuntu-egoera –ISEK indize– berdina izango balute, geruza bakoitzean lortuko litzatekeen batez besteko puntuazioa (zutabe laranja-kolorea).

ED09-LH 4. *Matematikarako Kompetentziako* batezbesteko puntuazioa eta ISEK indizea kontrolatu ondorengo puntuazioa

Grafikoan ikus daitekeenez, geruza publiko guztiek eta itunpeko A ereduaren geruzak puntuazioa handitzen dute ISEK indizearen eragina kontrolatzen denean. Itunpeko geruzen kasuan, berriz, puntuazioak murriztu egiten dira, apur bat baino ez bada ere.

ISEK indizearen eragina *Matematikarako kompetentziako* puntuazio-aldeetatik kentzen denean, emaitzen adierazgarritasuna aldatu egiten da, geruza bakoitza gainontzekoekiko honela geratzen delarik:

- A eta B eredu publikoen geruzetako puntuazioak berdindu egiten dira.
- B eta D eredu publikoen geruzetako puntuazioak ere berdindu egiten dira.
- A eredu publikoaren geruza D eredu publikoaren geruzaren azpitik mantentzen da.

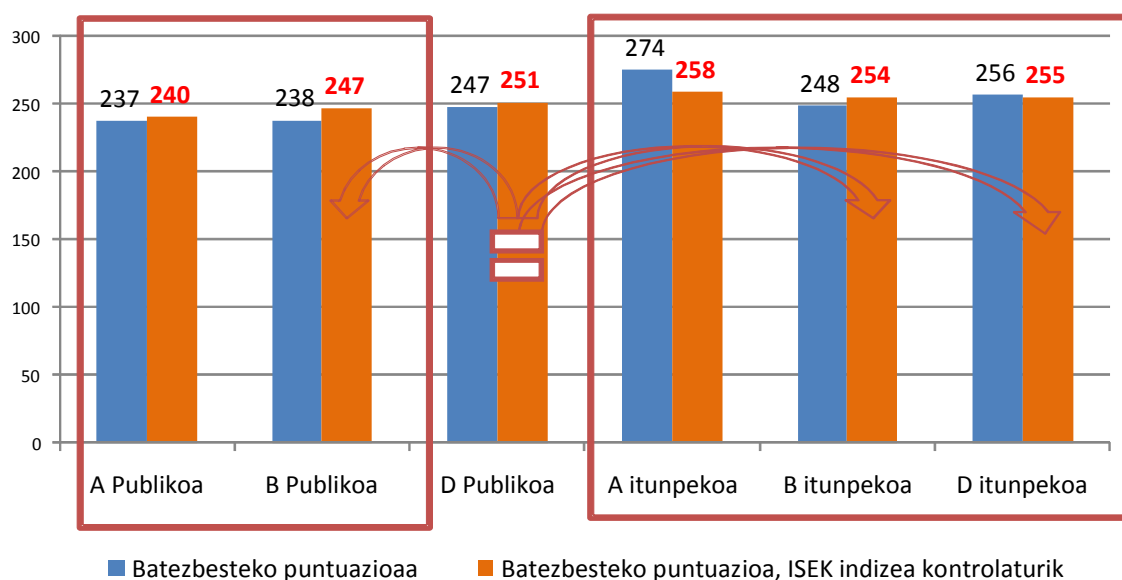
- D eredu publikoaren geruza itunpeko B eta D ereduaren geruzekin berdintzen da, eta itunpeko A ereduaren geruzaren azpitik mantentzen da
- Itunpeko hiru geruzak berdindu egiten dira elkarren artean.

Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako kompetentzian lortutako emaitzen eta ISEK indizearen arabera espero zitezkeen emaitzen arteko konparazioa.

ISEK indize sozio-ekonomiko eta kulturalaren eragina kontrolatzen denean, geruza batzuen arteko puntuazio-aldeak desagertu egiten dira.

Ondorengo grafikoak geruza bakoitzean *Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako kompetentzian* lortutako batez besteko puntuazioa (zutabe urdin iluna) erakusten du, eta, horrez gain, indize sozio-ekonomiko eta kulturalaren eragina kontrolatuko balitz, geruza bakoitzean lortuko litzatekeen batez besteko puntuazioa (zutabe laranja-kolorea).

ED09 -LH 4. Zientzia, teknologia eta osasun -kulturarako kompetentziako batezbesteko puntuazioa eta ISEK indizea kontrolatu ondorengo puntuazioa.

Grafikoan ikus daitekeenez, geruza guztiek, itunpeko A eta D ereduaren geruzak izan ezik, puntuazioa handitzen dute ISEK indizearen eragina kontrolatzen denean. Itunpeko A ereduaren geruzan emaitzak 16 puntuz murriztuko lirateke, eta itunpeko D ereduaren geruzan puntu bakar batez.

ISEK indizearen eragina *Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako kompetentziako* puntuazio-aldeetatik kentzen denean, emaitzen adierazgarritasuna aldatu egiten da, geruza bakoitza gainontzekoekiko honela geratzen delarik:

- A eta B eredu publikoen geruzetako puntuazioak berdindu egiten dira, B eta D eredu publikoen geruzetako puntuazioekin gertatzen den bezala. A eredu publikoaren geruza D eredu publikoaren geruzaren azpitik mantentzen da.
- D eredu publikoaren geruza itunpeko B eta D ereduaren geruzekin berdintzen da, eta itunpeko A ereduaren geruzaren azpitik mantentzen da
- Itunpeko hiru geruzak berdindu egiten dira elkarren artean.
- Itunpeko D eta B ereduaren geruzak, ISEK indizearen eragina indargabetu ondoren, itunpeko A ereduaren eta D eredu publikoren geruzekin berdintzen dira, A eta B eredu publikoen geruzen gainetik mantentzen dira.

Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentzian lortutako emaitzen eta ISEK indizearen arabera espero zitezkeen emaitzen arteko konparazioa.

Orain arte aztertutako hiru konpetentzietan ikusi den bezala, indize sozio-ekonomiko eta kulturalak (ISEK) eragin nabarmena izan ohi du ikasleen emaitzetan.

Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentzian harreman adierazgarria ikusten da ISEK mailaren eta errendimenduaren artean ISEK maila baxuan, ertain baxuan eta ertain altuan. Kasu horietan ISEK maila zenbat eta altuagoa izan, errendimendua hobea izan da eta aldeak adierazgarriak dira. Hala ere, emaitzen eta ISEK maila altuaren arteko harremana salbuespena da, eta bere arrazoia irakastereduen eragina: itunpeko A ereduko ikasleen ehuneko handia (% 75) ISEK maila altukoa da, eta, hala ere, konpetentziako emaitzak oso apalak dira (196 puntu).

Geruza bakoitzaren emaitzak eta ezaugarriak ISEK indizearen arabera sakonkiago aztertu ahal izateko, ikus "Geruzen emaitzak eta ezaugarriak ISEK indizearen arabera" atala Eraitzen txosten orokorrean.²¹

²¹ ISEI-IVEI. Ebaluazio Diagnostikoa 2009. Eraitzen txosten orokorra. LH 4. 2010eko martxoa . www.isei-ivei.net

3.1.3. IKASTETXEEN INGURUNE SOZIOLINGUISTIKOA

Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentziako puntuazioak altuagoak dira inguruneke biztanlerian euskaldunen ehunekoa handitu ahala. Oro har, aldeak ez dira adierazgarriak izaten ingurunean biztanleriaren % 50 baino gehiago euskalduna denean. Hala ere, Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentziako emaitzei hein handiagoan eragiten die irakastereduak inguruneak baino.

Aurretik egindako zenbait ikerlanek erakutsi dute ikastetxearen ingurune soziolinguistikoak zer nolako eragina izan dezakeen ikasleen euskara maila neurtzean lortutako emaitzetan²². Ikastetxearen gizarte-ingurunean zenbat eta biztanleen ehuneko handiagoak euskara jakin, euskarako emaitzak hobek izaten dira.

Ebaluazio Diagnostikoan berriro aztertu nahi izan da noraino erlazionatzen diren ikastetxeen ezaugarri soziolinguistikoak, hau da, guneetan biztanle euskaldun gehiago ala gutxiago egotea, LH 4ko ikasleek *Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentzia*n lortu dituzten emaitzekin.

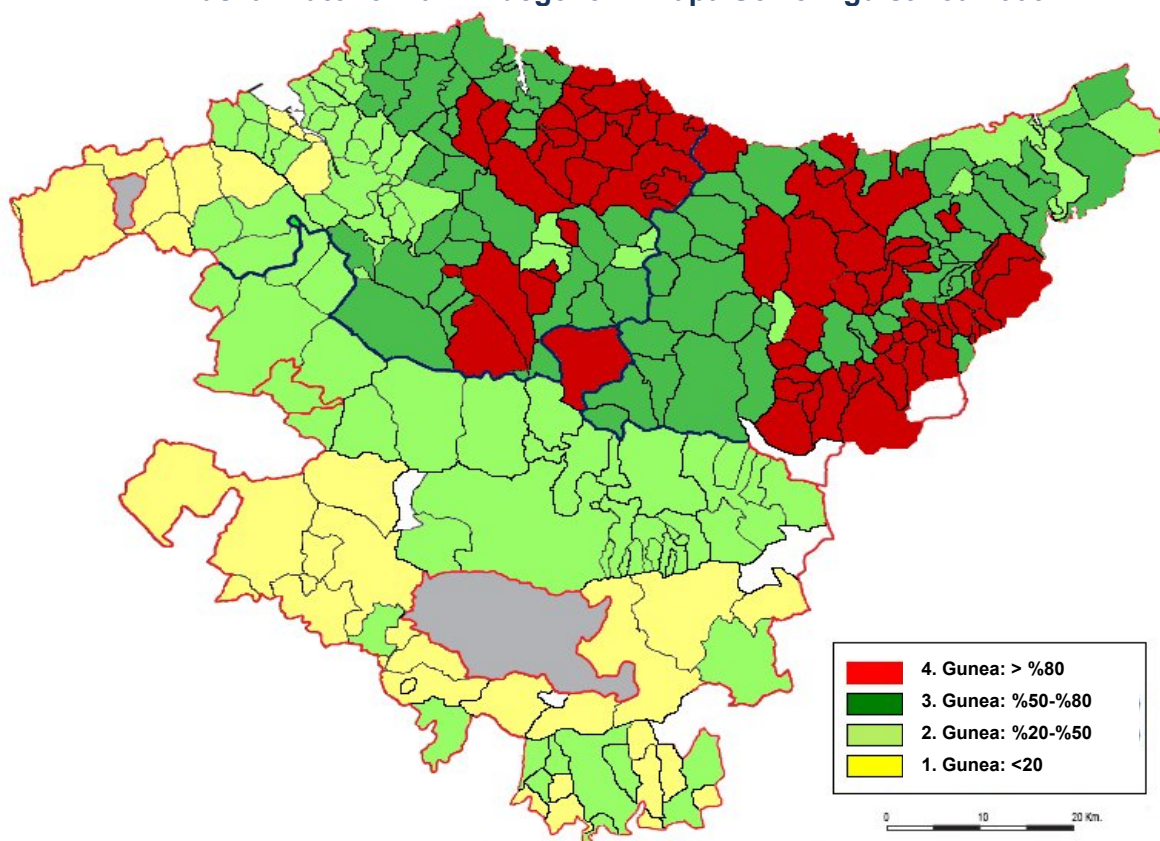
Ikastetxeen ingurune soziolinguistikoa

Aldagaia aztertzeko lau gune edo esparru linguistiko finkatu dira, bertan bizi diren pertsona euskaldunen kopuruaren arabera. *Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentziako* proban parte hartu duten LH 4ko ikasle guztiak lau multzotan banatu dira, bakoitzaren ikastetxearen ingurunean euskara dakiten biztanleen kopurua kontuan izanik. Ikasleen parte handi baten kasuan, batez ere sare publikoko ikastetxeetan ikasten dutenen kasuan, ikastetxearen ingurunea familiaren etxearen ingurune bera izango da.

Egindako multzoak honela definitu dira:

1. Lehenengo multzoa: biztanle euskaldunen ehunekorik txikiena duten aldeak (biztanleen % 20 baino gutxiago).
2. Bigarren multzoa: biztanle guztien % 20tik 50era bitartean euskaldunak dira.
3. Hirugarren multzoa: biztanle guztien % 50etik 80ra bitartean euskaldunak dira.
4. Laugarren multzoa: biztanle guztien % 80 baino gehiago euskaldunak dira.

²² ISEI-IVEI. B2 Euskara mailaren ebaluazioa. DBHko 4. maila (2004). (www.isei-ivei.net)
ISEI-IVEI. Euskararen B1 maila Lehen Hezkuntzan (2006). (2007) (www.isei-ivei.net)

Euskal Autonomia Erkidegoko IV Mapa Soziolinguistikoa 2006²³

Jarraian ikasleen guneen arabera banaketa azaltzen da eta, baita ere, gune bakoitzeko euskaldunen gutxiengo eta gehiengo kopurua eta ikastetxe kopurua.

Ikasleen eta ikastetxeen banaketa gune soziolinguistikoetan

	Ikasleak gunean		Biztanle euskaldunak (%)	Ikastetxeak gunean	
	K	%		K	%
1. gunea	1.615	9,6	% 20 baino gutxiago	54	10,4
2. gunea	10.691	63,6	% 20 - % 50	294	56,9
3. gunea	3.875	23,0	% 50 - % 80	122	23,6
4. gunea	642	3,8	% 80 baino gehiago	47	9,1

Taulan ikus daitekeenez, *Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentziako* proba egin duten Lehen Hezkuntzako 4. mailako ikasleen % 10ek 1. gune soziolinguistikoko ikastetxeetan (ikastetxe guztien % 10) ikasten du. Gune horretan euskaldunak biztanleen % 20 baino gutxiago dira. Ikasle gehienak (% 64) 2. gune soziolinguistikoan eskolaturik daude, hots, biztanleen % 20etik % 50ra bitartean euskaldunak diren gunean. Gune horretan ikastetxeen % 57 dago.

Euskaldunak biztanleen % 50 baino gehiago diren guneetan, 3. eta 4. ean, ikasleen % 27 dago eskolatuta eta ikastetxeen % 33 dago kokaturik.

²³ Gune soziolinguistikoak definitzeko dokumentu hauek hartu dira kontuan: IV. Inkesta Soziolinguistikoa 2006 (Eusko Jaurlaritzaren Kultura Saila, 2008) (www.euskara.euskadi.net) eta IV. Mapa Soziolinguistikoa 2006 (Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia, Vitoria Gasteiz, 2009)

Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentziako emaitzak gune soziolinguistikoaren arabera

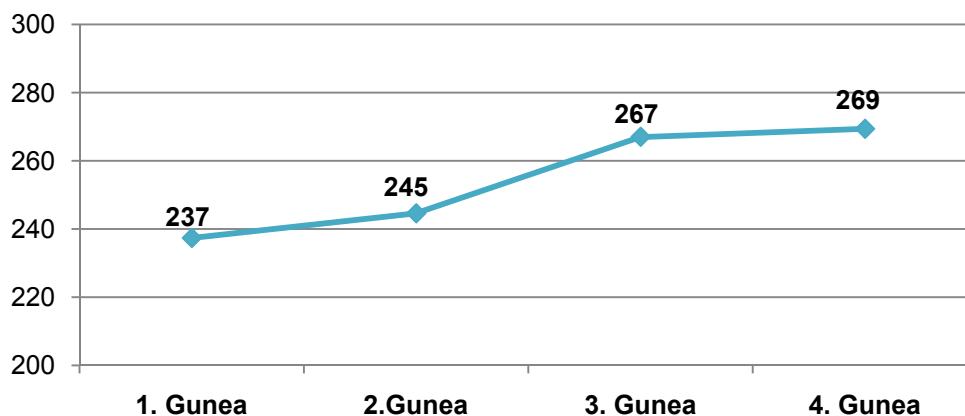
Ondoren, ikastetxea gune soziolinguistiko batean edo beste batean egoteak *Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentziako* emaitzei eragiten ote dien aztertzen da.

Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentziako emaitzak gune soziolinguistikoaren arabera

	K	Batez bestekoa
1. gunea	1.615	237
2. gunea	10.691	245
3. gunea	3.875	267
4. gunea	642	269

Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentziako emaitzen arteko aldeak ikastetxeak kokatuta daudeneko gune soziolinguistikoaren arabera estatistikoki adierazgarriak dira, 3. eta 4. guneetako emaitzen artean izan ezik.

ED09-LH 4. Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentziako emaitzak gune soziolinguistikoaren arabera

2009ko Ebaluazio Diagnostikoan lortutako emaitzen arabera, ikastetxeen ingurune soziolinguistikoak hizkuntza ikasteari lagundu egiten diola onartu behar da. Euskaldunak biztanleen % 50 edo gehiago direnean, puntuazioak batez bestekoa baino handiagoak izan dira, baina *Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentzian* haien arteko aldeak ez dira adierazgarriak. Beste alde batetik, muturretako guneetako puntuazioen arteko aldea 32 puntukoa izan da.

Datu horiek interpretatzen laguntzeko garrantzitsua litzateke hurrengo hau kontuan izatea: 4. gune soziolinguistikoan euskara ikasleen % 69ren etxeko hizkuntza da, eta 3. gune soziolinguistikoan ikasleen % 43rena. Zenbait ikasleren kasuan, batez ere ikastetxe publikoetakoenean, baliteke ikastetxea eta ikasleen etxea hurbil egotea, eta, beraz, gune soziolinguistiko berean egotea.

Ikasleen ehunekoa etxeko hizkuntzaren arabera gune soziolinguistiko bakoitzean

	Euskara		Gaztelania		Beste hizkuntza bat	
	K	%	K	%	K	%
1. gunea	38	2,38	1.545	96,74	14	0,88
2. gunea	926	8,73	9.458	89,21	218	2,06
3. gunea	1.633	42,63	2.126	55,49	72	1,88
4. gunea	437	69,37	181	28,73	12	1,90
Guztira	3.034	18,21	13.310	79,89	316	1,90

Gune soziolinguistikoetako emaitzak irakastereduen arabera

Jarraian, gune soziolinguistikoaren ezaugarrien eragina aztertuko da Lehen Hezkuntzako 4. mailako ikasleak eskolatuta dauden ikastetxeetako irakastereduekin erlazionaturik :

	1. gunea		2. gunea		3. gunea		4. gunea	
	K	Batez bestekoa	K	Batez bestekoa	K	Batez bestekoa	K	Batez bestekoa
A eredia	191	191	1.243	185	---	---	---	---
B eredia	688	235	4.105	242	352	261	32*	272
D eredia	736	251	5.343	260	3.523	268	610	269

* Gipuzkoako itunpeko B ereduko bi ikastetxetako 32 ikasle dira. Gune horietan euskaldunak biztanleen % 80 baino gehiago dira. Ziur asko D eredutik hurbil dauden B ereduko ikastaldeak dira.

Irakastereduak aztertzen baditugu, guztietan ikusten da gune soziolinguistikoko euskaldunen ehunekoa zenbat eta handiagoa izan, emaitzak nabarmenki altuagoak direla, 3. eta 4. guneetan izan ezik, horietan puntuazio aldeak ez baitira estatistikoki adierazgarriak.

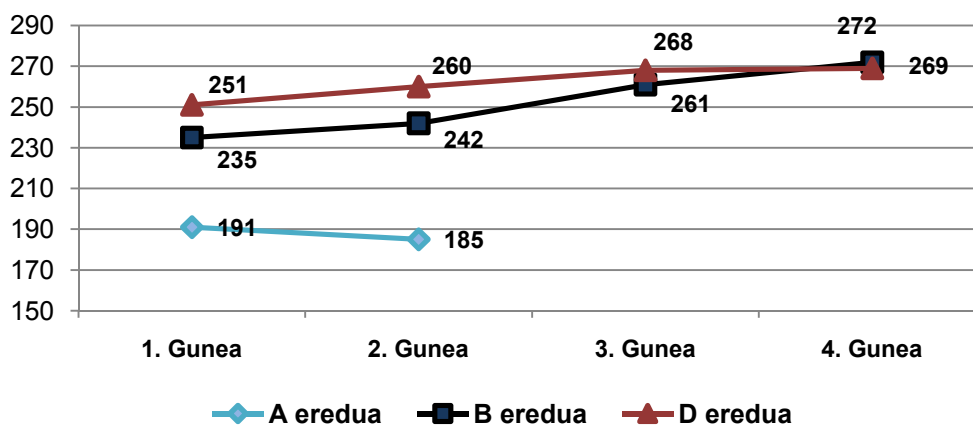
Hala eta guztiz ere, berriro antzematen da daiteke *Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentziako* emaitzei gehien eragiten dien faktorea irakasteredua dela. Hartara, 1. eta 2. gune soziolinguistikoetan A ereduko ikasleek B eredukoek baino 44 eta 57 puntu gutxiago lortu dituzte hurrenez hurren, eta D eredukoek baino 60 eta 75 puntu gutxiago.

D ereduko emaitzak 250 puntutan finkatutako batez bestekoa baino handiagoak izan dira, edozein gune soziolinguistikotako ikastetxeetan. Guneen arteko aldea adierazgarria da, altuenen artekoa (3. eta 4. a) izan ezik.

B ereduko puntuazioak batez bestekoa baino handiagoak izan dira, ikastetxeak biztanleen % 50 baino gehiago euskaldunak direneko guneetan daudenean, hots, 3. eta 4. guneetan. Bi gune horien arteko puntuazio-aldea ez da adierazgarria. Baina 1., 2. eta 3. guneen arteko puntuazio-aldeak adierazgarria dira irakasteredu horretan.

Biztanleen % 50 baino gehiago euskaldunak direneko gune soziolinguistikoetan ez dago A ereduko ikastetxerik. Irakasteredu horretan 1. eta 2. guneen arteko puntuazio-aldea ez da adierazgarria.

ED09-LH 4. Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentziako emaitzak gune soziolinguistikoaren eta irakastereduen arabera

Konpetentzia guztietako emaitzak gune soziolinguistikoaren arabera

Ebaluatutako konpetentzia guztietako emaitzak kasuan ikastetxearen gune soziolinguistikoaren arabera konparatzen baditugu, ikastetxearen ingurunean zenbat eta biztanle euskaldun gehiago egon, *Gaztelaniazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentziako* batez besteko puntuazioa jaitsi egiten dela ikus daiteke. 1. eta 2. guneetan ez da alderik antzematen.

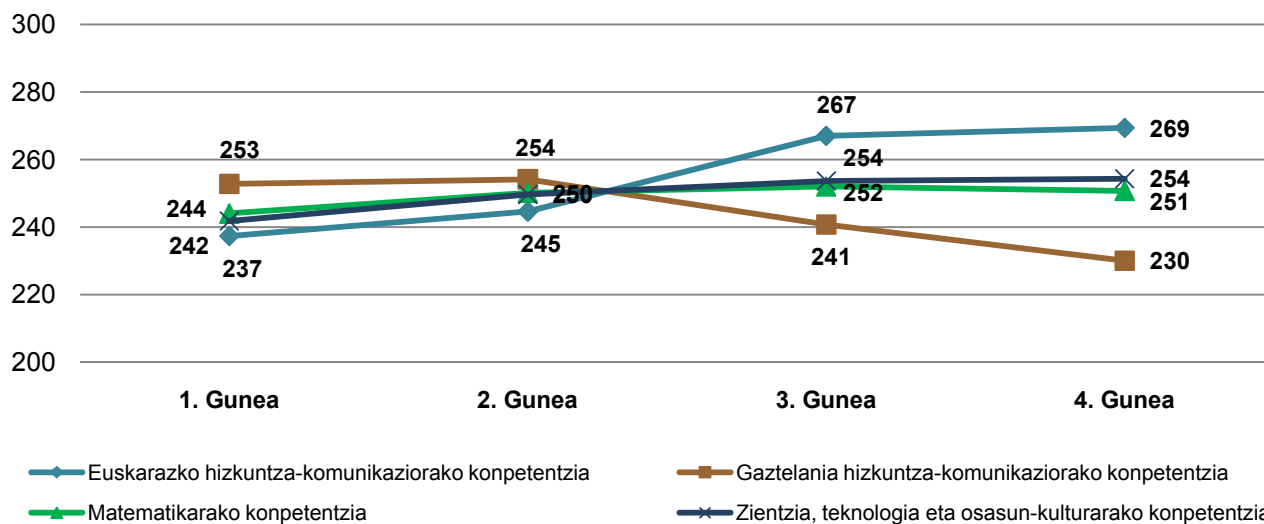
Zientzietako konpetentzietan ez dago ia ezberdintasunik 2., 3. eta 4. gune soziolinguistikoetako ikasleek lortutako puntuazioen artean. Gune soziolinguistiko horietako puntuazioak batez bestekoa baino altuagoak dira, baina 1. gunekoa, berriz, apalagoa.

Ebaluatutako konpetentzietako puntuazioak eta ikastetxeen ingurune soziolinguistikoa

	Euskarazko hizkuntza-komunikazioa	Gaztelaniazko hizkuntza-komunikazioa	Matematikarako konpetentzia	Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako konp.
1. gunea	237	253	244	242
2. gunea	245	254	250	250
3. gunea	267	241	252	254
4. gunea	269	230	251	254

1. et 2. gune soziolinguistikoetan, gaztelaniazko hiztunak gehiengoa direneko guneetan, *Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentziako* puntuazioak batez bestekoa baino apalagoak izan dira. Berdin gertatu da *Gaztelaniazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentziako* puntuazioekin 3. eta 4. gune soziolinguistikoetan. Eta hortik atera daiteke etxeko hizkuntzak eta inguruneak oso eragin handia dutela ikasleek hizkuntza bakoitzean lortu dituzten emaitzetan.

ED09-LH 4. Konpetentzietako emaitzak ikastetxeen gune soziolinguistikoaren arabera

3.2. PROZESU-ALDAGAIK

Lehen aipatu den bezala, txosten honen helbururik behinena ikasterakoan azaleratzen diren ikasleen ezaugarri pertsonal edo kolektibo batzuk aztertzea da. Horretarako, aldagaiak banan-banan aztertzeaz gain, batzuk multzokatu egin dira indizeak finkatzeko, haien portaera eta emaitzetan duten eragina batera aztertu ahal izateko asmoz. Indizeak finkatzeko informazio garrantzitsua eskaintzen duten aldagaiak bakarrik multzokatu dira.

Finkatutako indize bakoitzerako, **0** puntuko batez bestekoa eta **1** puntuko desbideratze tipikoa finkatu dira. Balio positiboek adierazten dute ikasleek indize horretan batez bestekoa baino balio handiagoa erakusten dutela; balio negatiboek, berriz, ikasleek indize horretan batez bestekoa baino balio txikiagoa erakusten dutela.

Jarraian aurkezten den indizean, eta indize bakoitzaren eta ebaluatutako kompetentzietako emaitzen artean dagoen erlazioa erakusteari begira, ikasleak lau multzotan banatu dira indize bakoitzean duten puntuazioaren arabera. Lau multzo (kuartilak) finkatu dira, bakoitzean gutxi gora behera ikasleen % 25 dagoelarik. Beheko kuartilak puntuaziorik apalena dutenak biltzen ditu, 2. eta 3. kuartilek erdi mailako puntuazioak dituztenak biltzen ditu, eta goiko kuartilak indize bakoitzean puntuaziorik altuenak dituztenak biltzen ditu. Horrekin batera, multzo bakoitzak kompetentzietan lortu duen batez besteko puntuazioa ere adierazten da, horrela indizearen balioaren arabera konparazioak egin daitezkeelarik.

3.2.1. KASLEAK IKASTETXEAREKIKO DUTEN JARRERAREN INDIZEA

LH 4ko ikasleek ikastetxearekiko duten jarrerak ez diela emaitzei ia eragiten esan daiteke. Korrelazioa oso txikia da ebaluatutako konpetentzia guztietan.

Indizearen xedea ikasleek beren ikastetxearekiko duten jarrerak emaitzetan eraginik ote duen ezagutzea da. Indizea finkatzeko galdera-sortako baieztapen hauek erabili dira:

- *Nire ikastetxea ona da*
- *Oro har, ikastetxera gustura etortzen naiz*
- *Eskoletan egiten dudana gustatzen dut*
- *Klasean parte hartzea gustatzen dut*
- *Ikaskideekin lan egitea gustatzen dut*

Erantzun posibleak lau multzotan banatu ziren : *ez nago ados, ez nago oso ados, nahiko ados nago eta oso ados nago.*

Taulan ikus daiteke ikasleek zer erantzun zieten egindako galderari. Ehunekoak item bakoitzari erantzun dieten ikasleen kopurutik atera dira, ez ikasleen populazio osotik.

Ikasleek ikastetxearekiko duten jarreraren indizea eta erantzunen ehunekoak

	“Ez nago ados” eta “Ez nago oso ados”	“Nahiko ados nago” eta “Oso ados nago”
Nire ikastetxea ona da	9	91
Oro har, ikastetxera gustura etortzen naiz	27	73
Eskoletan egiten dudana gustatzen dut	22	78
Klasean parte hartzea gustatzen dut	13	87
Ikaskideekin lan egitea gustatzen dut	11	89

Ikasleen % 90ek baino gehiagok esan du ikastetxea ona dela. Antzeko ehuneko batek esan du ikaskideekin ikasgelan lan egitea gustatzen duela eta klasean parte hartzea gustatzen duela. Ehunekorik txikienak (% 73) esan du ikastetxera gustura joaten dela.

Indizearen eta emaitzen arteko erlazioa argiago adieraztearren, ikasleak lau kuartiletan banatu dira. Beheko kuartilean ikastetxearekiko jarrerarik negatiboena duten ikasleak egongo lirateke, eta beste muturrean, goiko kuartilean, ikastetxearekiko jarrerarik positiboena dutenak (% 25). Balio positiboek ikastetxearekiko jarrera hobea adierazten dute

Ikastetxearekiko jarrera. Indizearen batez besteko balioa kuartilen arabera

	Batez bestekoa	D.T.
1. kuartila	-1,38	0,013
2. kuartila	-0,10	0,003
3. kuartila	0,46	0,003
4. kuartila	1,01	0,002

Ondorengo taulan ikasleek lau konpetentzietan lortutako batez besteko puntuazioa ikus daiteke ikastetxearekiko duten jarreraren arabera.

Ikastetxearekiko jarreraren indizea eta kompetentzia bakoitzeko batez besteko puntuazioa

	Euskarazko hizkuntza-komunikazioa		Gaztelaniazko hizkuntza-komunikazioa		Matematikarako kompetentzia		Zientzia, teknologia eta osasun-kultura	
	Batez bestekoa	D.T.	Batez bestekoa	D.T.	Batez bestekoa	D.T.	Batez bestekoa	D.T.
1. kuartila	244	0,84	247	0,87	247	0,84	245	0,84
2. kuartila	248	0,78	250	0,78	250	0,77	242	0,79
3. kuartila	257	0,77	255	0,76	255	0,77	255	0,76
4. kuartila	256	0,81	250	0,83	251	0,82	254	0,70

Kuartil bakoitzean lortutako puntuazioak ikusirik, ez dago alde handirik kuartil batean egotetik beste batean egotera kompetentziarik gehienetan. 3. kuartilean dauden ikasleek 4. kuartilean daudene baino puntuazio apur bat altuagoa lortu dute kompetentzia guztietan, ikastetxearekiko jarrera hain positiboa izan ez arren.

Korrelazioa % 0,1 ingurukoa da ebaluatutako kompetentzia guztietan, hau da, korrelazio txikia. Beraz, esan daiteke Lehen Hezkuntzako 4. mailako ikasleek ikastetxearekiko duten jarrerak ez duela ia eraginik emaitzetan.

3.2.2. IKASGELAKO KALIFIKAZIOAK MATEMATIKA ARLOAN

Atal honen helburua ikasleek ikasgelan izan dituzten kalifikazioen eta 2009ko Ebaluazio Diagnostikoan lortutako emaitzen arteko loturarik dagoen argitzea da. Matematika arloa hautatu da, hizkuntzaren “kutsadurarik” txikiena duen arloa delako.

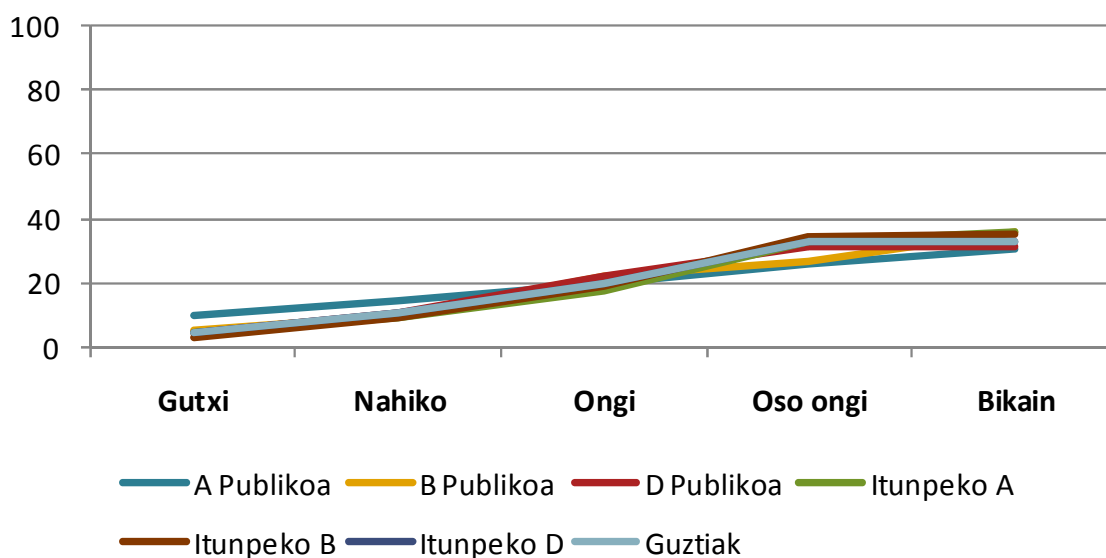
Hurrengo taulan ikasleek aurreko ikasturtean Matematika arloan lortu zituzten kalifikazioen azterketa zehatza aurkezten da geruzen arabera.

Ikasleen ehunekoa geruza bakoitzean ikasgelako kalifikazioen arabera.

	A publikoa	B publikoa	D publikoa	Itunpeko A	Itunpeko B	Itunpeko D	Batez best. (%)
Gutxi	10,00	5,3	4,4	4,8	4,9	3,0	4,5
Nahiko	14,4	9,8	11,0	9,2	10,6	8,9	10,3
Ongi	19,5	22,4	22,0	17,1	18,2	19,0	20,1
Oso ongi	25,9	27,0	31,6	33,1	34,3	34,2	32,4
Bikain	30,2	35,0	31,0	35,7	31,9	34,9	32,7

Lehen Hezkuntzako 4. mailako ikasleen % 65 inguruk, beren ikasgelako kalifikazioen berri ematean, Matematika arloan *Oso ongi* edo *Bikain* atera zuela esan du. % 4,5ek bakarrik esan du *Gutxi* atera zuela.

ED09-LH 4. Matematikako kalifikazioak ehunekoetan geruzen arabera

3.2.3. IKASGELAKO KALIFIKAZIOEN ETA EBALUAZIO DIAGNOSTIKOKO EMAITZEN ARTEKO KORRELAZIOA

Korrelazio positiboa ikusten da Matematika arloko ikasgelako kalifikazioen eta ebaluazioan lortutako puntuazioen artean geruza guztietan. Ikasgelako kalifikazioa zenbat eta hobetagoa izan, puntuazio altuagoa lortu dute proban. A eredu publikoaren geruzan izan ezik, gainontzeko geruza guztietan oso ongi edo bikain ateratu duten ikasleek ebaluazioko batez bestekoa baino puntuazio altuagoa lortu dute.

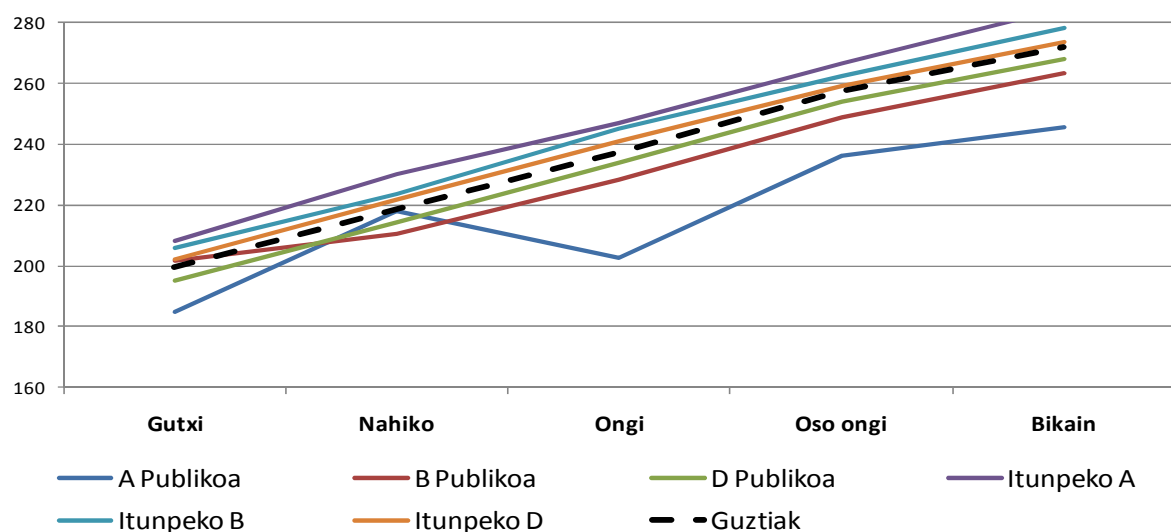
Ikasleek emandako informazioan oinarriturik, aurreko ikasturtean Matematika arloan izandako kalifikazioen eta ebaluazioan lortutako puntuazioen arteko erlazioa geruza guztietan aztertu da.

Matematika arloko kalifikazioak eta ebaluazioan lortutako emaitzak geruzen arabera.

	A publikoa	B publikoa	D publikoa	Itunpeko A	Itunpeko B	Itunpeko D
Gutxi	185	202	195	208	206	202
Nahiko	218	210	214	230	224	222
Ongi	203	228	234	247	245	241
Oso ongi	236	249	254	266	262	259
Bikain	245	263	268	285	278	273

Korrelazio positiboa dago geruza guztietan ikasleek Matematika arloan lortu zuten kalifikazioaren eta 2009ko Ebaluazio Diagnostikoan *Matematikarako konpetentzian* lortutako puntuazioen artean. Ikasgelako kalifikazioa zenbat eta hobetagoa izan, Ebaluazio Diagnostikoko puntuazioa altuagoa izan da. Salbuespen bakarra A eredu publikoaren geruzan gertatu da, *Ongi* eta *Nahiko* ateratu zuten ikasleen artean puntuazio-jauzi bat geratu baita. Aurreko ikasturtean Matematika arloan *Ongi* ateratu zuten ikasleek 203 puntu lortu zituzte, eta *Nahiko* ateratu zutenen (218) baino gutxiago. Aldea estatistikoki adierazgarria da.

ED09-LH 4. Ikasleen banaketa *Matematikarako konpetentziako* puntuazioaren arabera eta ikasgelako kalifikazioen arabera

A eredu publikoaren geruzan izan ezik, gainerako geruza guztietan *Oso Ongi* eta *Bikain* kalifikazioa izan zutenek 250 puntuko batez bestekoa gainditu dute.

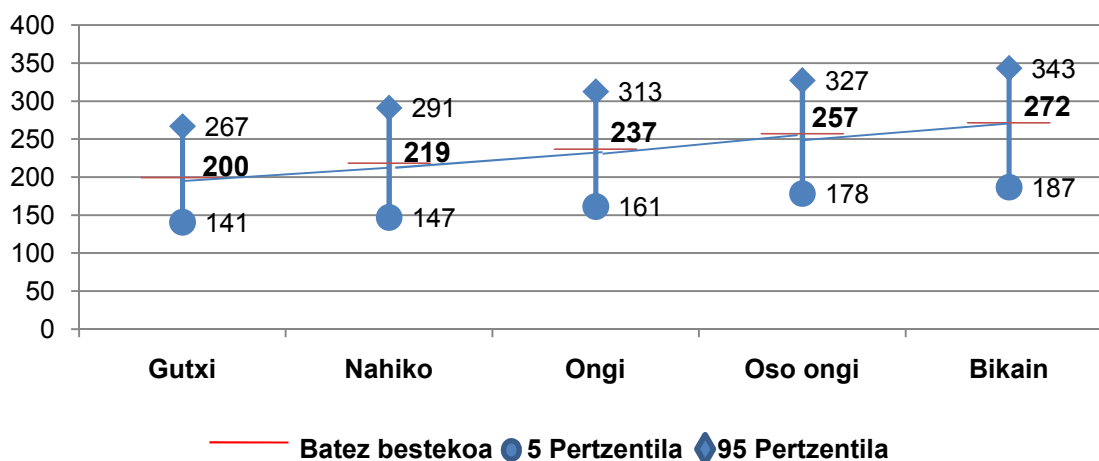
Ikasleen banaketa ikasgelako kalifikazioen eta 2009ko Ebaluazio Diagnostikoan lortutako puntuazioaren arabera

Ikasgelako kalifikazio berdina duten ikasleen artean, batzuek probako batez bestekoa baino 100 puntu gutxiago lortu dute, eta beste batzuek, berriz, batez bestekoa baino askoz puntuazio handiagoa lortu dute.

Ikasgelako kalifikazioen eta lortutako puntuazioen arteko korrelazioa positiboa da. Interesgarria da ikasleen barriadura *Matematikarako kompetentzian* Matematika arloan, beraien esanetan, izan zuten kalifikazioa kontuan izanik aztertzea.

2009ko Ebaluazio Diagnostikoan lortutako puntuazioen barriadura ikasgelan izandako kalifikazioen arabera hurrengo grafikoan ikus daiteke. Ikasgelako kalifikazio berdina (*Gutxi*, adibidez) duten ikasleen artean, 126 puntuko puntuazio-aldea dago. Hau da, Matematikan Gutxi atera zuen ikasleren batek 141 puntu lortu ditu, eta kalifikazio bereko beste batek edo batzuek 267 puntu lortu dituzte, 250 puntutan finkatutako batez bestekoa gainditu dutelarik.

ED09-LH 4: Ikasleen banaketa *Matematikarako kompetentziako* puntuazioaren arabera eta ikasgelako kalifikazioaren arabera

Ikasgelako kalifikazioa abiapuntutzat harturik, eta ikasleek ebaluazioan lortutako puntuazioarekin konparatzen badugu, ikasgelako kalifikazio bakoitzaren barruan, ikasleek proban lortutako gutxieneko eta gehieneko puntuazioen arteko aldea 125 puntukoa baino handiagoa izan dela kasu guztietan.

Zenbait hipotesi daude datu horiek azaltzeko: batzuen arabera, barriaduraren jatorria ikasgelako kalifikazio berdina lortzeko eskatzen den maila ikastetxe batetik bestera ezberdina izatea litzateke. Beste batzuen arabera, ikaslea ikastalde batean edo beste batean eskolatuta egoteak ikasgelako kalifikazioari eragiten diola.

Izan ere, irakasmaila errepikatzeari buruzko txostenean²⁴ egiaztatu zen ikastalde batean edo beste batean egoteak zer nolako eragina zuen ikasgelako kalifikazioetan. Ikerlan hartan ikasgelako kalifikazioak DBH 2ko ikasleek TIMSS 2007 ebaluazioan (Zientzia eta Matematika) lortutako emaitzekin erlazionatu ziren.

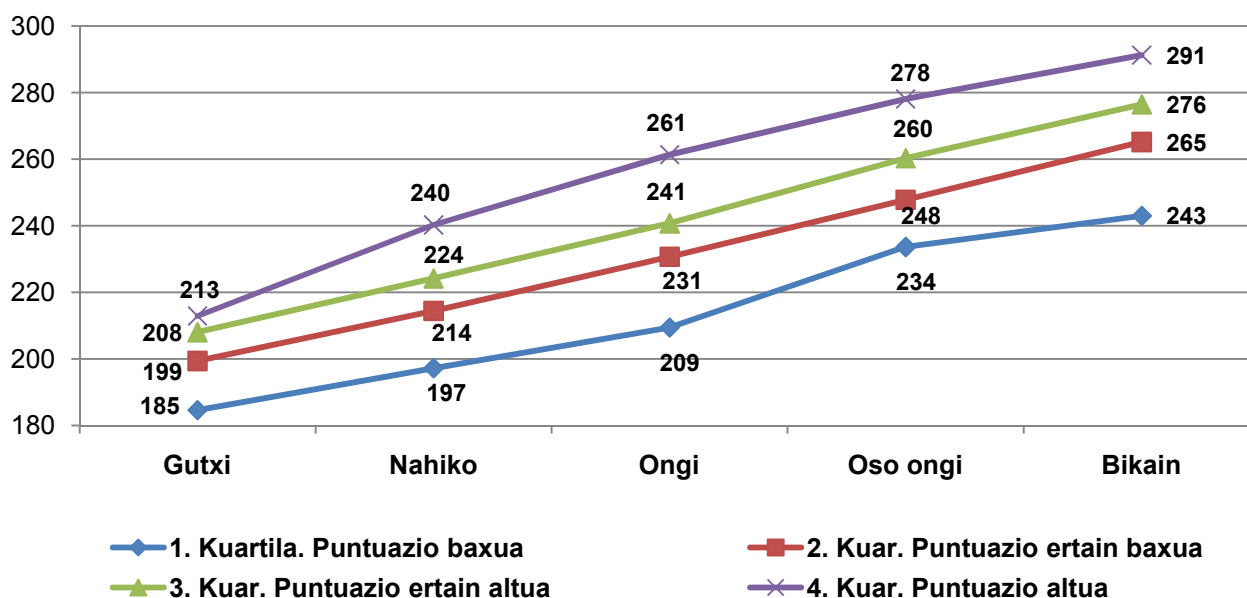
²⁴ ISEI-IVEI. Irakasmaila errepikarzearen eragina ikasleen ikas-prozesuan. 2009ko apirila.en www.isei-ivei.net

Ikasgelako kalifikazioaren eta ikaslearen ikastaldearen arteko lotura

Ikaslea eskolatuta dagoen ikastaldearen maila akademikoak eragina du ikasgelako kalifikazioetan. Baliteke ebaluazioan emaitza berdina lortu duten ikasleek ikasgelako askotariko kalifikazioak izatea, eskolatuta dauden ikastaldearen maila akademikoaren arabera (“goi mailakoa” edo “behe mailakoa”).

Analisi zehatzagoa egiteko eta ikastaldeak ikaslearen emaitzetan zer nolako eragina duen ezagutzeko, parte hartu duten ikastalde guztiak lau kuartiletan banatu dira Ebaluazio Diagnostikoan lortu duten puntuazioaren arabera. 1. kuartilean emaitzarik apalenak lortu dituzten ikastaldeak daude (ikastalde guztien % 25), eta 4. kuartilean ebaluazioan puntuaziorik onenak lortu dituzten ikastaldeak daude (% 25). Kuartiletan banatutako puntuazioak ikasleek beren esanetan aurreko ikasturtean Matematika arloan izan zuten kalifikazioarekin konparatu dira

ED09-4°EP. Matematikarako kompetenziako puntuazioak ikasgelako kalifikazioaren arabera eta ikastaldeko emaitzen arabera

Adibide gisa, 1. kuartileko ikastalde bateko ikasle batek (ebaluazioko emaitzarik apalenetatik hasita beheko % 25) *Bikain* kalifikazioa izan zuela ikus daiteke, baina ebaluazioan 243 puntu lortu dituela, 250 puntutan finkatutako batez bestekoa baino gutxiago. Ikasle hori 3. kuartileko beste ikastalde batean egongo balitz, *Ongi* kalifikazioa izango luke, eta 4. kuartileko ikastalde batean egongo balitz (ebaluazioko emaitzarik apalenetatik hasita goiko % 25), ikasgelan *Nahiko* kalifikazioa izango luke.

Badirudi ISEI-IVEIek egindako ikerlanean (Zientzia eta Matematika arloak) aipatzen zena eta Grisayren ikerlanak zioena²⁵ egiaztatzen dela, hots, ikaslea eskolatuta dagoeneko ikastaldearen mailak eragina izaten duela ikasleak ikasgelan ateratzen dituen notetan, irakasleek ikastaldeko ikaslearen arteko barriadura murrizteko joera izate baitute, eta ebaluazio-irizpideak ikastaldeari egozten dioten batez besteko mailara moldatzen baitituzte. Hartara, Ebaluazio Diagnostikoko emaitza bat ikasgelako kalifikazio ezberdinei egoki dakieke, ikaslearen ikastaldeari egozten zaion mailaren arabera, hau da, “goi mailakotzat” hartu den ala “behe mailakotzat”.

²⁵ GRISAY ALETTA. “Les mirages de l'évaluation scolaire. Rendement en français, notes et échecs à l'école primaire”. Revue de la Direction de l'Organisation des Études, XIX, 8, 3-20. . 1984.

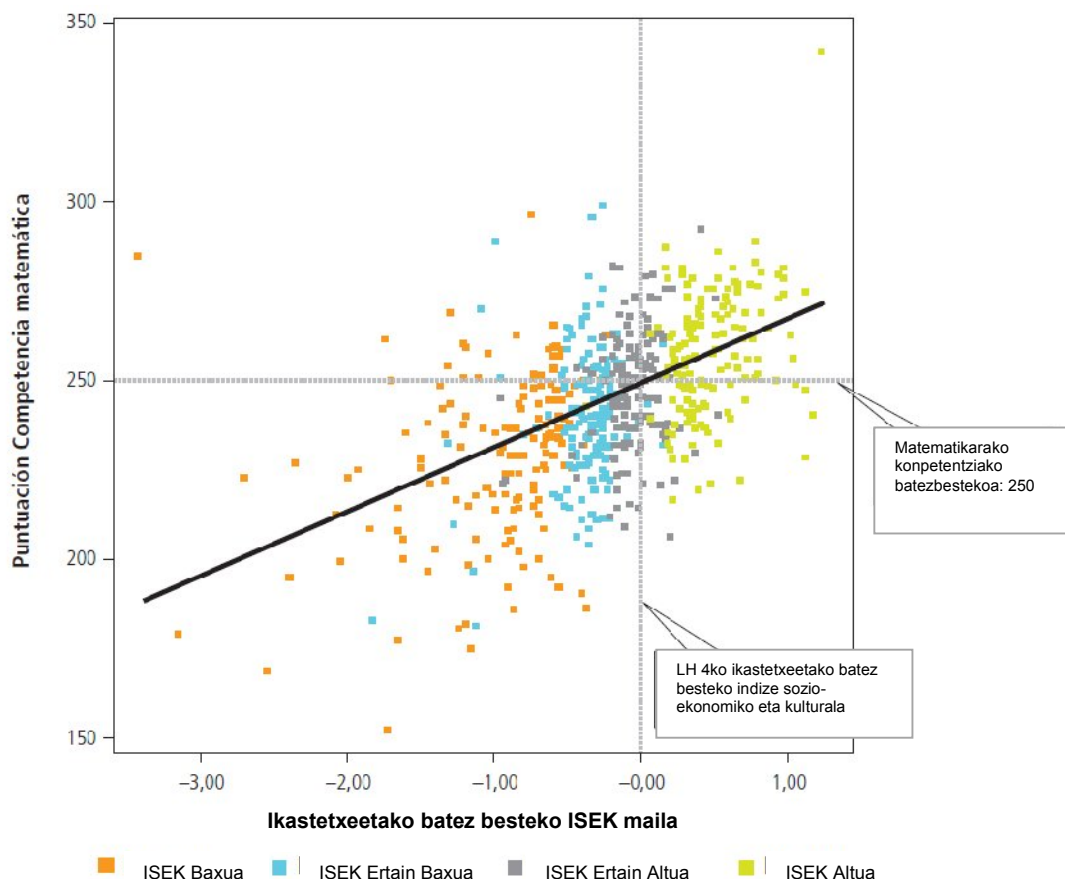
4. IKASTETXEEN EZAUGARRITZEA EMAITZEN ETA ERAGINKOR-TASUNAREN ARABERA.

Aurreko ataletan ikusi ahal izan da emaitzei nabarmenki eragiten dieten beste faktore eta aldagai batzuk badaudela, haien artean “balio erantsia” izenekoak, ikastetxearen hezkuntza-jardueratik datorrena. Ikastetxeak ekartzen duen balio horrek bi motatako emaitzen arteko aldea adierazten du: alde batetik, ikastetxeak edo ikastalde jakin batek benetan lortutako emaitzak, eta bestetik, ikastetxearen ezaugarri sozialak, ekonomikoak eta kulturalak kontuan izanik espero zitezkeenak.

Beraz, balio horrek ikastetxeen bi ahalmen islatzen ditu: bata, ikasleari bere ingurunea eta familiaren ezaugarriak kontuan izanik espero daitezkeen aukeren gaitetik garatzeko aukera eskaintzeko ahalmena; eta bestea, garapen-aukerak ikasle guztiengana berdin heltzeko behar den antolamendua finkatzeko ahalmena.

Laburpen exekutiboan eta Emaitzen txosten orokorrean²⁶ ebaluatutako ikastetxe bakoitzaren kokagunea aipatzen zen, alde batetik bere maila sozio-ekonomikoaren arabera, eta bestetik, kompetentzietan lortutako puntuazioen arabera. Analisia barreiadura-grafiko batean adierazten zen.

ED09-LH 4. Indize sozio-ekonomiko eta kulturalaren eta *Matematikarako kompetentziako* emaitzen arteko erlazioa

²⁶ ISEI-IVEI. Ebaluazio Diagnostikoa 2009. Laburpen Exekutiboa. (2010eko otsaila) (38. Or.). ISEI-IVEI. Ebaluazio Diagnostikoa 2009. Emaitzen Txosten Orokorra. LH 4 (2010eko martxo) (91. Or.) www.isei-ivei.net

Barreiadura-grafikoa da eta, alde batetik, ikastetxeetako maila sozio-ekonomikoa eta kulturala, ardatz horizontalean adierazirik, eta bestetik *Matematikarako kompetentziako* puntuazioa, ardatz bertikalean adierazirik, erlazionatzen ditu. Grafikoan bi aldagai horien gurutzatzea erakusten da, bi lerro etenekin batera: bata *Matematikarako kompetentziako* batez besteko puntuazioa adierazten du, eta besteak etapa horretan ebaluatutako populazio osoaren batez besteko indize sozio-ekonomikoa eta kulturala adierazten du. Lerro diagonal lagin osoari dagokio eta bi aldagaien arteko erlazioa adierazten du. Ikastetxea bere ezaugarri sozio-ekonomikoa eta kulturalen arabera dagokion puntuaren gainetik edo azpitik dagoen adieraziko luke.

Eskuin aldeko goiko koadrantean batez bestekoa baino ISEK indize altuagoa eta *Matematikarako kompetentzian* 250 puntutan finkatutako batez bestekoa baino puntuazio altuagoak lortu dituzten ikastetxeak daude. Eskuin aldeko beheko koadrantean ikastetxeek batez bestekoa baino ISEK indize altuagoa dute, baina *Matematikarako kompetentziako* batez bestekoa baino puntuazio apalagoa lortu dute. Ezker aldeko goiko koadrantean ISEK indizea batez bestekoa baino baxuagoa da, baina batez bestekoa baino puntuazio altuagoa lortu dute. Ezker aldeko beheko koadrantean ikastetxeen ISEK indizea batez bestekoa baino baxuagoa da eta batez bestekoa baino puntuazio apalagoa lortu dute.

Grafikoak hiru egoera erakusten ditu:

1. **Ikastetxe gehienak beren ISEK indizearen arabera espero daitezkeen emaitzetatik hurbil daude.**
Ebaluatutako ikastetxe edo ikastalde guztien % 89k lortutako batez besteko emaitzen eta ikasleen ezaugarri sozio-ekonomiko eta kulturalen arabera espero zitezkeen emaitzen arteko aldea 25 puntukoa baino txikiagoa da.
2. **Ikastetxe batzuk diagonalaren gainetik daude, espero zitezkeenak baino emaitza hobetoak lortu dituztelako.**
Alderantziz gertatzen da diagonalaren azpitik dauden ikastetxeekin.
3. **Ikastetxeek gai izan beharko lukete beren hezkuntza-jardueraren bidez ikasleen maila sozio-ekonomiko eta kulturala gainditzeko.**
Grafikoan argi ikus daiteke ISEK maila bereko ikastetxe batzuek oso emaitza ezberdinak lortu dituztela. Horrek adieraziko luke ikastetxearen hezkuntza-jardura eta antolamendua giltzarriak direla ikasleen ISEK mailaren mugak gainditzeko edo ez gainditzeko. Gainera, gauza bera gertatzen da ISEK maila guztietan; hau da, ikastetxea edonolokoa izanik ere, bere esku hartzeak eragin positiboa edo negatiboa izan dezake.

Egoera horiek xehetasun handiagoarekin azaltzeko asmoz, bi analisi ezberdin egin dira eta bien emaitzak erkatu dira:

- a. **Emaitzarik altuenak eta apalenak izan dituzten ikastetxeak**, era zuzenean eta beren egoera kontuan hartu gabe. Analisia egiteko bi arrazoi daude: alde batetik, ikastetxearen ezaugarriak gorabehera, emaitza altuak lortzea oso lan konplexua da eta askotariko aldagaiek eragiten diote; bestetik, emaitza apalagoak lortzeak esan nahi du agian ikastetxean erabakiak hartu behar direla ikasleen emaitzak hobetzeko.
- b. **Ikastetxeen eraginkortasuna**, hots, ikastetxe guztiek maila sozio-ekonomiko eta kultural bera izan balute espero zitezkeen emaitzekiko alderik handienak (positiboak eta negatiboak) lortu dituzten ikastetxeak. Analiaren xedea ikasleei gehien ematen dieten ikastetxeen ezaugarriak aztertzea da, eta, aldi berean, ikasleengandik beren ahalmen guztiak ateratzea lortzen ez duten ikastetxeen ezaugarriak.

Matematikarako konpetentzia aukeratu dugu bi analisietan, konpetentzia horretako emaitzek, egiazatu ahal izan dugunez, gainontzeko konpetentzietakoek baino korrelazio-maila altuagoa erakusten dutelako. Gainera, hizkuntza-konpetentzia ez denez, irakasteredua, etxeko hizkuntza eta antzerako faktoreek hein txikiagoan eragiten diote.

Izan ere, mota bakoitzeko ikastetxek hautatu ondoren ikusi da ikastetxeek antzeko portaera izan dutela gainontzeko konpetentzietan, emaitzak beti konpetentzia bakoitzeko altuenak edo apalenak ez badira ere.

4.1. EMAITZARIK ALTUENAK ETA APALENAK IZAN DITUZTEN IKASTETXEAK

Analisirako emaitzarik altuenak lortu dituzten 40 ikastetxeak eta emaitzarik apalenak lortu dituzten 40 ikastetxeak aukeratu dira. Hurrengo taulan ikus daitekeenez, emaitza apalekotzat hartu diren ikastetxeetako batez besteko puntuazioa 153 eta 215 puntu bitartekoa izan da. Emaitza altukotzat hartu diren ikastetxeetako batez besteko puntuazioa 272 puntukoa da gutxienez, eta zenbait kasutan 344 puntura heltzen da, batez besteko puntuaziorik altuenera.

ED09-LH 4. Ikastetxeen sailkapena gutxieneko, gehieneko eta batez besteko puntuazioen arabera

Ikastetxeko emaitzak	Ikastetxe kopurua	%	Gutxieneko puntuazioa	Gehieneko puntuazioa	Batez bestekoa
Erdi Maila	438	84,6	215	272	246
Behe Maila	40	7,7	153	215	204
Goi Maila	40	7,7	272	344	282
Guztira	518	100	153	344	245

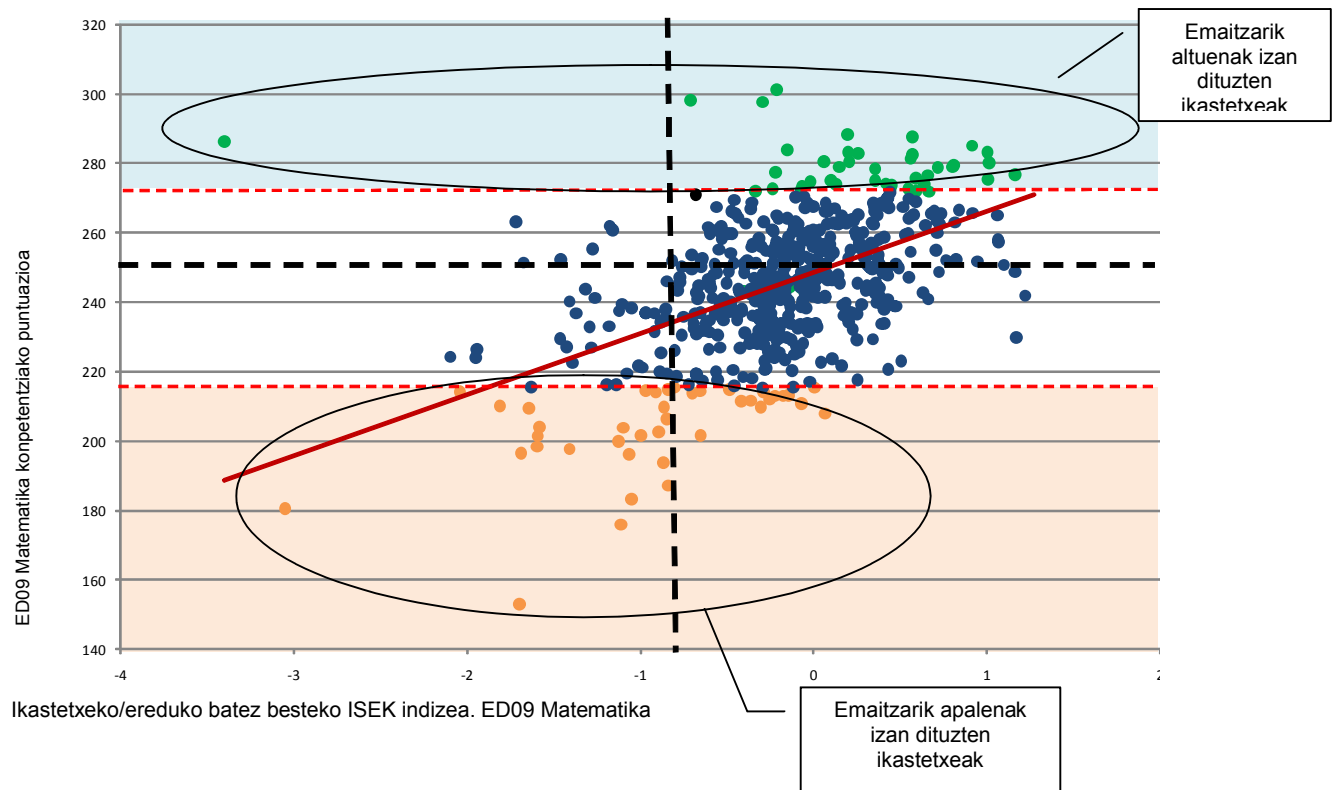
Ondorengo taulan ikus daitekeenez, konpetentzia batean emaitza onak lortu dituzten ikastetxeek emaitza onak lortu dituzte gainontzeko konpetentzietan ere, beti bikaintasun maila berean ez bada ere. *Matematikarako konpetentzian* emaitza apalak lortu dituzten ikastetxeek gainontzeko konpetentzietan ere emaitza apalak lortu dituzte.

ED09-LH 4. Ikastetxeetako batez besteko emaitzak ebaluatutako konpetentzia guztietan

Ikastetxeko emaitzak	<i>Euskarazko hizkuntza-komunikazioa</i>	<i>Gaztelaniazko hizkuntza-komunikazioa</i>	<i>Matematikarako konpetentzia</i>	<i>Zientzia, teknologia eta osasun-kult.</i>
Erdi Maila	247	245	246	247
Behe Maila	207	209	204	213
Goi maila	265	260	282	269

Ikastetxeetako emaitzen banaketa ISEK indizearen arabera hurrengo grafikoan azaltzen da.

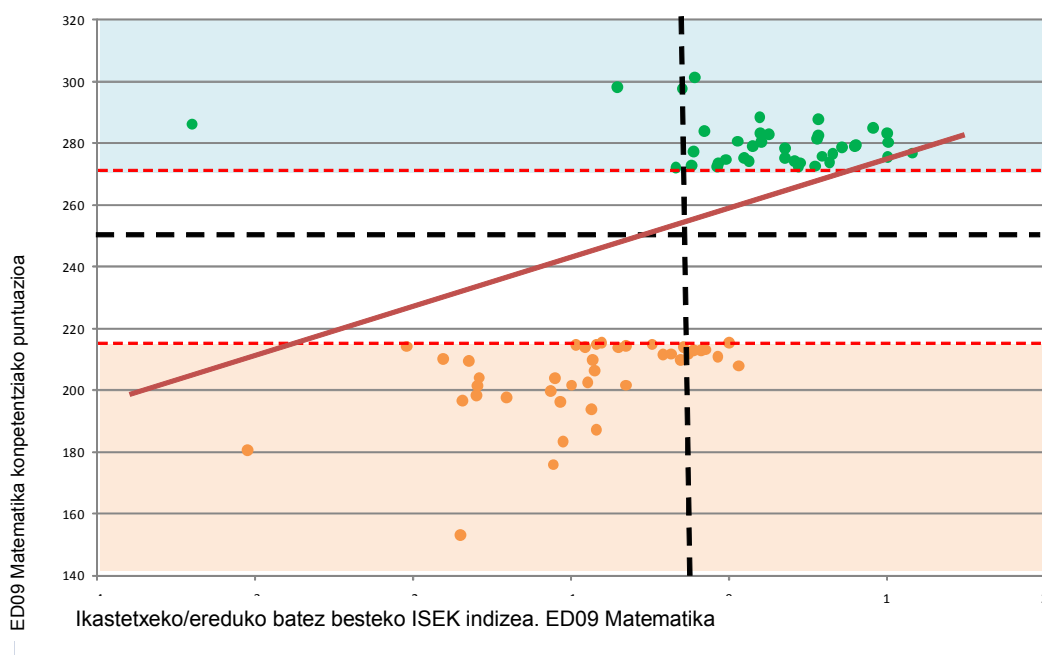
ED-LH 4. Matematika kompetenziako emaitzak eta ISEK (emaitzarik altuenak eta apalenak izan dituzten ikastetxeak.

Grafikoan, goiko aldean, koloreztaturik, puntuaziorik altuenak lortu dituzten 40 ikastetxeak adierazi dira, eta beheko aldean, puntuaziorik apalenak lortu dituzten 40 ikastetxeak. Grafikotik honako hau atera daiteke:

1. Multzo bakoitzaren barnean emaitzen banaketa oso ezberdina da ikastetxe bakoitzeko batez besteko ISEK indizea kontuan hartzen bada. Emaitza altuak lortu dituzten ikastetxe gehienetako batez besteko ISEK indizea ikastetxe guztietako ISEK indizeen batez bestekoa (-0,19, puntuzko lerro zut beltz etenez adierazia) baino altuagoa da. Gauza bera ikus daiteke emaitzarik apalenak lortu dituzten ikastetxeen multzoan, baina alderantziz.
2. Hala ere, multzo horietan ez daude ISEK indizek altuenak edo apalenak dituzten ikastetxe guztiak. Izan ere, erdi-mailako ISEK indizea duten ikastetxeak daude puntuaziorik altuenak lortu dituzten 40 ikastetxeen artean eta baita puntuaziorik apalenak lortu dituzten 40en artean ere.

Ikastetxe horien egoera argiago antzemateko, hurrengo grafikoan muturreko puntuaziotzat hartu diren ikastetxeak bakarrik erakusten dira.

ED-LH 4. Matematika kompetentziako emaitzak eta ISEK (emaitzarik altuenak eta apalenak izan dituzten ikastetxeak.

Emaitzarik altuenak eta apalenak lortu dituzten ikastetxeen arteko analisia dela eta, honako ondorioak atera daitezke:

- ✓ Bi multzoetan (emaitzarik altueneko ikastetxeen multzoan eta emaitzarik apalenekoen multzoan) antzeko ISEK indizea duten ikastetxeak badaude ere, ISEK indize apalekoen artean gehiago dira emaitza apalak lortu dituzten ikastetxeak, eta ISEK indize altuko artean gehiago dira puntuazio altuak izan dituzten ikastetxeak. Hau da, egoera sozio-ekonomiko eta kulturalaren eragin nabarmena antzematen da.

4.2. IKASTETXEEN ERAGINKORTASUNA

Lehen Hezkuntzako 4. maila irakasten duten ikastetxeetako emaitzak aztertzeko erabil daitekeen bigarren ikuspuntua eraginkortasuna da.

F.J. Murillo irakasleak dioenez²⁷, gaur egun “ikastetxea eraginkorra da baldin eta ikasle guztien garapen integrala lortzen badu, eta garapen hori ikasleen aurreko errendimendua eta familien egoera sozio-ekonomikoa eta kulturala kontuan izanik espero daitekeena baino handiagoa bada”.

Definizio horrek hiru ezaugarri barne hartzen ditu: balio erantsia, hots, ikastetxeak ikasleari zer ematen dion; ekitatea, eraginkortasunaren kontzeptuaren oinarritzko osagai gisa; eta ikasleen garapen integrala. Analisisian ezaugarri bakar bat hartuko da kontuan, balio erantsia, hau da, ikastetxeak ikasleari ematen diona.

Horretarako, *Matematikarako kompetentzian* lortutako puntuazioa eta ikastetxeko ISEK indizearen arabera espero zitekeen puntuazioa aztertu ondoren, bien arteko alde positiborik handiena duten 40 ikastetxeak hautatu dira, alde negatiborik handiena duten 40 ikastetxeekin batera. Alde positiborik handiena dutenei “ekarpen handieneko ikastetxeak” deituko diegu, eta alde negatiborik dutenei “ekarpen txikieneko ikastetxeak”.

²⁷ Ikus www.ice.deusto/rinace/reice/vol1n1/Murillo

ED09-LH 4. Ikastetxeetako batez besteko puntuazioa eraginkortasun-mailaren arabera

Ikastetxeko emaitzak	Ikastetxe kopurua	%	Gutxieneko puntuazioa	Gehieneko puntuazioa	Batez bestekoa
Erdikoak	438	84,6	180	285	246
Ekarpen txikienekoak	40	7,7	153	242	210
Ekarpen handienekoak	40	7,7	251	344	276
Guztira	518	100	153	344	245

Taulan ikus daitekeenez, ekarpen txikieneko ikastetxeen multzoan askotariko batez besteko puntuazioak daude, batzuk oso apalak (158) eta beste batzuk handiagoak (242). Ekarpen handieneko ikastetxeen multzoan, puntuazioak 251tik (kompetentziako batez bestekoa baino altuagoa) 344ra doaz.

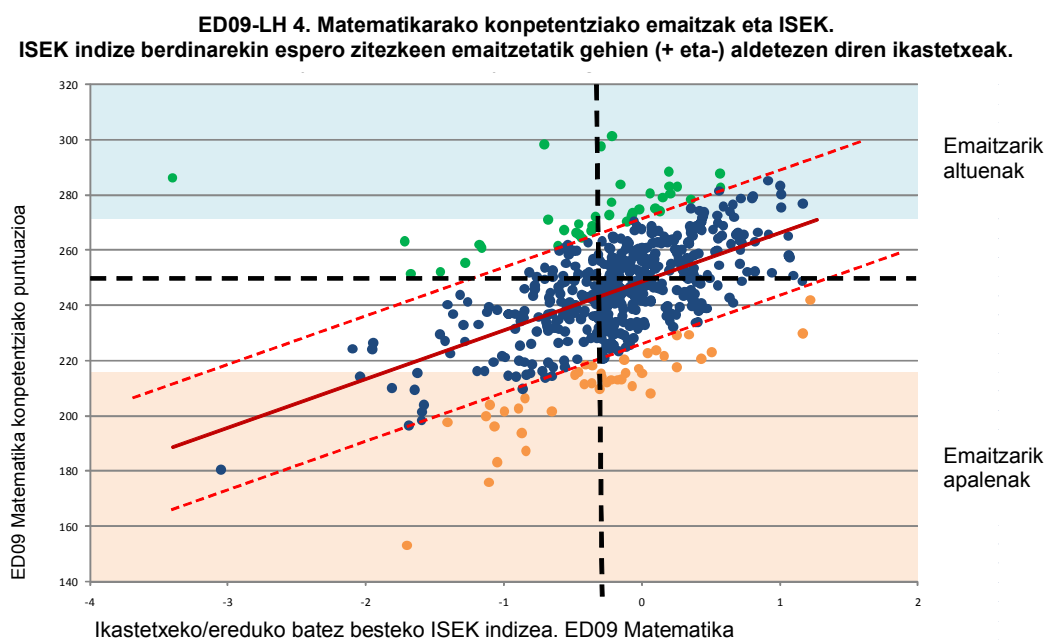
Aurreko analisisian bezala, ikastetxeak hautatu ondoren antzeman ahal izan da ikastetxeen portaera berdina izan dela beste kompetentzia batzuetan, hautatutako ikastetxeak kompetentzia horietan ekarpen handienekoak ezta txikienekoak ez badira ere.

Ondorengo taulan ikus daitekeenez, kompetentzia batean emaitza onak lortu dituzten ikastetxeek emaitza onak lortu dituzte gainontzeko kompetentzietan ere (baina ez beti bikaintasun maila berean), *Gaztelaniazko hizkuntza-komunikaziorako kompetentzian* izan ezik, ikastetxe horietako puntuazioak batez bestekoak baino apalagoak izan baitira. *Matematikarako kompetentzian* emaitza apalak lortu dituzten ikastetxeek gainontzeko kompetentzietan ere emaitza apalak lortu dituzte.

ED09-LH 4. Ikastetxeetako emaitzak eraginkortasunaren arabera kompetentzia guztietan

Ikastetxeko emaitzak	Euskarazko hizkuntza-komunikazioa	Gaztelaniazko hizkuntza-komunikazioa	Matematikarako kompetentzia	Zientzia, teknol. eta osasun-kult.
Erdikoak	246	246	246	247
Ekarpen txikienekoak	226	216	210	221
Ekarpen handienekoak	267	243	276	263

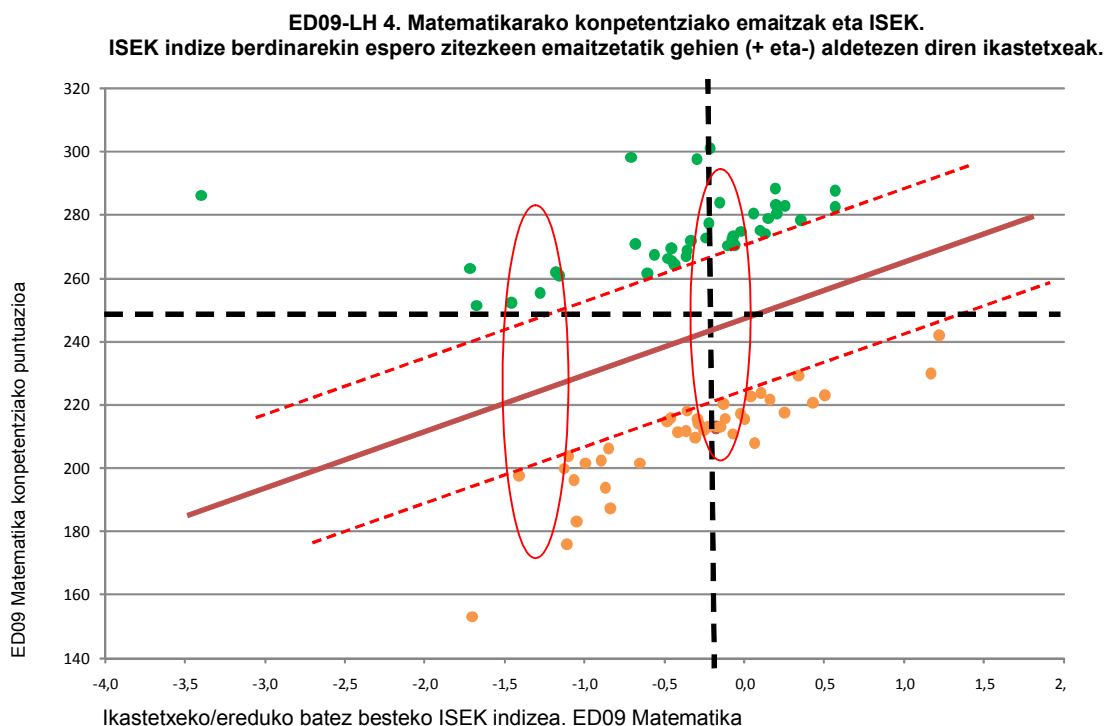
Ikastetxeetako emaitzen banaketa ISEK indizearen arabera grafiko honetan ikus daiteke:

Grafikoan ekarpen handieneko 40 ikastetxeak goiko aldean koloreztaturik adierazi dira eta ekarpen txikieneko 40 ikastetxeak beheko aldean laranja-kolorez. Grafikotik ondorio hauek atera daitezke:

1. Emaitza horien banaketa ISEK maila guztietan zehar hedatzen da. Hau da, ekarpen positiboa egiten duten ISEK maila altuko zein apaleko ikastetxeak daude, eta hori ikasleen errendimenduan islatzen da.
2. Ekarpen handieneko ikastetxeak ISEK indizearen ardatzaren erdialdean daude, eta ez, espero zitekeen bezala, ISEK indizearen balio altuetan. Agian, ISEK maila altuko ikastetxeen kasuan, espero zitekeen puntuazioa hain altua izanik, puntuazio hori gainditzea oso zaila delako gertatzen da horrela.

Ikastetxe horien egoera argiago antzemateko, hurrengo grafikoan muturrekotzat hartu diren ikastetxeak bakarrik erakusten dira, ekarpen handienekoak eta txikienekoak.

Emaitza onak eta emaitza apalak lortu dituzten ikastetxeen arteko aldeak eta ekarpen handieneko eta txikieneko ikastetxeen artekoak egoteko askotariko arrazoiak daude. Honako hauek azpimarratu nahi genituzke:

- **ISEK indizearen eragina.** Aldagai horretan bi gauza antzeman dira: alde batetik, ISEK indizeak emaitzetan duen eragina agerian dagoela beti; bestetik, ekarpen handieneko eta txikieneko multzoetan –eraginkorren artean eta ez hain eraginkorren artean– ISEK maila guztietako ikastetxeak daudela; izan ere, ekarpen handieneko ikastetxe batzuetako ISEK indizea ebaluazio osoko ikastetxe guztietako batez besteko ISEK indizea baino txikiagoa da. Bi alderdi horiek adierazten dute ikastetxeak gehitzen dituen hezkuntza-faktoreek (metodologiak, antolamendua, eskola giroa...) berebiziko eragina izaten dutela ikasleen emaitzetan, ISEK maila edozein delarik ere. ISEK maila bereko ikastetxeen artean batzuek ikasleek errendimendu ona izatea lortu dute, eta beste batzuek, berriz, ez.
- **Hezkuntza-sarea.** Emaitzak hezkuntza-sarearen aldagaiaren arabera aztertzen badira, emaitza altueneneko ikastetxeen % 85 itunpeko sarekoak dira, eta % 15 bakarrik sare publikokoak. Hala eta guztiz ere, analisia eraginkortasun mailaren arabera egiten badugu

(ISEK indizea kontuan izanik espero zitekeena) ehunekoak aldatu egiten dira: ekarpen handieneko ikastetxeen % 35 publikoak dira eta % 65, itunpeko sarekoak.

- **Ikastetxearen tamaina.** Oro har, edozein ebaluazioetan, ikastetxea zenbat eta handiagoa izan, emaitza hobekoak lortzen dira (batez beste 49 ikasle irakasmilan, hau da, 2 ikastalde edo gehiago irakasmilako). Hala ere, ikastetxeen eraginkortasun maila aztertzerakoan, zerbait berezi antzeman da: ikastetxerik emankorrenetako (ekarpen handienekoetako) ikasle kopurua batez beste 22 da (ikastalde bat irakasmilako).

Analisiak azaletik argitu nahi du zergatik ikastetxe batzuek lortzen duten ikasleei asko ematea eta jatorriko urritasunak orekatzea, eta zergatik beste batzuek ez duten horrelakorik lortzen. Arrazoi horien azalpen sakonagoa eskaintzeko ezinbestekoa litzateke kasuen inguruko ikerlan bat egitea eta, batez ere, emaitzen egonkortasuna aztertzea. Ikerlan hori 2010ean egingo den bigarren Ebaluazio Diagnostikotik aurrera gauzatu ahal izango da.

5. EMAITZEN ARTEKO ALDEAK AZALTZEKO EREDUA

5.1. EMAITZEN ALDAKORTASUNAREN ANALISIA: IKASTETXEEN ARTEKO BARIANTZA

Matematikarako kompetentziako emaitzen arteko aldeak % 89 ikasleen, gizartearen eta familiaren ezaugarriek zortzen dira. Ikastetxeen arteko bariantzak errendimenduaren % 11 bakarrik azaltzen du.

Emaitzen aldakortasunaren analisiaren xedea hezkuntza-prozesuan ageri diren zenbait aldagaik emaitzetan zer nolako eragina duten bilatzea da. Analisia egiteko ezinbestekoa da aski informazio izatea aldagai bakoitzak bukaerako emaitzetan nolako eragina duen finkatzeko.

Ikasle batek emaitza jakin bat lortzeari zer nolako faktoreek eragiten dioten ezagutzeko, bi motatako aldagaiak aztertu dira; alde batetik, ikaslearen ezaugarri pertsonalei eta familiarrei dagozkien banan-banako aldagaiak, zeharka multzo bezala ikastalderi eragiten diotenak; eta bestetik, ikastetxeari dagozkion aldagaiak, hots, ikastetxe bat besteengandik bereizten duten ezaugarriak, ikasleen jatorrizko egoerari etekin handiagoa edo txikiagoa atera diezaioketenak.

Emaitzen aldakortasuna aztertzeko *Matematikarako kompetentzia* aukeratu da, alde batetik, kompetentzia neurtzerakoan hizkuntzak emaitzei hein txikiagoan eragiten dielako, eta bestetik, aurreko ebaluazio batzuetako datuak²⁸ ditugunez, luzetarako konparazioak egiteko aukera ematen duelako.

Analisian ikastetxea definitzen duen ezaugarri nagusia bertako irakasteredua da; hau da, ikastetxe bat behin, birritan edo hirutan hartu da kontuan, irakasteredu bat, bi edo hiru baldin baditu. Erabaki horren arrazoi nagusia irakasteredu bakoitzak ezaugarri ezberdinak izatea da, batez ere ikastetxe batean baina irakasteredu ezberdinetan eskolatutako ikasleen banan-banako ikuspuntutik. Arazoa nabariagoa izaten da ikastetxe publikoetan itunpekoetan baino.

2009ko Ebaluazio Diagnostikoan *Matematikarako kompetentziako* emaitzen aldakortasuna, "bariantza orokorra" deitua, bi alderdi osagarritatik aztertzen da: alde batetik, ikastetxeen arteko bariantza; eta bestetik, ikasleei dagokien bariantza. Bakoitzak honako hau aztertzen du:

- *Ikastetxeen arteko bariantza.* Ikastetxe bakoitzaren ezaugarriak (programak, ikasleen ezaugarriak, funtzionamendurako estrategiak eta abar) emaitzetan duten eraginari dagokio. Bariantzaren ehuneko oso handia ikastetxeei zortzen denez, ikastetxe bakoitzaren eskaintza askotarikoa dela interpretatzen da. Beraz, ikastetxe bat edo beste bat aukeratzeak sekulako garrantzia izan dezake ikaslearen etorkizuneko heziketan.
- *Ikasleei zortzen zaien bariantza.* Ikasleen banan-banako ezaugarriak (gaitasuna, interesa, familiaren laguntza, itxaropenak eta abar) emaitzetan duten eraginari dagokio. Ikastetxeak kontuan hartu behar ditu aldagai horiek, nahiz eta eraldatzeko aukera txikiagoa izan.

Bi alderdi horiek bat egiten dira. Adibidetzat familiaren maila sozio-ekonomikoa banan-banako ikuspuntutik hartzen badugu, ikasle bakoitzaren ikasketa-egoerak eragina izango du ikasleei dagokien bariantzan. Hala ere, ikastetxeko edo ikastaldeko ikasle guztien egoera sozio-ekonomikoen batez bestekoak ere eragina izango du ikastetxe bakoitzean eta, beraz, ikastetxeen bariantzan.

²⁸ ISEI-IVEI. PISA 2003 Ebaluazioaren Bigarren Txostena. Euskadiko emaitzak. Errendimenduaren aldakortasuna ikasleen eta ikastetxearen arabera. www.isei-ivei.net

2009an Lehen Hezkuntzako 4. mailan egin zen Ebaluazio Diagnostikoko *Matematikarako konpetentziako* emaitzen arabera, bariantza honako hau da:

	Bariantza orokorra		Ikastetxeen arteko bariantza %	Ikasleen arteko bariantza %
	Guztira	%		
Ikasle guztiak	2.241,6	100	11,0	89,0

Ikus daitekeenez, ikastetxeen arteko bariantza txiki samarra da ikasleen arteko bariantzarekin konparaturik. Ikasleen arteko bariantzak bariantza osoaren % 89 azaltzen du, eta ikastetxeen artekoak, % 11 bakarrik. Laburbilduz, *Matematikarako konpetentziako* emaitzen arteko aldean % 89 ikaslearen, familiaren eta ingurune sozialaren ezberdintasunek azaltzen dute.

Jarraian datu horiek DBHko 2. mailako ikasleek 2009ko Ebaluazio Diagnostikoan lortutako emaitzekin eta PISA 2003 ebaluazioan (15 urteko ikasleak, Matematika arloa) lortutakoekin konparatzen dira.

	Bariantza orokorra %	Ikastetxeen arteko bariantza %	Ikasleen arteko bariantza %
ED09-LH 4	100	11	89
ED09-DBH 2	100	16,5	83,5
PISA* 2003 Euskadi	100	15	85
PISA 2003 ELGA ²⁹	100	33	67,6

* 15 urteko ikasleak

Taulan ikus daitekeenez, ikasleen adina eta ikastetxeak Ebaluazio Diagnostikokoekin bat ez badatoz ere, bariantzak oso gutxi aldatu dira PISA 2003 ebaluaziotik 2009ko Ebaluazio Diagnostikora. PISA 2003 ebaluazioko ELGAko herrialdeetako batez bestekoa baino txikiagoak dira, ebaluazio hartan ikastetxeek bariantzaren % 33 azaltzen baitzuten; hau da, ikastetxeak emaitzetan zuen eragina Euskadin baino bi aldiz handiagoa zen. Ikastetxeen arteko bariantzaren ehunekoa zenbat eta handiagoa izan, ikasleak eskolatzeko ikastetxe bat edo beste bat aukeratzeak garrantzi handiagoa du.

Euskadiko datuek adierazten dute ikastetxeek antzerako eragina dutela ikasleen ikas-prozesuan.

5.2. EMAITZEN ARTEKO ALDEAK AZALTZEKO EREDUA

Aldagaiak banan-banan aztertzen ditugunean, eta baita batera aztertzen ditugunean ere, eraginik handiena duten aldagaiak irakasmilarako adin egokia izatea, ikaslearen ISEK indizea eta ikastetxeko ISEK indizea dira.

Aipatutako aldagaiek *Matematikarako konpetentziako* emaitzak azaltzeko duten garrantzia jakin ahal izateko, azterketa hierarkiko bat bi mailatan gauzatu da, aldagai bakoitzak emaitzetan duen eragina kontuan izanik:

- kaslearen banan-banako aldagaiak
- ikaslea eskolatuta dagoen ikastaldeari dagozkionak.

Matematikarako konpetentziako emaitzak, orokorrak zein irakasteredu bakoitzekoak, azaltzeko nolabaiteko eragina duten aldagaiak honako hauek dira:

²⁹ Ekonomiako Lankidetzeta eta Garapenerako Antolakundeak

Banan-banako aldagaiak

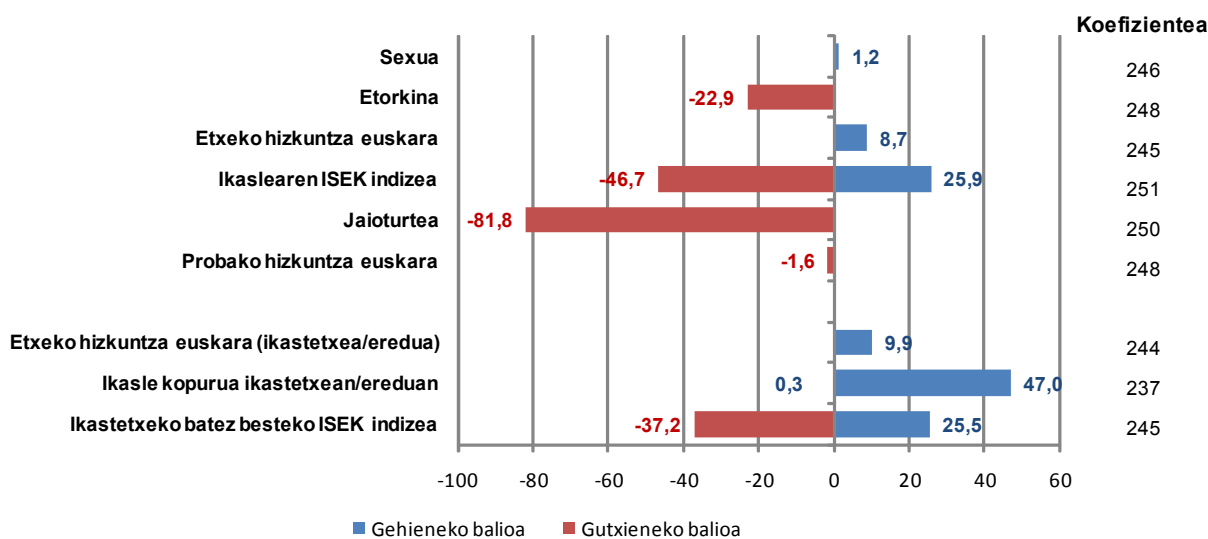
Aldagaia	Deskripzioa	Aukerak
Jaioturtea*	1997=-2, 1998=-1, 1999=0	-2, -1, 0
Familiaren jatorria	Ez-etorkina=0, Etorkina =1	0, 1
ISEk indizea (ikaslea)	Ikaslearen indize sozio-ekonomiko eta kult.	-3,58tik 2,03ra
Sexua	Neska 0, mutila 1	0, 1
Etxeko hizkuntza	Euskara=1, Ez euskara=0	0, 1
Probako hizkuntza	Euskara=1 Gaztelania=0	0, 1

Ikastetxeari dagozkion aldagaiak

Aldagaia	Deskripzioa	Aukerak
Etxeko hizkuntza (Ikastetxea/eredua) **	Ikastetxe osoa Euskara=1 Ikastetxe osoa Ez euskara=0	0tik 1era
Ikasle kopurua ikastetxean/ereduan	Ikasle kopurua ikastetxean eta ereduan	1etik 150era
Ikastetxeko ISEK indizea	Ikastetxeko batez besteko Indize sozio-ekonomiko eta kulturala	-3,4tik 1,27ra

* Jaioturtea irakasmaila errepikatzeari lotutako aldagaia da, baina ez da berbera.

** 0tik 1era aldatzen den balioa da, eta etxeko hizkuntza euskara deneko balioen batez bestekotik ateratzen da. Ikasle guztien etxeko hizkuntza euskara denean, balioa 1 izango da; ikasle guztien etxeko hizkuntza beste hizkuntza bat denean, balioa 0 izango da.

ALDAGAIEN ERAGINA BANAN-BANAN AZTERTURIK

Grafikoak aldagaiak emaitzei gehitzen dieten balioa jasotzen du, eta interpretatzeko kontuan izan behar da aldagai bakoitza emaitzei eragiten dien aldagai bakarra balitz bezala tratatzen dela. Hartara, koefizienteak aldagaiaren balioa 0 denean ikaslearentzat espero den puntuazioa adierazten du; balio horri aztertutako aldagaiaren berariazko eragina gehitu (ala kendu) behar zaio, ikaslearen balioaren arabera edo eskolatuta dagoen ikastetxearen balioaren arabera.

Aldagaia	Koefizientea (Puntuazioa)	Aldagaiaren ekarpena
Sexua	246	1,19
Etorkina	248	-22,91
Etxeko hizkuntza euskara	245	8,67
ISEK indizea (ikaslearena)	251	13,20
Jaioturtea	250	40,90
Probako hizkuntza euskara	248	-1,64
Etxeko hizkuntza euskara (ikastetxea/eredua)	244	9,92
Ikasle kopurua ikastetxean/ereduan	237	0,31
Ikastetxeko batez besteko ISEK indizea ikastetxean/ereduan	245	20,23

Adibidea:

Ikasle batek Euskadiko batez besteko ISEK indizea (0) duen ikastetxe batean dagoenean, *Matematikarako konpetentzian* 245 puntu lortzea espero da.

ISEK indize apalagoko ikastetxe batean eskolatuta badago, puntuazioa apalagoa izango da. Adibidez, ikastetxeko ISEK indizea -1 balitz, espero daitekeen puntuazioa, emaitzei eragiten dien aldagai bakarra hori balitz, 225 litzateke.

ISEK indize positiboko (+1) ikastetxe batean eskolatuta balego, espero daitekeen puntuazioa koefizientearena baino handiagoa izango litzateke, 265 puntu alegia (245+20,23; puntuazioa+aldagaiaren ekarpena).

Neskentzat espero litekeen puntuazioa 246 da, eta mutilentzat, 247.

Ikasle etorkinentzat espero litekeen puntuazioa 225 da, eta bertako ikasleentzat, 248.

Ikaslearen etxeko hizkuntza euskara ez bada –gaztelania edo beste bat–, espero daitekeen puntuazioa 245 da; etxeko hizkuntza euskara denean, espero daitekeen puntuazioa 254 da.

Ikaslearen ISEK indizeak ikastetxeko ISEK indizeak bezalaxe funtzionatzen du:

Ikaslearen ISEK indizea 0 denean, 251 puntuko emaitza espero da. Ikaslearen ISEK indizea -1 denean, 238 puntuko emaitza espero da, eta 264 puntuko ISEK indizea 1 denean. ISEK mailarik apalena (-3,58) duten ikasleek 204 puntu lortuko litzukete *Matematikarako konpetentzian*, eta ISEK indizerik altuena dutenek (2,03) 277 puntu lortuko litzukete.

Ikastetxeko batezbesteko ISEK indizea 0 denean, espero litekeen puntuazioa 245 litzateke; ISEK indizea -1 balitz, puntuazioa 225 izango litzateke, eta ISEK indizea 1 balitz, puntuazioa 265 izango litzateke. Ikastetxeko ISEK mailarik apaleneko (-3,4) ikasle batek 208 lortuko litzuke, eta ikastetxeko mailarik altueneko (1,27) ikasle batek 270 puntu lortuko litzuke.

Lehen Hezkuntzako 4. mailako adin egokiko ikasleentzat (1999an jaiotakoentzat) 250 puntuko puntuazioa espero liteke. Emaitzei eragiten dien aldagai bakarra adina balitz, lehenago jaiotako ikasleentzat 41 puntu gutxiago espero liteke atzerapen-urte bakoitzeko, hots, 209 puntu 1998an jaiotakoentzat eta 168 puntu 1997an jaiotakoentzat.

Bai ikastetxean *Matematikarako konpetentziako* proban erabilitako hizkuntzak, bai ikastetxeko ikasleen etxeko hizkuntzak badute eragina emaitzetan. Adibidez:

Ikastetxeko edo ikastaldeko ikasleen etxeko hizkuntzak aldaketak izan ditzake: euskara ikasle guztien hizkuntza ez izatetik (espero daitekeen puntuazioa, 253) inoren etxeko hizkuntza ez izatera (espero daitekeen puntuazioa, 244).

Probako hizkuntzak ere aldaketak izan ditzake: ikastetxe batean ikasle guztiek proba gaztelaniaz egingo balute, ikastetxerako espero litekeen puntuazioa 248 litzateke; ikasle guztiek proba euskaraz egingo balute, 246 puntuko emaitza espero liteke.

Ikastetxeko ikasle kopuruak beti gehitzen du balio positibo bat; puntuazioak 237 puntutik (gutxienekoa, 1 ikasleko ikastetxe batean) 284 puntura (espero daitekeen gehienekoa, 150 ikasleko ikastetxe batean) doaz. Emaitzei eragiten dien aldagai bakarra dela suposatuko bagenu, 25 ikasleko ikastalde baterako espero litekeen puntuazioa 0,3 puntu handiagoa litzateke ikasle bakoitzeko, hots, $237+7,5$ puntu.

Informazio hori aldagaiek bakarka zer nolako eragina izango luketen ulertzeko garrantzitsua bada ere, errealagoa da eredu osoa batera aztertzea, hau da, aldagai guztien eragina elkarri eragiten diotenean aztertzea.

Aldagaiak aztertzeko baterako eredu

Aldagai guztiak elkarri eraginez aztertzen baditugu, irakasmilarako adin egokikoa izateak eta ikaslearen eta ikastetxeko ISEK indizeek azaltzen dute baterako ereduak justifikatzen duen bariantza orokorraren atalik handiena (eredu osoak azaltzen dituen 17,6 puntutik 13,6 puntu).

Hainbat aldagairen funtzionamendua banan-banan aztertu ondoren, hots, haietako bakoitza emaitzei eragiten dien bakarra balitz bezala, eta eragin adierazgarria dutenak hautatu ondoren, *Matematikarako konpetentziako* emaitzetan elkarri eraginez zer nolako eragina duten aztertu da.

Baterako ereduak bariantzaren atal handi bat azal dezake, taulan ikus daitekeen bezala:

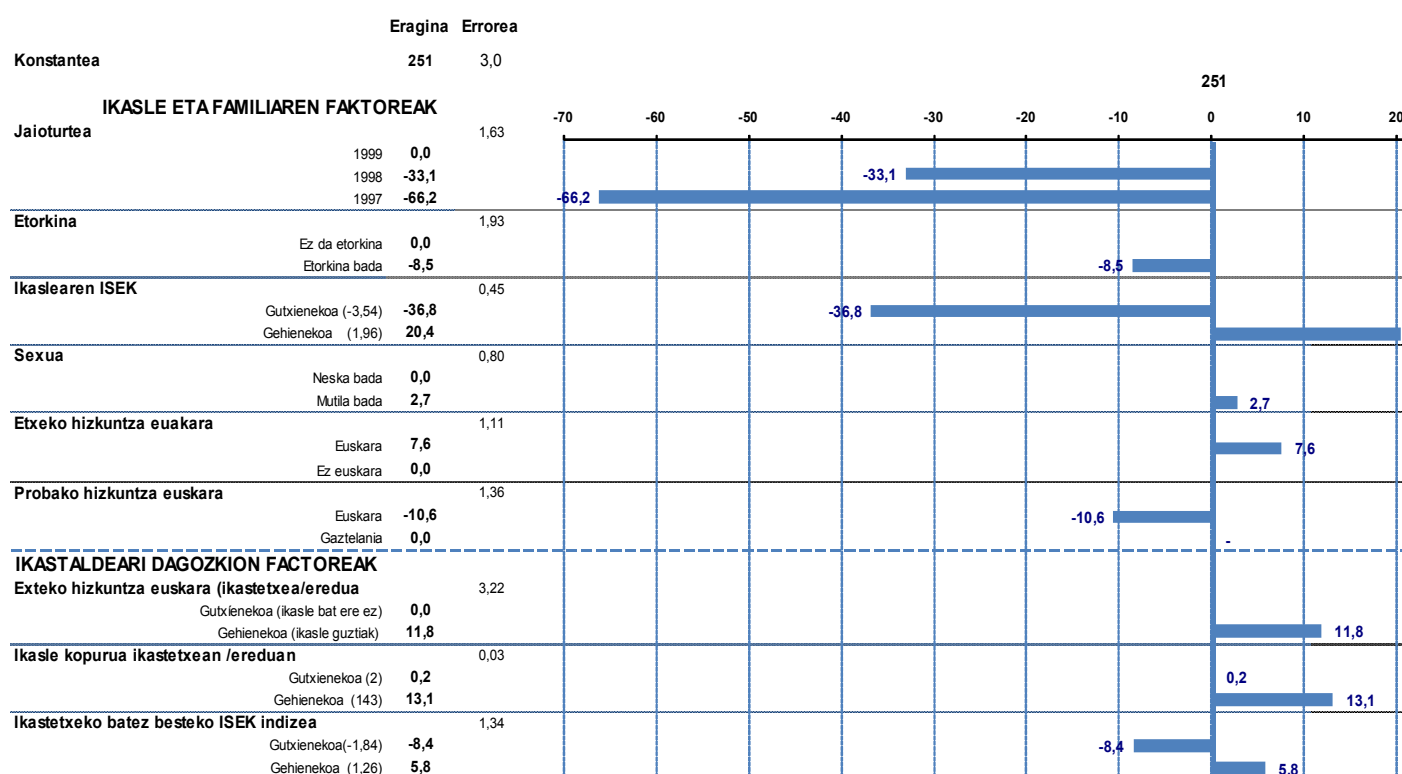
ED09-LH 4. Bariantza. *Matematikarako konpetentzia*

	Guztira	Bukaerakoa	Bukaerakoa %	Azaldutakoa
Bariantza orokorra	2.591,6	2.076	100	17,6
Ikastetxeen artekoa	278	94,8	4,6	65,9
Ikasleen artekoa	2.241,6	1.980,8	95,4	11,6

Aldagai multzo honek emaitzen aldakortasun osoaren % 17,6 azal dezake, batez ere ikastetxeen arteko aldakortasuna, ikastetxeen arteko hasierako bariantzaren % 65,9 murriztu ondoren, % 4,6an geratzen baita.

Ondoko grafikoa erakusten du baterako azalpen eredu osatzen duten aldagaiek, batera jarduten dutenean, ikasleen *Matematikarako konpetentziako* emaitzetan zer nolako eragina duten.

ALDAGAIEN ERAGINA BATERA AZTERTURIK

Aurreko grafikotik atera daitekeenez, aldagai horien eragina kontuan izanik, espero daitekeen 251ko puntuazioa neska bati dagokio: ez-etorkina, 1999an jaioa (ez du irakasmailerik errepikatu), familia erdaldunekoa, eta proba gaztelaniaz egin duena. Bere ISEK maila eta ikastetxekoa 0 da (Euskadiko batez bestekoa); bere ikastaldean ez dago etxeko hizkuntza euskara duen ikaskiderik.

Hurrengo taulak erakusten du 251 puntuazioari gehitu edo kendu behar zaion balioa, aztertutako aldagai bakoitzaren eraginaren arabera (gehitu edo kendu)

	Aldagaiaren ekarpena
Jaioturtea	33,1
Familiaren jatorria	-8,5
ISEK indizea (ikaslearena)	10,4
Sexua	2,7
Etxeko hizkuntza euskara	7,6
Probako hizkuntza euskara	-10,6
Etxeko hizkuntza euskara (ikastetxea/eredua)	11,8
Ikasle kopurua ikastetxean/ereduan	0,09
Ikastetxeko batez besteko ISEK indizea	4,6
Konstantea 251 puntu	

Adibidea:

Mutila balitz, 251 puntuko konstanteari 2,7 puntu gehituko litzaioke; 1998an jaioa balitz, 33,1 puntu kenduko litzaioke; 25 ikasleko ikastetxe edo ikastalde batean balego, 2,3 puntu gehituko litzaioke – 0,09 ikasleko–; bere ISEK maila 1 balitz, 10,4 puntu gehituko litzaioke; probako hizkuntza euskara izan balitz, 10,6 puntu kenduko litzaioke. Ikastetxeko ISEK maila Euskadiko batez bestekoan legoke; ikasleak bertakoa litzateke eta bere etxeko hizkuntza ez litzateke euskara izango; aldagai horiek 0 balioa izango lukete eta ez liokete puntuazioari eragingo. Bukaerako puntuazioa 222,7 litzateke.

Baterako ereduan aldagai bakoitzak gehituko lukeena eta aurreko banan-banako analisisian gehitzen zuena ez dira berdin-berdinak. Gure kasuan aldagaien balioak doitu egiten dira, emaitzen aldakortasuna azaltzen duten faktoreen arteko elkarreragina dagoelako.

Emaitzetan duten eragina kontuan izanik, aldagairik azpimarragarrienak honako hauek dira: irakasmailerako adin egokia izatea, ikaslearen ISEK indizea eta ikastetxeko ISEK indizea. Izan ere, hiru aldagai horiek elkarrekin baterako ereduak azaltzen duen bariantzaren parterik handiena azaltzen dute (eredu osoak azaltzen dituen 17,6 puntuetatik 13,6 puntu).

6. ALDAGAIEN ANALISIARI BURUZKO ONDORIOAK

IKASLEARI ETA FAMILIARI DAGOZKION FAKTOREAK ETA ALDAGAIAK

Familiari dagozkion aldagaiak

- **Gurasoen ikasketa maila**
 - Gurasoen % 70ek baino gehiagok Batxilergoko edo goragoko ikasketak ditu. % 5-7k oinarrizko ikasketak bakarrik ditu.
 - Batxilergoko edo goragoko ikasketadun aitak edota amak dituzten ikasleek batez bestekoa baino puntuazio altuagoak lortu dituzte konpetentzia guztietan.
- **Ikaslearen familiaren egitura**
 - Ikasleen % 87 bi gurasoek osatutako familia batean (% 18) edo bi gurasoek eta anai-arrebek osatutako familia batean (% 69) bizi da.
 - Horrelako familietan bizi diren ikasleek gainontzekoek baino emaitza hobekoak lortu dituzte konpetentzia guztietan.
- **Etxeko hizkuntza eta probako hizkuntza**
 - Proba etxeko hizkuntzan egiten ez duten ikasleek etxeko hizkuntzan egiten dutenek baino emaitza nabarmenki apalagoak lortzen dituzte hizkuntzakoak ez diren konpetentzietan.
- **Familiaren jatorria**
 - Ikasle etorkinak irakasmaita honetan guztien % 6,8 dira.
 - Ikasle etorkinen % 71 adin egokikoa da, hots, adinagatik dagokion irakasmaitan dago.
 - Ikasle etorkinen multzoak ez du inongo konpetentzietan gaintu 250 puntutan finkatutako batez bestekoa.
- **Ikasleen sexua**
 - Nesken errendimendua mutilena baino hobea izan da Hizkuntza-komunikaziorako konpetentzian, bai euskaraz bai gaztelaniaz, eta baita *Zientzia, teknologia eta osasun-kulturarako konpetentzian* ere. *Matematikarako konpetentzian* mutilen puntuazioa altuagoa izan da.
- **Ikasleen eskolatzearen hasierako adina**
 - 2009-10 ikasturtean lehen Hezkuntzak 4. mailan zeuden ikasleen % 93 hiru urte bete baino lehenago hasi zen haurtzaindegira edo eskolara joaten.
 - Eskolatzea hiru urte bete aurretik hasi zuten ikasleek 3 urterekin edo gehiagorekin hasi zutenek baino puntuazio altuagoak lortu dituzte konpetentzia guztietan. Emaitzak apalagoak dira eskolatzearen hasierako adina handitu ahala.

Ikasleari dagozkion prozesu-aldagaiak

- **Irakasmaitarekiko adin-egokitasuna**
 - Lehen hezkuntzako 4. mailako ikasleen % 93, ebaluazioa egitean, adin egokikoa da, beraz, % 7k irakasmaitaren bat errepikatu du.
 - Adin egokiko ikasleen emaitzen eta adin egokikoak ez diren ikasleen emaitzen arteko aldea esanguratsua da konpetentzia guztietan. Adin egokikoek bakarrik gaintzen dute finkatutako batez bestekoa.

- **Jaiotza-dataren eragina emaitzetan**
 - Adin egokia ez duten ikasleen ehunekoa handiagoa da jaiotza-hiruhilabeteen hurrenkeraren arabera. Lehen Hezkuntzako 4. mailan urteko lehen hiruhilabeteen jaiotako ikasleen % 5 ez dago adinagatik dagokion irakasmilian, hau da, ez da adin egokikoa; laugarren hiruhilabeteen jaiotakoen artean adin egokia ez dutenak % 10 dira, bi aldiz gehiago.
 - *Matematikarako konpetentzia* adin egokiko ikasleen emaitzak apalagoak dira jaiotza-hiruhilabetearen arabera. Lehen hiruhilabeteen jaiotakoen puntuazioa 16 puntuz handiagoa da laugarren hiruhilabeteen jaiotakoena baino. Aldeak adierazgarriak dira.
- **Ikasleen ikasketa-itxaropena**
 - Lehen Hezkuntzako 4. mailako ikasleen % 75ek dio unibertsitate mailako ikasketak edo Lanbide Heziketako Ziklo bat bukatzea espero duela.
 - Hain gazteak izan arren, ikasleen ikasketa-itxaropena zenbat eta handiagoa izan, hobeagoak izan dira konpetentzia guztietan lortutako emaitzak.
- **Curriculum-arloekiko zaletasuna eta arloen zailtasunaren balorazioa**
 - Ikasleen ehuneko handi batek, % 63tik % 81era arloen arabera, dio arloak nahiko eta oso gogoko dituela.
 - Horrela erantzun duten ikasleek gainontzekoek baino emaitza nabarmenki hobeagoak lortu dituzte konpetentzia guztietan, eta batez bestekoa baino altuagoak.
 - Ikasleen % 50ek baino gehiagok (% 51k Inguruaren Ezagueran; % 79k Gaztelanian) uste du arloak errazak edo oso errazak direla. Ikasleen % 5ek- % 15ek, arloen arabera, uste du zailak edo oso zailak direla.
 - Arloak errazak edo oso errazak direla uste duten ikasleek gainontzekoek baino emaitza nabarmenki hobeagoak lortu dituzte konpetentzia guztietan, eta finkatutako batez bestekoa baino hobeagoak.
 - Arloekiko zaletasunaren eta ikasleek egozten dieten zailtasun mailaren arteko korrelazioa antzematen da.
- **Ikaskideen arteko harremanen pertzepzio-indizea**
 - Lehen Hezkuntzako 4. mailako ikasleen % 75ek ez du antzematen jokaera desegokirik gelakideengandik, inoiz ez dituztela zirikatzen edo beraiekin borrokatzen erantzun baitu. % 18k erantzun du jokaera desegoki batzuk gertatzen direla, baina ez maiztasun handiz.
 - Badago nolabaiteko lotura ikasgelan harreman desegokiak antzematearen eta ebaluazioan lortutako emaitzen artean, baina ezin da esan kausa-ondorio lotura denik.
- **Lan-ohiturak etxean:**
 - **Etxerako lanak egiten egunero emandako denbora**
 - Ikasleen % 87k egunero ordu bat edo apur bat gehiago ematen du etxerako lanak egiten.
 - Ordu bat edo gutxiago eta ordu bat edo bi ematen duten ikasleen emaitzak gainontzeko ikasleek baino nabarmenki hobeagoak dira konpetentzia guztietan, eta finkatutako batez bestekoa baino altuagoak.
 - Etxerako lanak ez dutela egiten dioten ikasleek lortu dituzte puntuaziorik apalena konpetentzia guztietan.
 - **Etxerako lanak egiteko autonomia**
 - Ikasleen % 38k etxerako lanak laguntzarik gabe egiten dituela dio. Ikasle horiek emaitzarik onenak lortu dituzte konpetentzia guztietan. Ikastetxean agindutako lanak egiteko laguntzarik ez dutela behar ondoriozta daiteke.

- Kanpoko laguntza profesionala (irakasle partikularra) duten ikasleek emaitza apalak lortu dituzte, eta, beraz, badirudi ikasle horiek beste batzuekin batera laguntza gehiago behar dutela ikasketak aurrera ateratzeko.
- **Hezkuntza premia bereziak eta CEla dituzten ikasleak. Analisi deskribatzailea.**
 - Ebaluazioan parte hartu duten Lehen Hezkuntzako 4. mailako ikasleen artean curriculumera sartzeko egokitzapena edo CEla dutenak guztira 91 izan dira (% 0,49). Haien arteko 63 (% 69) sare publikoko ikastetxeetan daude eskolaturik, eta 28 (% 31) itunpeko sarean.
 - Curriculumera sartzeko egokitzapena edo CEla duten ikasleak honela banaturik daude irakastereduetan: % 47 D ereduan dago, % 33 B ereduan eta % 20 A ereduan.
 - HPBak dituzten ikasleen artean % 59 mutilak dira, eta % 41, neskak.
 - Arlo bateko edo gehiagoko curriculum egokitzapena izateaz gain, ikasle horien % 70 irakasmilla berean egon da ikasturte batean baino gehiagotan eskolatzean zehar. Baliteke kasuren batean atzerapena eskolatzeko berantiarren ondorioa izatea.
 - Proba egin zuten ikasleen % 64 batez besteko puntuazioan sartuta dago konpetentzia bitan edo gehiagotan.

IKASTETXEARI DAGOZKION FAKTOREAK ETA ALDAGAIK

Ikastetxeari dagozkion hasiera-aldagaiak

- **Maila sozio-ekonomikoa eta kulturala geruzen arabera (sarea eta eredu)**
 - Lotura nabarmena dago ebaluazioan lortutako emaitzaren eta geruzetako maila sozio-ekonomiko eta kulturalaren artean. Hori konpetentzia guztietan gertatzen da, *Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentzian* izan ezik.
 - *Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentzian* ISEK mailaren eta errendimenduaren arteko harreman adierazgarria dago, maila baxuaren, ertain baxuaren eta ertain altuaren artean. Hala ere, itunpeko A ereduko ikastetxeetan ikasleen ehuneko handi bat (% 75) ISEK maila altukoa bada ere, oso emaitza apalak (196 puntu) lortu dituzte konpetentzia horretan.
 - Aldagai horren eragina indargabetzen denean, A eta B eredu publikoak berdindu egiten dira konpetentzia guztietan, *Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentzian* izan ezik. B eta D eredu publikoak ere berdindu egiten dira; D publikoa itunpeko B eta D ereduarekin berdintzen da, itunpeko eredu guztiak bezala.
- **Ikastetxeen ingurune soziolinguistikoa**
 - 2009ko Ebaluazio Diagnostikoko emaitzak aztertu ondoren, ikastetxeen ingurune soziolinguistikoa hizkuntzaren ikaskuntzari laguntzen diola ikusten da.
 - 4. gune soziolinguistikoan –euskaldunak biztanleen % 80 baino gehiago– ikasleen % 69ren etxeko hizkuntza euskara da, eta 3. gunean –euskaldunak biztanleen % 50-80– ikasleen % 43rena.
 - *Euskarazko hizkuntza-komunikaziorako konpetentziako* puntuazioari gehien eragiten dion faktorea irakasteredua da. Bi gune horietan A ereduko ikasleek B eredukoek baino 44 eta 57 puntu gutxiago lortu dituzte, eta D eredukoek baino 60 eta 75 puntu gutxiago.
 - D ereduko emaitzak 250 puntutan finkatutako batez bestekoa baino altuagoak dira, ikastetxea edozein gune soziolinguistikotan dagoelarik ere. Guneen arteko aldea adierazgarria da, 3. eta 4. guneen artean izan ezik.
 - B ereduko emaitzak batez bestekoa baino altuagoak dira 3. eta 4. gune soziolinguistikoetan –euskaldunak biztanleen % 50 baino gehiago–. Gune horietako puntuazioen arteko aldea ez da adierazgarria.

Ikastetxeari lotutako prozesu-aldagaiak

- **Ikasleek ikastetxearekiko duten jarreraren indizea**
 - Lehen Hezkuntzako 4. mailako ikasleek ikastetxearekiko duten jarrerak emaitzetan oso eragin txikia duela esan daiteke.
- **Ikasgelako kalifikazioak Matematika arloan**
 - Ikasleen % 65ek, beren ikasgelako kalifikazioen berri ematean, Matematika arloan *Oso ongi* edo *Bikain* atera zuela dio.
 - Ikasleen % 5ek bakarrik dio *Gutxi* atera zuela.
- **Matematika arloko ikasgelako kalifikazioaren eta *Matematikarako konpetentziako puntuazioaren arteko korrelazioa***
 - Erlazio positiboa ikusten da ikasgelako kalifikazioen eta *Matematikarako konpetentzian* lortutako emaitzen artean geruza guztietan.
 - A eredu publikoaren geruzan izan ezik, gainerako geruza guztietan *Oso ongi* edo *Bikain* atera zuten ikasleek 250 puntutan finkatutako batez bestekoa baino puntuazio altuagoa lortu dute.

IKASTETXEEN EZAUGARRITZEA EMAITZEN ETA ERAGINKORTASUNAREN ARABERA

- **Ikastetxe gehienak (% 85) beren ISEK indizearen arabera espero zitekeen emaitzatik hurbil daude.**
 - *Matematikarako konpetentzian* puntuaziorik altuenak izan dituzten 40 ikastetxeetako batez bestekoa 282 puntukoa izan da.
 - *Matematikarako konpetentzian* puntuaziorik apalenak izan dituzten 40 ikastetxeetako batez bestekoa 204 puntukoa izan da.
 - Puntuazio altuak izan dituzten ikastetxerik gehienetako ISEK indizea batez besteko ISEK indize orokorra baino handiagoa da.
- **Antzeko ISEK indizea duten ikastetxeen artean puntuazio alde handiak izan dira.**
- **Eraginkortasun mailaren arabera (ISEK indizearen arabera espero zitekeena) aztertuz gero, ekarpenik handieneko ikastetxeen artean % 35 publikoak dira eta % 65 itunpekoak.**
- **Ikastetxerik eraginkorrenetako batez besteko ikasle kopurua 22 da (ikastalde bat irakasmilako).**

EMAITZEN ARTEKO ALDEAK AZALTZEKO EREDUA

- **Emaitzen aldakortasuna, hots, bariantza orokorra, ikastetxeen arteko bariantzaren aldetik eta ikasleei zor zaien bariantzaren aldetik azertu da.**
 - Lehen Hezkuntzako 4. mailan *Matematikarako konpetentzian* bariantzaren % 89 ikasleen ezaugarri pertsonalei (ikaslearen, familiaren eta gizartearen ezaugarriei) zor zaie, eta % 11 bakarrik ikastetxeen ezaugarriei. Beraz, ikastetxe guztien eragina ikas-prozesuan antzerakoa da.
 - Aldagaiak elkarri eragiten diotela aztertutik, emaitzetan eraginik handiena dutenak hauek dira: irakasmilako adin egokia izatea, ikaslearen ISEK indizea eta ikastetxeko ISEK indizea.